İŞKUR

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
ŞANLIURFA ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

ŞANLIURFA İLİ İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI ANALİZ RAPORU(2012)

HAZIRLAYANLAR
İş ve Meslek Danışmanı: Hasan KORUR
İş ve Meslek Danışmanı: Hüseyin ÇİFTÇİ
İş ve Meslek Danışmanı: İbrahim BİRGÜL

İletişim
ADRES :Paşabağı Mah.765.Sok.No:42/A ŞANLIURFA
TEL : 0(414) 313 15 17
FAX: 0(414) 313 24 73
E MAIL:iskur.sanliurfa@iskur.gov.tr

İŞKUR

SUNUŞ

Globalleşen dünyada işgücünün yerini her ne kadar makine gücü alsa da, onların kontrol ve denetimi için insan gücüne ihtiyaç her zaman doğmaktadır ve doğacaktır. İnsan emeğinin değeri dünya genelinde tartışılmakta ve bu değerin iyileştirilmesi için uğraş verilmektedir.

İşsizlik bir problem olarak ele alınmalı ve çözülmesi için mücadele verilmelidir. Bunun için sivil toplum örgütleri, işveren temsilcileri, işçi temsilcileri, kurumsal paydaşlar, üniversiteler ve tüm oluşumlar bir araya gelerek, istişare yapmalı çözüm önerileri sunmalıdır.

Uygulanan politikalar ve Revizyonlar ile son yıllarda işsizlik oranlarının düşürülmesi istenilen hedeflere ulaşıldığını göstermektedir. Tabii misyonumuz arz ve talebi bir araya getirmek ve her iki tarafı da mutlu etmektir.

Son yıllarda yaşanan özellikle kalifiye eleman bulma sıkıntısı; işverenlerimizi sıkıntıya sokmakta ve işyerlerini büyütüp daha fazla istihdam ortamı oluşturmalarına engel olmaktadır. Tarımın en önemli uğraş alanı olduğu, tarihi ve turistik değerleriyle önemli bir potansiyele sahip olan ilimiz yeni yatırım teşvik sisteminde altıncı bölgeye girmesi ile sanayi şehri olma yolundadır. Amacımız işgücünün nitelikli olmasını sağlamak ve iş alanları oluşturup kalkınmayı sağlamaktır.

Kadın istihdamının arttığı illerden biri de Şanlıurfa'dır. Kadın istihdamının arttırılması için kadınların çalışma ortamlarının iyileştirilmesi, işverenler ile diyalog kurularak işyerlerinin tanıtılması gerekmektedir. Girişimcilik kursları ile kadınların birer girişimci olmaları sağlanmalı, kendi işlerini kurarak işgücüne dahil olmalarının önü açılmalıdır.

"Şanlıurfa İşgücü Piyasası Talep Araştırması" analiz çalışması ile işsizlikle mücadele de ihtiyaç duyulan meslekler tespit edilecek, meslek edindirme ve geliştirme kursları ile nitelikli elemanlar yetiştirilecek, iş arayanlara ve işverenlere danışmanlık yapılarak istihdam ortamının iyileştirileceğine inanıyorum.

Bu çalışmada emeği geçen Çalışma ve İş Kurumu Şanlıurfa İl Müdürlüğü çalışanlarına teşekkür eder, çalışmanın Peygamberler Şehri Şanlıurfa'mız ve ülkemiz için hayırlara vesile olmasını temenni ederim.

Celalettin GÜVENÇ
Şanlıurfa Valisi

ÖNSÖZ

Yeryüzünde önemli, özel ve kadim şehirler vardır. Bu şehirler, geçmişten günümüze, tarih, bilim, hukuk, inanç, kültür, sanat, edebiyat, medeniyet gibi insanlık kültürünün oluşumuna ve gelişimine mekân olmuş önemli merkezlerdir. Bu şehirler batıda Atina ve Roma; doğuda ise Mekke, Medine, Kudüs, İskenderiye ve Urfa'dır.

Urfa ürettiği değerler ve ev sahipliği yaptığı kültürler nedeniyle, dünyada medeniyetler merkezi olarak tarihteki yerini almıştır. 11 bin 500 yıllık geçmişi ile tarihi yeniden yazdıran Göbeklitepe Kalıntıları, kendine özgü mimarisiyle Harran Evleri, her metrekaresi 5 bin adet taştan oluşan Haleplibahçe Mozaikleri ile sanatın zirvesine çıkan Şanlıurfa; bölgesine hep ışık saçmış, omuz vermiştir.

Bu zengin tarihsel geçmişe sahip ilimizin bize yüklediği sorumlulukla; Şanlıurfa'da istihdam ve her düzeyde eğitim ihtiyacını tespit ederek stratejiler oluşturmak, ilgili kurum/kuruluşlarla ve müteşebbislerle görüş alışverişinde bulunmak, istihdam politikaları oluşturarak istihdamın korunmasını ve gelişmesini sağlamak, işsizliği önlemek ve işgücü piyasasının resmini çekmek için işgücü piyasası analiz çalışması yapılmıştır.

Ülkelerin kalkınmasının temeli olan istihdamın artırılması; işsizliğin azaltılması, işgücü piyasasının geliştirilmesi, eğitimin işgücü talebine duyarlılığının artırılması, işgücü arz ve talebinin doğru olarak tespit edilmesine ve buna uygun politikaların geliştirilmesine bağlıdır.

Ulusal işgücü piyasası politikalarının oluşturulmasında ülke genelinde yapılan İşgücü Piyasası Analizleri (İPA) önem kazanırken, yerel işgücü piyasası politikalarının oluşturulmasında yerel işgücü piyasası analizleri önemlidir. Bu anlamda işgücü piyasası verilerini, yerel ve ulusal zeminde derlemek, analiz etmek,yorumlamak ve yayınlamak, işgücü arz ve talebinin belirlenmesine yönelik işgücü ihtiyaç analizlerini yapmak ve yaptırmak kurumumuzun asli görevleri arasında sayılmaktadır.Yerel işgücü piyasası analizleri bölgesel farklılıkların izlenmesi, İİMEK gibi yerel yönetişim mekanizmalarına işlerlik kazandırılması, yerel düzeyde işveren ve iş arayan eşleştirmelerinin sağlanması, orta vadede işverenler tarafından talep edilen becerilerin işsizlere kazandırılması ve uygulanan işgücü politikalarının etkilerinin izlenmesinde son derece önemli çalışmalardır. İPA sadece mevcut beceri ihtiyaçlarını değerlendirmekle kalmaz, uzun vadeli bir bakış açısı da oluşturur. Yani gelecekteki ihtiyaçları öngörerek bu ihtiyaçlara aktif olarak yön vermeyi sağlayan istihdam ve eğitim politikalarının oluşturulmasında da kilit çalışmalar, İşgücü Piyasası Analizleridir.

Günümüzde işgücü piyasasının doğru analiz edilerek doğru yönetilip yönlendirilmesi, tüm dünyada olduğu gibi bizim ülkemizin de en önemli sorunlarından birisi durumundaki işsizliğin azaltılması yolunda etkin stratejiler geliştirilmesinde büyük önem arz etmektedir.Şüphesiz bunun için; günümüzün karmaşık işgücü piyasasının, analitik anlamda doğru analiz edilerek elde edilen verilerin doğru değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu çalışmayla, İŞKUR bünyesinde Şanlıurfa il ve ilçelerinin işgücü analizlerinin internet ortamına aktarılması,bundan sonra makro ya da mikro düzeyde oluşturulacak tüm politikalarda veri desteği sağlanması amaçlanmıştır.

İş gücü Piyasası Analizi çalışması, İş ve Meslek Danışmanlarımızca Şanlıurfa il merkezi ve İlçelerinde yüz yüze görüşme tekniğiyle yapılmış ve raporlaştırılmıştır. Bu kitabın iş piyasasında Çalışma ve İş Kurumu ile iş birliği içerisinde olan kamu kurum ve özel sektör kuruluşlarına faydalı bir kaynak olacağını düşünüyorum.

Bu çalışmada büyük emek veren takım arkadaşlarıma ve tüm kamu kurum ve kuruluşları ile özel sektör çalışanlarına teşekkür ederim.

Necdet KARASEVDA
İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ ..... Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
ÖNSÖZ ..... Hata! Yer işareti tanımlanmamış.i
TABLOLAR LİSTESİ vi
ŞEKİLLER LİSTESİ viiiii
KISALTMALAR viiix
YÖNETİCİ ÖZETİ 1
GİRİŞ 4
BİRİNCİ BÖLÜM 5
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ 5
İŞGÜCÜ PiYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN 5
A.EKONOMİK VERİLER 6
B.NÜFUS GÖSTERGELERİ 12
C. GENEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ ve İŞKUR'A KAYITLI İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ 15
D. EĞİTİM GÖSTERGELERİ 46
İKİNCİ BÖLÜM 51
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI 51
AMAÇ VE YÖNTEM 51
A.İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM 53
B.AÇIK İŞLER 58
C.TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER 66
D.2012 YILINDA İŞE GİRİŞ-ÇIKIŞLAR 69
E.GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ 72
İstihdam Artışı Beklenen Meslekler 74
İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler 76
SONUÇ 78
KAYNAKÇA 83
EKLER 84
Ek 1- İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu 84
Ek 2- Ek 2a: Örnek Hacmi ve Örnek Seçimi 88
Ek 2b: Tahmin ve Notasyonlar 88
Ek 2c: Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları 90
Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü 91
EK 4. Nüfus ve Konut Araştırması Kapsamında İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri 99
Ek 5. Araştırma Yöntemi 101

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Ana Sektörlere göre gayrı safi katma değer……7
Tablo 2:Kişi Başına Gayri Safi Katma Değer(2006-2008)……7
Tablo 3: Yatırım Teşvikleri……8
Tablo 3.1: Yatırım teşviklerine göre sabit yatırım ve istihdam(Türkiye-Şanlıurfa)……9
Tablo 4: 2012 yılı Kamu Yatırımlarının illere göre sektörel dağılımı (Bin TL) Şanlıurfa- Türkiye……10
Tablo 4.1: Kamu Yatırımlarında İlin yeri 2011-2012……11
Tablo 5: 2011-2012 yılında açılan ve kapanan işyerleri (Şanlıurfa-Türkiye)……11
Tablo 6: Yerleşim yerlerine göre nüfus 2011 (Şanlıurfa-Türkiye)……12
Tablo 7: Çalışma yaşına ve Cinsiyete göre nüfus 2011 Şanlıurfa-Türkiye……13
Tablo 8: Çalışma Yaşı Nüfusun Bitirilen Eğitime Göre Dağılımı Şanlıurfa –Türkiye 2011……14
Tablo 9: Şanlıurfa'nın İşgücüne katılım oranı, istihdam oranı, işsizlik oranlarında Türkiye sıralamasındaki yeri 2010……15
Tablo10:Geniş yaş grubuna ve Eğitim durumuna göre işgücü durumu 2011(Şanlıurfa-Türkiye) 15 ve üstü……17
Tablo11: Geniş Yaş Grubu ve Eğitim Durumuna Göre İşgücü 2010-2011 TRC2 Şanlıurfa, Diyarbakır (Bin)……18
Tablo12:Geniş yaş grubuna ve eğitim durumuna göre istihdam edilenler TRC2 Şanlıurfa,Diyarbakır 15+ yaş 2011-2012……19
Tablo13: Geniş yaş grubuna ve eğitim durumuna ve yıllara göre istihdama katılım oranı 2010-2011 TRC2 Şanlıurfa, Diyarbakır (%)……20
Tablo 14:İktisadi faaliyet koluna ve meslek grubuna göre istihdam edilenler TRC2 Şanlıurfa, Diyarbakır 2011 15 yaş ve üstü (BİN)……21
Tablo 15: Eğitim durumuna ve Meslek grubuna (ISCO_88) göre istihdam edilenler Tablo17 (Bin)(15+ yaş) 2011……22
Tablo 15.1: Eğitim durumuna ve Meslek grubuna (ISCO_88) göre istihdam edilenler 2011 Türkiye (Bin)(15 + yaş)……23
Tablo 16:Geniş yaş grubuna ve Meslek grubuna (ISCO_88) göre istihdam edilenler(Bin)(15 + yaş) 2011……23
Tablo 16.1 Yaş grubuna ve Meslek grubuna (ISCO_88) göre istihdam edilenler (Bin) (15 + yaş) 2011 ……24
Tablo 17: İşteki duruma ve Meslek grubuna (ISCO_88) göre istihdam edilenler(Bin)(15 + yaş)2011……25
Tablo17.1: 2011 İşteki duruma ve Meslek grubuna (ISCO_88) göre istihdam edilenler(Bin)(15 + yaş)……25
Tablo 18: Meslek grubuna (ISCO_88) ve işyeri büyüklüğüne göre istihdam edilenler 2010-2011 (Bin) TRC2 Şanlıurfa,Diyarbakır……26
Tablo 19: Meslek grubuna (ISCO_88) ve Sosyal güvenlik kurumuna kayıtlılığa göre istihdam edilenler(Bin)(15+ yaş)……27
Tablo 19.1: 2011Sosyal güvenlik kurumuna kayıtlılığa ve Meslek grubuna (ISCO_88) göre istihdam edilenler (bin) ……27
Tablo20 :2011Sosyal güvenlik kurumuna kayıtlılığa ve İktisadi faaliyet koluna göre istihdam edilenler(Bin)(15+yaş)……28
Tablo20.1: 2011Sosyal güvenlik kurumuna kayıtlılığa ve İktisadi faaliyet koluna göre istihdam edilenler(Bin) (15+ yaş)….28
Tablo 21: TRC2 2011Sosyal güvenlik kurumuna kayıtlılığa ve Eğitim durumuna göre istihdam edilenler(Bin)(15+ yaş)……29
Tablo 21.1: 2011Sosyal güvenlik kurumuna kayıtlılığa ve Eğitim durumuna göre istihdam edilenler(Bin)(15+ yaş)……29
Tablo 22: Sosyal güvenlik kurumuna kayıtlılığa ve Geniş yaş grubuna göre istihdam edilenler(Bin)(15 + yaş)……30
Tablo 22.1: Sosyal güvenlik kurumuna kayıtlılığa ve Yaş grubuna göre istihdam edilenler(bin)(15+yaş) 2011……30
Tablo 23: İş arama süresine ve Eğitim durumuna göre issizler(Bin)(15 + yaş)2011……31
Tablo 23.1: İş arama süresine ve Eğitim durumuna göre işsizler (bin)(15+yaş) 2011……31
Tablo24: Eğitim durumuna ve Geniş yaş grubuna göre issizler(Bin)(15 + yaş) 2011……32
Tablo24.1: Eğitim durumuna ve Geniş yaş grubuna göre işsizler(bin)(15+yaş) 2011……32
Tablo25: Eğitim durumuna ve İşgücüne dahil olmama nedenine göre işgücüne dahil olmayanlar(Bin)(15 + yaş)2011……33
Tablo 25.1: Eğitim durumuna ve İşgücüne dahil olmama nedenine göre işgücüne dahil olmayanlar(Bin)(15 + yaş)2011……34
Tablo 26: Geniş yaş grubuna ve İşgücüne dahil olmama nedenine göre işgücüne dahil olmayanlar(Bin)(15 + yaş)2011……35
Tablo 26.1: Yaş grubuna ve İşgücüne dahil olmama nedenine göre işgücüne dahil olmayanlar(Bin)(15 + yaş)2011……36
Tablo 27: 2012 yılında Eğitim durumuna göre başvurular ……36
Tablo 28: Şanlıurfa da 2012 yılında mesleklere göre yapılan başvurular ……37
Tablo 29: 2012 yılında Şanlıurfa ve Türkiye de işe yerleştirme sayısı……37
Tablo 30: 2012 yılında Şanlıurfa da mesleklere göre işe yerleştirme sayısı ……38
Tablo 31: 2012 yılında Şanlıurfa da sektörlere göre işe yerleştirme sayısı……39
Tablo 32: 2012 yılında Şanlıurfa ve Türkiye de sosyal durumuna göre işe yerleştirilenlerin sayısı……40
Tablo 33: 2012 yılında Şanlıurfa ve Türkiye de meslek gruplarına göre işe yerleştirme sayısı……40
Tablo 34: 2012 yılında Şanlıurfa ve Türkiye de eğitim durumuna göre işe yerleştirme sayısı……41

Tablo 35: Bekleme sürelerine göre kayıtlı işsizler 2012 Şanlıurfa- Türkiye 41
Tablo 36: Yaş Gruplarına Göre İşsizlik Ödeneği Başvuruları 2012 Şanlıurfa....42
Tablo 37: Öğrenim Durumlarına Göre İşsizlik Ödeneği Başvuruları....42
Tablo 38: 2012 yılındaki kurs türleri ve sayısı....43
Tablo 39: 2012 yılındaki kurs türleri ve kursa katılan Erkek Kadın sayısı 44
Tablo 40: Şanlıurfa da işsiz, başvuru, yerleştirme sayıları ve yerleştirme oranları 45
Tablo 41: İlk ve Ortaöğretimde Okuyan Toplam Öğrenci Sayısı Şanlıurfa....46
Tablo 42: İlköğretim ve Ortaöğretimde Yeni Kayıt ve Mezun Öğrenci Sayısı, Türkiye ve Şanlıurfa, 2010-2012....47
Tablo 43: Ortaöğretimde Okuyan Toplam Öğrenci Sayısı, Şanlıurfa, 2010-2012....48
Tablo 44: İŞKUR İşgücü Piyasası Araştırmaları (2007-2012)....52
Tablo 45: Sektörlere Göre 2012 Yılı İçerisinde İşe Alınanlar....70
Tablo 46: Sektörlere Göre 2012 Yılı İçerisinde İşten Çıkarılanlar....71
Tablo 47: Sektörlere göre 31 Aralık 2012 İtibariyle Beklenen İstihdam Artışı....72
Tablo 48: Sektörlere göre 31 Aralık 2012 İtibariyle Beklenen İstihdam Azalışı....73
Tablo 49: Şanlıurfa da Mesleklere göre 31 Aralık 2012 İtibariyle Beklenen İstihdam Artışı....74
Tablo 50: Şanlıurfa da Mesleklere göre 31 Aralık 2012 İtibariyle Beklenen İstihdam Azalışı....74
Tablo 51: Sektörlere göre 30 Haziran 2013 İtibariyle Beklenen İstihdam Artışı....75
Tablo 52: Sektörlere göre 30 Haziran 2013 İtibariyle Beklenen İstihdam Azalışı....76
Tablo 53: Mesleklere göre 30 Haziran 2013 İtibariyle Beklenen İstihdam Artışı....77
Tablo 54: Mesleklere göre 30 Haziran 2013 İtibariyle Beklenen İstihdam Azalışı....77

ŞEKİLLER LİSTESİ

Grafik 1.Sektörlere göre işyeri sayıları(%)……53
Grafik 2.Sektörlere göre işyeri çalışan sayıları……54
Grafik 3:Meslek gruplarına göre çalışan sayıları Şanlıurfa 2012(%)……55
Grafik 4: Çalışanların mesleklere göre dağılımı Şanlıurfa 2012……56
Grafik 4.1:Kadınların mesleklere göre çalışan sayısı Şanlıurfa 2012……57
Grafik 5: Sektörlere göre açık iş oranları Şanlıurfa 2012……58
Grafik 6: Meslek Gruplarına göre açık iş oranları Şanlıurfa 2012……59
Grafik 7: Mesleklere göre açık iş oranları Şanlıurfa 2012……62
Grafik 8: Açık işler için talep edilen eğitim düzeyleri Şanlıurfa 2012……63
Grafik 9:Açık İşler İçin Talep Edilen Beceri Düzeyleri Oranı Şanlıurfa 2012…… 64
Grafik 10: Mesleklere göre açık iş ilanlarının karşılanma yolları Şanlıurfa 2012……65
Grafik 11: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Meslekler Şanlıurfa 2012……67
Grafik 12:Temininde Güçlük Çekilen Meslekler Şanlıurfa 2012……68
Grafik13:Mesleklerin Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri Şanlıurfa 2012……69

KISALTMALAR

AB: Avrupa Birliği

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

ADNKS: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

AİO: Açık iş Oranı

EUROSTAT: Avrupa Birliği İstatistik Ofisi

ILO: International Labor Organization (Uluslararası Çalışma Örgütü)

ISCO: International Standard Classification of Occupations (Uluslararası Meslek Sınıflama Standardı)

İBBS: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması

İO: işsizlik oranı

İKO: İşgücüne katılma oranı

İŞKUR: Türkiye İş Kurumu

İPA: İşgücü Piyasası Analizi

NACE: European Classification of Economic Activities (Avrupa Birliği'nde Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması)

NİDO: Net İstihdam Değişim Oranı

OECD: Organization for Economic Co-operation And Development (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü)

TİPA: Türkiye İşgücü Piyasası Analizi

TMS: Türk Meslekler Sözlüğü

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

YÖNETİCİ ÖZETİ

2011 yılı sonuçlarına göre Şanlıurfa ilinin 15-64 yaş aralığı referans alındığında nüfusun %94,2 ’si çalışma yaşındadır. Şanlıurfa ilinde nüfusun yerleşim yerlerinin dağılımı Türkiye ortalamasına göre paralellik göstermekte, nüfusun yarısından fazlası il/ilçelerde yaşamaktadır.

Şanlıurfa ilinin yaş dağılımı da Türkiye ortalamasından farklılık göstermektedir. 0-14 yaş grubu ile çalışabilir yaştaki nüfus Türkiye ortalamasına göre daha az pay alırken, yaşlı nüfusun payı daha azdır. Bu dağılım sonucu yaş bağımlılık oranları da Türkiye ortalamasından farklıdır.

15+ yaş nüfusun %14,6’sı okur yazar değildir. Nüfusun % 18,1’i sadece okur yazar olup, ilkokul diploması bile yoktur. Çalışabilir yaştaki nüfusun ağırlıklı kısmını %44 lise altı eğitimliler oluşturmaktadır. Okur yazar olmayanlar, okur yazar olup bir okul bitirenler ve lise altı eğitimliler birlikte değerlendirildiğinde, il Türkiye ortalamasından (%64,3) daha yüksek bir eğitim seviyesine sahiptir. Kadınlar arasında özellikle diplomasızlık durumu erkeklere göre çok daha yaygındır. Okur yazar olmayan nüfusun %83,1’i, diploması olmayanların da %65,8’i kadın nüfustur. Nüfusun sadece %11,3’ü lise ve dengi okul mezunu, %4,8’i yüksek eğitimlidir.

İl bazında mevcut işgücü piyasası temel değişkenler itibariyle ele alındığında Şanlıurfa ilinde dikkati çeken önemli husus işsizlik oranının yüksekliğidir. 2010 yılı verilerine göre il işsizlik oranı % 12,4’tü. Bu oran ile en düşük işsizlik oranına sahip 58. ildir. İşgücüne katılım oranı %35,5’tir. İstihdam oranı %31,1 ile %43 olan Türkiye ortalamasının altındadır.

Şanlıurfa’nın işsizlik oranı Türkiye ortalamasının %0,2 puan üstündedir ve aynı şekilde istihdam oranı da Türkiye ortalamasının üstündedir, yıllar itibariyle Şanlıurfa’da işsizlik oranının azaldığı, istihdam oranının ise arttığı görülmektedir.

Kendi kaynakları ile yatırım teşviklerinden ve kamu yatırımlarından aldıkları paylar illerin ekonomik gelişimlerini birlikte etkilemektedir. Şanlıurfa ilinin açılıp kapanan işyerleri incelendiğinde ilde gerçek kişi-ticari işletmelerin açılıp kapanma oranlarının birbirine yakın olduğu görülmektedir. 2011 yılında ilde her 100 ticari işletmeye karşılık 31 işletme kapanmıştır. 2012 yılında ise her 100 ticari işletmeye karşılık 24 işletme kapanmıştır. Yıllara göre kıyaslandığında kapanan işletme sayısında azalış görülmektedir. Diğer bir ifade ile kendi işini kuran işveren sayısında artış olduğu dikkat edilmesi gereken diğer bir husustur. Şirketlerde ise devinim daha az yaşanmış, 2012 yılında 2011 yılına kıyasla daha az şirket kapanmıştır.

İşgücü Talebine ilişkin olarak 2012 yılı için yapılan araştırma sonuçlarına göre işyerleri en çok toptan ve perakende ticaret sektöründe faaliyet göstermektedir. Her 100 işyerinin 28'i ticaret sektöründedir. Bu sektörü % 19,4 oranı ile imalat ve % 16,7 oranı ile inşaat sektörü takip etmektedir. Üç sektördeki işyerleri araştırmada cevap veren işyerlerinin %64,5'ini oluşturmaktadır.

Çalışanların % 59,6'sı Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtları ve Motosikletlerin Onarımı, İdari ve destek hizmet faaliyetleri, İmalat sektöründe yer almaktadır. En fazla çalışanı olan sektör % 20,9 ile imalat sektörüdür. İmalat sektörünü, %19,5 ile idari ve destek hizmet faaliyetleri, % 19,2 ile Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtları ve Motosikletlerin Onarımı sektörleri takip etmektedir.

İlde çalışanların büyük çoğunluğu erkektir. Çalışanların içinde kadınların payı sadece % 13,3'dür.

Kadın çalışanların biraz daha ağırlık kazandıkları sektörlerdeki işyerlerinin toplam işyerleri içindeki payları da çok azdır.

Örneğin çalışanlarının yarıya yakını (% 41) kadın olan Bilgi iletişim sektörü işyerlerinin toplam işyerleri içindeki ağırlığı sadece % 0,3 iken, çalışanlarının üçte birinin kadın olduğu idari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründeki işyerlerinin toplam işyerleri içindeki oranı % 4,8 ve çalışanlarının % 40,2'sinin kadın olduğu İnsan sağlığının ve sosyal hizmet faaliyetleri toplam sektöründeki işyerlerinin işyerleri içindeki ağırlığı %3,6'dır.

İmalat sektörü hem erkeklerde hem de kadınlarda en çok çalışılan sektör olarak ilk sıradadır. Bilgi ve iletişim hizmetlerinde erkek ve kadın çalışanların sektördeki payları neredeyse aynıdır. Erkek çalışanların % 0,4'ü, kadın çalışanların da % 0,3'ü bu sektördedir. İkinci hakim sektör İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetlerinde de durum benzerdir. Erkek çalışanların %4,6'sı, kadın çalışanların da %3,1'i İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetlerinde çalışmaktadır. Toplam çalışanlara göre üçüncü sırada olan Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtları ve Motosikletlerin Onarımı, % 19,2 pay ile erkek çalışanlarda ikinci sırada yer alırken, kadınlarda üçüncü sırada İmalat sektörü yer almaktadır.

Çalışanların imalat sektöründe yoğunlaşması mesleki dağılımları etkilemektedir. Çalışanların yarısı nitelik gerektirmeyen işlerde çalışanlar ana meslek grubunda çalışmaktadır. İkinci sırada % 14,3 ile hizmet ve satış elemanları ile, üçüncü ve dördüncü sırada birbirine yakın oranlar ile Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcıları, Profesyonel Meslek Mensuplarında çalışanları yer almaktadır. Ana meslek gruplarının cinsiyetlere göre dağılımı farklılık göstermektedir. Toplam çalışanların % 13,3'ünü kadınlar teşkil ederken, nitelik gerektirmeyen işlerde çalışanların % 6,7'si ve Profesyonel Meslek Mensuplarında çalışanların % 2,3'ü kadındır. Buna karşılık profesyonel meslek mensuplarının %0,9'u, yöneticilerin ise sadece % 0,3'ü, kadındır.

Araştırmaya cevap veren işyerleri itibariyle en fazla açık iş sayısı Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtları ve Motosikletlerin Onarımı sektöründedir. Şanlıurfa ilinde özel sektör işyerlerinde işyeri sayısı sektör bazında Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtları ve Motosikletlerin Onarımı sektöründe fazla, çalışan sayısı ise en fazla imalat sanayindedir. Bu husus açık işlerde de kendini göstermekte ve en fazla açık iş sayısının (341) olduğu sektör de Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtları ve Motosikletlerin Onarımı olmakta ve bu sektörü imalat (256) sektörü takip etmektedir. Toplam Açık işlerin %28,8'i Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtları ve Motosikletlerin Onarımı, % 21,6'sı imalat , %18,8'i insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründedir. Gayrimenkul faaliyetleri, Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı,Madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe ise hiç açık iş bulunmamaktadır.

İlde açık iş oranı % 4,1'dir ve bu oran % 3,3 olan Türkiye ortalamasının üzerindedir.

Ana meslek grupları itibariyle en fazla ihtiyaç duyulan meslek grubu % 24,7 ile nitelik gerektirmeyen işlerde çalışanlardır. Bu ana meslek grubunu % 19,3 ile Profesyonel Meslek Mensupları ve % 13,5 ile Hizmet Ve Satış Elemanları takip etmektedir.

Meslekler itibariyle de açık işin en fazla olduğu meslek Beden işçisi(genel)'dir. Açık işlerin % 12,8'ini oluşturmaktadır. Beden işçisi(genel)'ni, % 9,3 ile Beden işçisi(temizlik) takip etmektedir En çok talep edilen diğer meslekler ise %6,2 ile hemşire,%5,9 ile ring ustası,%4,7 ile de muhasebecidir.

İlde açık işlerde işverenlerin aradıkları elemanlarda istenilen eğitim düzeyine verdikleri "lise altı" cevabı dikkat çekicidir. Açık işlerde ilk sıradaki beden işçisi (genel) gibi belirli bir eğitim ve beceri düzeyi istenmeyen bir meslek olmasına rağmen bu meslek için de istenen eğitim düzeyi sorusuna verilen cevap "lise altı" olmuştur. Bunun arkasında işverenlerin iş arayanlarda belirli bir eğitim düzeyine sahip olmalarını istemeleri etkendir.

Temininde en zorluk çekilen meslek Beden işçisi(genel)'dir. Toplamda temininde güçlük çekilen mesleklerin % 16,3'ünü beden işçisi(genel) oluşturmaktadır. Bu mesleği % 4,7 ile hemşire takip etmektedir. Temininde en zorluk çekilen meslekler sıralamasında diğerleri arasında ise fark minimum düzeydedir ve % 4,1 ile elektrik teknikeri, % 3,9 ile şöfor(yolcu taşıma), % 3,4 ile beden işçisi(inşaat), % 3,3 ile pazarlamacı(satış temsilcisi), % 2,6 ile aşçı, % 2,4 ile muhasebeci'dir.

Araştırmaya cevap veren işyerlerinin kısa ve orta vadede almayı planladıkları eleman sayısı, çıkartmak istediklerinden farklıdır. Yani ilde kısa (31 Aralık 2012) ve orta vadede (30 Haziran 2013) istihdam artışı beklenmektedir. Kısa vadede en çok istihdam artışı bekleyen işyerleri Mesleki,bilimsel ve teknik faaliyetler ve diğer hizmet faaliyetleri sektöründedir.

Araştırmanın uygulandığı tarihe kadar 2012 yılı içerisinde Şanlıurfa ili 1-9,10-49 ve 50+ özel yerel birim işyerlerinde alınan eleman sayısı çıkartılan eleman sayısından fazladır.Aralık 2012 beklentisi Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, Su temini; kanalizasyonu, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörlerinde net istihdam azalışı vardır.30 Haziran 2013 itibariyle de eğitim sektöründe net istihdam azalışı beklenmektedir.

Net istihdam değişim oranı (NİDO) kısa vadede orta vadeden daha yüksektir. Beklenti oranı % 6,7'den % 5'e düşmüştür. Diğer bir ifade ile kısa vadede işverenlerin gelişme beklentisi daha fazladır.

İlde net istihdam artışının sektörel dağılımı Türkiye'den farklıdır. Türkiye sonuçlarında net istihdam artışının en fazla olduğu sektör idari ve destek hizmet faaliyetleridir. İkinci sırada imalat, üçüncü sırada konaklama ve yiyecek faaliyetleri sektörleri gelmektedir. Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri, idari ve destek hizmet faaliyetleri ve inşaat kısa vadede artış bekleyen ilk üç sektördür.

Orta vadede yani 30 Haziran 2013 tarihi itibariyle ilde en fazla istihdam artışı bekleyen sektör diğer hizmet faaliyetleri sektörüdür.%14,9 ile Mesleki,bilimsel ve teknik hizmet faaliyetleri,%9,3 ile idari ve destek hizmet faaliyetleri net istihdam artışının beklendiği diğer sektörlerdir.

GİRİŞ

Şanlıurfa ili işgücü piyasası analiz raporunun nihai hedefi ilin işgücü piyasası arz ve talep boyutunu birlikte ele alarak, arz ve talep arasındaki eşleşme problemlerini ortaya çıkartmak ve bu dengesizliğin giderilmesine yardımcı olacak önerileri oluşturmaktır.

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına rağmen etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle işgücü açığı karşılanmayabilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle de zamanında doldurulamamaktadır.

İller bazında etkin bir işgücü piyasası analizi için, illerin arz ve talep yapısını aynı dönem itibariyle yansıtan arz ve talep verilerine ihtiyaç vardır. Bu ihtiyaç doğrultusunda ideal olan, il işgücü piyasasının her iki boyutunu ortaya koyan araştırmaların eş zamanlı yapılmasıdır. Böyle bir çalışmanın gerek işgücü gerekse mali açıdan yaratacağı büyük yük dikkate alındığında, pratik bir çözüm işgücü piyasası arz analizlerinde mevcut veri setlerinin kullanımıdır. İşgücü Piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) ile Hanehalkı İşgücü Anketi (HİA) sonuçlarına dayanmaktadır.

İşgücü piyasası talep verileri Çalışma ve İş Kurumuna kayıtlı işverenler itibariyle idari kayıt olarak mevcuttur, ancak bu kayıtlar ilin genel talep yapısı hakkında yeterince fikir verememektedir. İşgücü talebinin illerdeki tüm işverenleri kapsayacak şekilde üretilmesi işgücü piyasasının doğru takibi açısından son derece önemlidir ve bu nedenle de özel bir talep araştırmasının periyodik olarak düzenlenmesi bir gerekliliktir.

İşgücü talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından beri sürdürülmektedir. Bu çalışmalarda değişik yöntemlerin kullanılması sonucu, hem illerin işgücü piyasalarının yıllar itibariyle değişimlerinin izlenmesinde hem de iller arası karşılaştırmalarda problemler yaşanmıştır. Problemlerin giderilmesi için tüm iller için standart bir talep araştırması uygulanması ve işgücü piyasası analiz raporunun yazımı kaçınılmaz olmuştur.

İhtiyaçlar doğrultusunda Kamu İstihdam Hizmetlerinin Geliştirilmesi Projesi kapsamında Şanlıurfa ili için 10 Eylül – 31 Ekim 2012 tarihleri arasında İşgücü Piyasası Talep Araştırması uygulanmış ve işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Analiz Raporu hazırlanmıştır.

Bu Rapor üç bölüm olarak ele alınmıştır.

Birinci bölüm, ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurlardan ekonomik veriler, nüfus ve eğitim göstergeleri ile işgücü göstergeleri birlikte ele alınarak, il işgücü piyasasının genel görünümü analiz edilmiştir. Bu bölümde ayrıca İŞKUR verileri de ele alınarak ilin işgücü piyasası İŞKUR verileri ile analiz edilmiştir.

İkinci bölüm, İşgücü Talep Araştırması sonuçlarını analiz ederek Şanlıurfa işgücü talep yapısını ortaya koymaktadır. İşgücü Talep verilerine yönelik veri setlerinin temini doğrultusunda uygulanan İşgücü Talep Araştırmasının amacı işverenlerin açık işlerini tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir.

Üçüncü bölüm Şanlıurfa işgücü piyasası arz ve talep yapılarını birlikte ele almakta ve özellikle talep araştırması sonuçlarından yola çıkarak, İŞKUR istatistikleriyle birlikte ilin işgücü piyasasını değerlendirmektedir. Elde edilen bulgular ışığında işgücü piyasasının geliştirilmesi ve iyileştirilmesine yönelik öneriler sunmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN

İşgücü arz analizlerinde kullanılan veri setlerinden nüfus ve eğitim göstergelerini iller itibariyle ve yıllık bazda bulmak mümkün iken ekonomik yapı ve işgücü piyasası veri setlerinin tümünü iller bazında elde etmek mümkün değildir. Bu veri setlerinin büyük bir kısmı bölgesel (İBBS 2 bölgeleri)[2] veri setleridir. Bölgeler mümkün oldukça illerin sosyo-ekonomik yapıları dikkate alınarak bir araya getirilmeye çalışılsa da iller arası gelişmişlik indeksi dikkate alındığında bölgelerin oluştuğu iller arasında farklılıklar ortaya çıkabilmektedir. Bu nedenle bölgesel göstergelerin, kapsadığı illeri temsil ettiğini söylemek her bölge için geçerli olmayabilmektedir ve bölge istatistikleri kullanılarak yapılan yorumlarda bu hususa dikkat edilmelidir.

Bu durum Şanlıurfa ilinin yer aldığı TRC2 (Şanlıurfa,Diyarbakır illerini içeren bölge) için de geçerlidir.Şanlıurfa, Diyarbakır ile benzer sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralamasında yer almaktadır.[3] Bölgede gelişmişlik sıralaması itibariyle Diyarbakır ili Şanlıurfa ilinden biraz daha gelişmiş durumdadır.

A.EKONOMİK VERİLER

İlin yarattığı katma değer, kişi başına düşen gelir, büyüme hızı, özel ve kamu sektör yatırımları gibi ekonomik değişkenler ilin sosyo-ekonomik yapısını ve dolayısıyla ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurların başında gelmektedir. Ekonomik veri setinin önemli bir bölümünü il ve hatta bölgesel bazda bulmak mümkün değildir.

İlin ekonomik gücünü gösteren temel gösterge illerin milli geliridir. TÜİK illerin milli gelir hesaplamasını 2001 yılından itibaren yayınlamamaktadır. Bu serinin yerine üretilmeye

başlanan katma değer ve yıllara göre gelişimini gösteren istatistikler 2008 yılından bu yana üretilmemektedir. Son yıllara ait verinin eksikliğine rağmen, bu kısımda bir fikir vermesi amacıyla veri değerlendirmede kullanılmıştır.

Şanlıurfa ilinin yer aldığı bölgede Gayri Safi Katma Değer[4] itibariyle hakim sektör % 61,9 pay ile hizmetler sektörüdür. İkinci sırada % 21,5 ile Tarım yer almaktadır. Sanayi sektörü, % 16,6 ile en az paya sahiptir .Bölgede kişi başı yaratılan katma değer 4.470 liradır. Bu değer ile bölge, kişi başına Türkiye'de yaratılan katma değerden % 15,1 daha az katma değer yaratmaktadır.

[2] .Bölgesel sınıflama üç düzeyden oluşmaktadır. İlk aşamada idari yapıya uygun olarak 81 il, 3.düzeyde bölge birimleri olarak tanımlanmıştır. Ekonomik, sosyal, kültürel ve coğrafi yönlerden benzer illerin belirli bir nüfus büyüklüğü de dikkate alınarak gruplanması ile 26 birim 2. Düzeyde bölge birimleri tanımlanmıştır. Yine aynı kritere göre 2. düzey bölge birimlerinin gruplanması sonucu 12 birim 1. düzeyde bölge birimleri tanımlanmıştır.

[3]. İllerin ve bölgelerin sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralamasına ilişkin en son çalışma Kalkınma Bakanlığı tarafından 2011 yılında yapılan çalışmadır. Çalışma; demografi, eğitim, sağlık, istihdam, rekabetçi ve yenilikçi kapasite, mali kapasite, erişebilirlik ve yaşam kalitesi olmak üzere 8 alt kategoride 61 değişken ve temel bileşenler analizi kullanılarak hazırlanmıştır.

[4] .İl ekonomisinin en önemli göstergesi olan İllerin Gayri Safi Yurt İçi Hasıla değerleri 2001 yılından itibaren hesaplanmamaktadır. Bu serinin yerine üretilen Gayri Safi Katma Değer İstatistiklerinin en son yayınlanma yılı 2011 yılı olup, 2008 yılı değerlerini içermektedir. 2009 yılı değerlerine ilişkin veri seti henüz yayınlanmamıştır. Serinin başlangıç yılı 2004 yılıdır.

1.ANA SEKTÖRLERE GÖRE GAYRİ SAFİ KATMA DEĞER

Tablo1: Ana sektörlere göre gayri safi katma değer 2008 TR-TRC2 (BİN)

Yıl	İBBS2	Ülke	Gayri Safi Katma Değer	Tarım	Sanayi	Hizmetler
2008	TR	Türkiye	854.585.214	72.274.585	232.475.082	549.835.548
	İBBS2	İller	Gayri Safi Katma Değer	Tarım	Sanayi	Hizmetler
	TRC2	Şanlıurfa, Diyarbakır	14.441.022	3.110.344	2.394.383	8.936.295

KAYNAK: TUİK

2008 yılı verilerine göre TCR2 Şanlıurfa, Diyarbakır'da Gayri Safi Katma Değer 14.441.022.000 tl dir. Sektörel bazda ele alındığında Tarımda 3.110.344.000 tl, Sanayide 2.394.383.000 tl, Hizmetlerde 8.936.295.000 tl olduğu görülmektedir. Tabloya bakıldığında Gayri Safi Katma Değer en fazla Hizmetler sektöründedir.[5]

Türkiye'de ise 2008 verilerine göre gayri safi katma değerin 854.545.214.000 tl olduğu görülmektedir.Sektörlere göre ise tarım % 8,5, sanayi %27,2,hizmetler ise % 64,3 pay oranlarına sahiptirler.TRC2 Şanlıurfa,Diyarbakır'ın gayri safi katma değer Türkiye ortalaması ise % 1,7 olduğu tespit edilmiştir.

2.KİŞİ BAŞI GAYRİ SAFİ KATMA DEĞER

Yıl	İBBS2	İller	Kişi başına GSKD (TL)	Kişi başına GSKD ($)
2006	TRC2	Şanlıurfa, Diyarbakır	4.172	2.896
2007	TRC2	Şanlıurfa, Diyarbakır	4.441	3.417
2008	TRC2	Şanlıurfa, Diyarbakır	4.770	3.724

KAYNAK:TUİK

Tablo 2:Kişi Başına Gayri Safi Katma Değer(2006-2008)

2006-2008 yıllarında TRC2 Şanlıurfa, Diyarbakır 'da Kişi Başına Gayri Safi Katma Değer artış göstermektedir.2006 yılında 4.172 tl iken,598 tl artış göstererek 2008 yılında 4770 tl olmuştur.

3.YATIRIM TEŞVİKLERİ

Gümrük Vergileri: Makina ve teçhizat, inşaat malzemeleri ve yatırım sermaye mallarının %15'ine kadar olan yedek parçalar gibi tüm yatırım sermaye mallarının ithalatından alınan gümrük vergisi ve diğer vergilerde bu ürünlerin lokal olarak aynı miktar, kalite ve fiyatla üretilmemesi şartıyla yatırımcılara %100 muafiyet tanınmaktadır. Gümrük ve diğer ithalat vergilerinden muaf olarak ithal edilen yatırım malları aynı ayrıcalıktan yararlanan bir başka yatırımcıya da transfer edilebilmektedir.

Oteller (yıldızsız olanlar), toptan satış, perakende satış ve ithalat, bakım servisleri v.s. gibi bazı yatırım alanları gümrük vergisinden muaf değildir. İhraç mallarının üretiminde gerekli olan hammaddelerin ithalatında gümrük vergisi ve diğer ithalat vergisi muafiyeti mevcuttur.

İhracat Gümrük Vergilerinden Muafiyet: İhracata yönelik Etyopya mal ve hizmetleri her türlü ihracat vergisi ve ihracata konulan diğer vergilerden muaftır.

Kurumlar Vergisi (Kâr Vergisi) Muafiyeti: Yeni imalat veya tarım ya da tarımsal sanayi yatırımından elde edilecek herhangi bir gelir yatırım alanına, ihracatın hacmine ve yatırımın nerede yapıldığına bağlı olarak aşağıdaki tabloda gösterilen dönemler itibariyle kurumlar vergisinden muaf tutulacaktır.

Tablo 3: Yatırım Teşvikleri

Vergi Muafiyetinin Tanındığı Alanlar ve Dönemleri		
Kurumlar vergisi uygunluğu için koşullar	Kurumlar vergisi muafiyeti	Az gelişmiş bölgelere yapılan yatırımlar için kurumlar vergisi muafiyeti
Yeni bir imalat veya tarımsal sanayi faaliyeti ile uğraşan bir yatırımcı		
Ürettiği ürünlerin en az %50 sinden fazlasını ihraç ediyorsa	5 yıl	6 yıl
Ürettiği ürünlerin en az %75'ini ihracat yapan bir yatırımcıya girdi olarak veriyorsa	5 yıl	6 yıl
Ürettiği ürünlerin %50'sinden daha azını ihraç ediyorsa	2 yıl	3 yıl
Eğer proje BOI (Yatırım Kurulu) tarafından özel olarak değerlendirilmişse	7 yıla kadar	8 yıla kadar
Eğer üretim iç piyasaya yönelik ise	2 yıl	3 yıl
Yukarıda belirtilen üretim (c) BOI tarafından "özel" olarak tanımlanmışsa	5 yıl	6 yıl
Yukarıdaki projelerin genişletilmesi veya geliştirilmesi		
Genişletme veya geliştirme mevcut üretimi değer olarak %25 artırırsa ve üretimin %50'si ihraç edilirse	2 yıl	3 yıl

Yatırım Kurulu: Yukarıda belirtilenlerin dışında Bakanlar Kurulu gelir vergisi muafiyetini 7 yılın da üzerine çıkartabilir. Bununla beraber BOI gerektiğinde sadece iç piyasa için üretim yapan yatırımcılara sağlanan gelir vergisi muafiyetini reddetmek üzere bir direktif yayımlayabilir. Gelir vergisinden muafiyet dönemi üretimin başladığı yahut hizmetin verildiği tarihten başlamaktadır.

<u>İleriye Taşınan Zarar:</u> Gelir vergisi muafiyeti döneminde zarar eden işletmeler bu zararlarını muafiyet döneminin bitiminden itibaren gelir vergisi muafiyet döneminin yarısı kadar ileriye taşıyabilirler.

<u>Yatırımcıya Sağlanan Garantiler:</u>

1- Sermaye ve Kârların Transferi Garantisi

Sermaye, kar payı ve faizlerin transferi Yatırım Yasası uyarınca yabancı yatırımcılara garanti edilmiştir. Herhangi bir yabancı yatırımcı (onaylanmış bir yatırım itibariyle) aşağıda belirtilenleri, havale günü geçerli olan döviz kurundan ve konvertibl döviz cinsinden Etyopya dışına çıkarma hakkına sahiptir.

- Yatırımdan kazanılan kar veya kar payları
- Dış borçlar için ana para ve faiz ödemeleri
- Teknoloji transferi ya da yönetim anlaşmasına ilişkin ödemeler
- Bir işletmenin tasfiye veya satışından elde edilen kazançlar
- Bir işletmenin kısmi sahipliği veya paylarının yerli bir yatırımcıya transferi ya da satışından doğan kazançlar
- Yabancı yatırımcıya ödenen tazminat

Bir işletmede çalışan yabancıların, ülkenin kambiyo mevzuatı çerçevesinde çalışmaları karşılığı aldıkları ücretleri ve diğer ödemeler konvertibl döviz cinsinden yurt dışına gönderebilir.[6]

3.1 YATIRIM TEŞVİKLERİNE GÖRE SABİT YATIRIM ve İSTİHDAM

Tablo 3.1: Yatırım teşviklerine göre sabit yatırım ve istihdam(Türkiye-Şanlıurfa)

YIL	2009	2010	2011	2012
	Sabit Yatırım (TL)			
TÜRKİYE	36.589.441.116	66.868.604.029	58.048.274.072	40.054.000.000
ŞANLIURFA	143.303.229	362.593.326	733.714.150	500.733.524
	İstihdam(Kişi)			
TÜRKİYE	101.256	159.062	132.130	116.771
ŞANLIURFA	594	2.500	1.791	4.973

KAYNAK: Ekonomi Bakanlığı

Yatırım teşviklerine göre Şanlıurfa'da 2009 yılında sabit yatırım 143.303.229 tl iken 2012 de bu sayı 500.733.524 tl olmuştur. İstihdamda ise en düşük 2009 yılında 594 kişi, en yüksek 2012 yılında 4973 kişi olarak gözlemlenmektedir. Tablo incelendiğinde Şanlıurfa'da yıllara göre sabit yatırım ile istihdam arasında paralel bir ilişki olduğu saptanmaktadır.[7]

[5]. Cari fiyatlarla bölgesel gayrisafi katma değer (temel fiyatlarla)1000tl olduğu göz ardı edilmemelidir

[6]. KAYNAK: www.musavirlikler.gov.tr/upload/ETY/yattes.doc 14.12.2012

[7]. İstihdam hesaplanırken; yerli ve yabancı sermaye toplam olarak hesaplandığı göz ardı edilmemelidir.

4 .KAMU YATIRIMLARININ İLLERE GÖRE SEKTÖREL DAĞILIMI

Tablo 4: 2012 yılı Kamu Yatırımlarının illere göre sektörel dağılımı (Bin TL) Şanlıurfa- Türkiye

İLLER	TARIM	MADENCİLİK	İMALAT	ENERJİ	ULAŞTIRMA HABERLEŞME	TURİZM	KONUT	EĞİTİM	SAĞLIK	DİĞER HİZMETLER	TOPLAMI
MUHTELİF İLLER	2 817 631	74 135	167 750	1 043 979	8 543 245	137 517	189 490	2 218 602	1 027 100	5 370 591	21 590 040
ANKARA	59 116	233 380	49 511	43 430	1 774 033	1 001	10 945	295 959	81 452	1 004 544	3 553 371
İSTANBUL	23 105	21 964	29 000	136 415	1 672 526	650	1 599	293 329	51 500	329 155	2 559 243
ARTVİN	6 779	644	1 000	749 846	33 070	Yatırım yok	11 940	21 898	5 000	19 527	849 704
DİYARBAKIR	376 817	68 856	2	18 283	15 029	Yatırım yok	12 205	100 673	25 200	181 009	798 074
MARDİN	24 058	7 270	Yatırım yok	602 794	21 197	160	1 250	42 238	2 450	19 963	721 380
İZMİR	69 686	2 524	504	42 993	257 947	7 380	1	106 601	44 050	172 910	704 596
ŞANLIURFA	409 465	6 281	Yatırım yok	42 357	6 356	3 624	776	86 166	25 102	67 609	647 736
T O P L A M	5 852 392	1 208 400	538 050	3 732 935	13 877 595	294 439	479 845	6 491 136	2 161 600	9 797 895	44 434 287

KAYNAK:DPT

2012 yılında Şanlıurfa'ya yapılan toplam kamu yatırımı 647.736.000 tl olarak görülmektedir. Türkiye en fazla yatırımın yapıldığı il sıralamasında 8. Sıradadır. Sektörel bazda incelendiğinde en fazla Tarım sektörüne ve en düşük Konut sektörüne yatırım yapıldığı görülmektedir. İmalat sektörüne ise kamu yatırımının yapılmadığı gözlenmektedir.[8]

[8] Yatırım Programında toplam dışı tutulan yatırımlar dahil edilmiştir.

4.1.KAMU YATIRIMLARINDA İLİN YERİ

Tablo 4.1: Kamu Yatırımlarında Şanlıurfa İlin yeri 2011- 2012 (Bin TL)					
2012			2011		
İLLER	MİKTAR	ORAN	İLLER	MİKTAR	ORAN
MUHTELİF İLLER	21 590 040	48,6%	MUHTELİF İLLER	16 890 594	46,4%
ANKARA	3 553 371	8,0%	İSTANBUL	2 820 020	7,7%
İSTANBUL	2 559 243	5,8%	ANKARA	1 700 453	4,7%
ARTVİN	849 704	1,9%	DİYARBAKIR	776 615	2,1%
DİYARBAKIR	798 074	1,8%	ŞANLIURFA	680 639	1,9%
MARDİN	721 380	1,6%	ARTVİN	664 209	1,8%
İZMİR	704 596	1,6%	İZMİR	609 473	1,7%
ŞANLIURFA	647 736	1,5%	TRABZON	607 961	1,7%
TÜRKİYE	**44 434 287**	100,0%	TÜRKİYE	**36 400 287**	100,0%

KAYNAK:DPT

Şanlıurfa'nın 2011 yılında kamu yatırımlarında Türkiye ortalamasına göre payı % 1,9 iken 2012 yılında ise bu oran %1,5 düşmüştür. Şanlıurfa 2011 yılında kamu yatırımlarında Türkiye sıralamasında 5.sıradayken, 2012 yılında 3 sıra gerileyerek 8. Sıraya düşmüştür.

5.ŞANLIURFA 2011-2012 YILINDA AÇILAN ve KAPANAN İŞYERİ SAYISI

Tablo 5: 2011-2012 yılında açılan ve kapanan işyerleri (Şanlıurfa-Türkiye)

	2012 OCAK-EKİM (ON AYLIK)								2011 OCAK-EKİM (ON AYLIK)							
	KURULAN			TASFİYE		KAPANAN			KURULAN			TASFİYE		KAPANAN		
	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.
ŞANLIURFA	43	0	50	1	0	0	2	12	48	1	58	5	1	1	0	18
TÜRKİYE	3007	58	5161	885	90	1034	142	2389	4354	591	4844	1780	162	909	139	2505

KAYNAK: TOBB

Şanlıurfa'da 2011 yılında kurulan şirket sayısı 48 iken, 2012 yılında 43'tür. Kooperatif sayısı 2011 yılında bir iken 2012 yılında kooperatif kurulmamıştır. Türkiye genelinde 2012 yılında 2011 yılına göre hem şirket hem de kooperatif sayısının azaldığı görülmektedir. Gerçek kişi ticaret işletmelerinde Şanlıurfa da azalış gözlenirken Türkiye genelinde artış gözlenmektedir.

Şanlıurfa'da 2011 yılında tasfiye edilen şirket sayısı 5 iken,2012 yılında tasfiye edilen şirket sayısı 1'dir.Tasfiye edilen kooperatif sayısı 2011'de 1 iken,2012 yılında tasfiye edilen

kooperatif bulunmamaktadır. Türkiye genelinde 2012 yılında 2011 yılına göre tasfiye edilen şirket ve kooperatif sayısında azalma olduğu saptanmaktadır.

Şanlıurfa'da kapanan şirket sayısının 2012 yılında 2011 yılına göre azaldığı, kapanan kooperatif sayısının arttığı, Gerçek kişi ticaret işletmelerinin ise azaldığı görülmektedir. Türkiye genelinde 2012 yılında 2011 yılına göre kapanan şirket ve kooperatif sayısında artış, Gerçek kişi ve ticaret işletmelerinde ise azalış olduğu gözlenmektedir.

B.NÜFUS GÖSTERGELERİ

Bu bölümde, Şanlıurfa ili için yerleşim yerlerine çalışma yaşına, cinsiyete ve bitirilen eğitim düzeyine göre nüfus incelenecektir.

1.YERLEŞİM YERLERİNE GÖRE NÜFUS

Şanlıurfa'da toplam nüfus 1.716.254'tür.İl/İlçe nüfusunun Şanlıurfa'daki toplam nüfusa oranı %55,5'tir ve Belde/Köy oranı ise %44,5'tir.Türkiye ortalamasında ise nüfusun en fazla İl/İlçe, en düşük Belde/ köy yerleşim birimlerinde toplandığı tespit edilmiştir.

2.ÇALIŞMA YAŞINA ve CİNSİYETE GÖRE NÜFUS

Tablo 7: Çalışma yaşına ve Cinsiyete göre nüfus 2011 Şanlıurfa-Türkiye

ŞANLIURFA				TÜRKİYE			
Yaş Grubu	Toplam	Erkek	Kadın	Yaş Grubu	Toplam	Erkek	Kadın
15-19	189.257	96.620	92.637	15-19	6.317.583	3.240.196	3.077.387
20-24	150.658	70.577	80.081	20-24	6.224.591	3.173.618	3.050.973
25-29	139.117	69.039	70.078	25-29	6.306.233	3.210.343	3.095.890
30-34	120.778	59.994	60.784	30-34	6.495.634	3.285.387	3.210.247
35-39	92.375	46.028	46.347	35-39	5.632.742	2.837.182	2.795.560
40-44	67.714	34.910	32.804	40-44	4.770.774	2.430.841	2.339.933
45-49	69.584	35.139	34.445	45-49	4.786.084	2.405.435	2.380.649
50-54	45.022	21.337	23.685	50-54	3.792.436	1.909.912	1.882.524
55-59	36.870	18.634	18.236	55-59	3.454.415	1.716.102	1.738.313
60-64	28.894	13.290	15.604	60-64	2.566.487	1.231.274	1.335.213
65-69	20.356	9.388	10.968	65-69	1.868.175	876.489	991.686
70-74	16.140	7.116	9.024	70-74	1.451.368	649.739	801.629
75-79	10.948	4.581	6.367	75-79	1.118.310	497.023	621.287
80-84	6.648	2.380	4.268	80-84	688.840	260.355	428.485
85-89	2.724	712	2.012	85-89	284.594	94.160	190.434
90+	1.346	318	1.028	90+	79.428	20.159	59.269
TOPLAM	998.431	490.063	508.368	TOPLAM	55.837.694	27.838.215	27.999.479

KAYNAK: TÜİK

Şanlıurfa'da çalışma yaşına göre erkek ve kadın nüfusuna bakıldığında yaş aralıkları artıkça sayıların azaldığı görülmektedir. Kadın nüfusunun erkek nüfusuna göre hem Şanlıurfa hem de Türkiye'de fazla olması dikkat edilmesi gereken farklı bir husustur. Bu veriler göz önüne alındığında kadınların istihdama, işgücüne katılmasının sağlanması ve meslek edindirme

kursları ile nitelikli hale getirilmeleri işgücü piyasasındaki vasıflı eleman ihtiyacının karşılanması problemine de çözüm olacaktır.

3.ÇALIŞMA YAŞINDAKİ NÜFUSUN EĞİTİM DÜZEYİNE GÖRE DAĞILIMI

Tablo 8: Çalışma Yaşındaki Nüfusun Bitirilen Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı Şanlıurfa –Türkiye 2011

Türkiye				Şanlıurfa			
Bitirilen eğitim düzeyi	Toplam	Erkek	Kadın	Bitirilen eğitim düzeyi	Toplam	Erkek	Kadın
Okuma yazma bilmeyen	3.163.396	551.776	2.611.620	Okuma yazma bilmeyen	145.920	24.643	121.277
Okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen	3.493.589	1.163.645	2.329.944	Okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen	180.562	61.808	118.754
İlkokul mezunu	15.333.800	6.706.059	8.627.741	İlkokul mezunu	182.360	96.458	85.902
İlköğretim mezunu	10.922.320	6.188.909	4.733.411	İlköğretim mezunu	232.808	151.270	81.538
Ortaokul veya dengi okul mezunu	2.856.407	1.740.795	1.115.612	Ortaokul veya dengi okul mezunu	23.084	16.472	6.612
Lise veya dengi okul mezunu	11.883.336	6.859.021	5.024.315	Lise veya dengi okul mezunu	112.958	77.946	35.012
Yüksekokul veya fakülte mezunu	5.495.749	3.196.262	2.299.487	Yüksekokul veya fakülte mezunu	44.216	29.785	14.431
Yüksek lisans mezunu	401.773	238.359	163.414	Yüksek lisans mezunu	2.270	1.582	688
Doktora mezunu	121.923	75.473	46.450	Doktora mezunu	1.092	780	312
Bilinmeyen	1.946.146	1.017.899	928.247	Bilinmeyen	71.569	28.445	43.124
Toplam	**55.618.439**	**27.738.198**	**27.880.241**	**Toplam**	**996.839**	**489.189**	**507.650**

KAYNAK:TÜİK

Şanlıurfa'da 2011 TÜİK verilerine göre bitirilen eğitim düzeyinde ilköğretim mezun sayısının ilk sırada olduğu görülmektedir. Türkiye genelinde ise en fazla ilkokul mezunlarının olduğu tespit edilmektedir. Şanlıurfa genelinde eğitim düzeylerine göre katılım oranlarına bakıldığında erkeklerin kadınlara göre daha fazla olduğu dikkat çekmektedir. Bu durumda kadınların eğitim öğretime devam edemediği anlaşılmaktadır.

C. GENEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ

İşgücü piyasasında işgücünün temel özelliklerini ve istihdamın yapısını değerlendirmek için kullanılacak başlıca kaynak TÜİK'in Hanehalkı İşgücü Anketleridir.

1.İŞGÜCÜNE KATILIM ORANI, İSTİHDAM ORANI, İŞSİZLİK ORANLARINDA İLİN TÜRKİYE SIRALAMASINDAKİ YERİ:

Tablo 9: Şanlıurfa'nın İşgücüne katılım oranı, istihdam oranı, işsizlik oranlarında Türkiye sıralamasındaki yeri 2010

İL BAZINDA İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ, 2010							
	İŞGÜCÜNE KATILMA ORANI	İŞSİZLİK ORANI	İSTİHDAM ORANI		İŞGÜCÜNE KATILMA ORANI	İŞSİZLİK ORANI	İSTİHDAM ORANI
Adana	50,9	19,1	41,2	Konya	50,7	8,2	46,5
Adıyaman	40,8	10,2	36,6	Kütahya	46,7	6,5	43,7
Afyon	47,1	7,6	43,5	Malatya	47,8	9,5	43,3
Ağrı	48,5	11,7	42,8	Manisa	49,3	8,1	45,4
Amasya	51,6	6,7	48,2	Kahramanmaraş	49,2	12,8	42,9
Ankara	46,7	12,1	41,1	Mardin	36,5	9,1	33,2
Antalya	58,6	11,1	52,1	Muğla	56,8	10,5	50,9
Artvin	60,8	5,7	57,3	Muş	42,1	16,4	35,2
Aydın	53,1	13,5	45,9	Nevşehir	50	8,4	45,8
Balıkesir	47,5	8	43,7	Niğde	47,2	9,4	42,8
Bilecik	49,2	7,7	45,4	Ordu	58,1	5,9	54,6
Bingöl	46,3	12,5	40,5	Rize	61,8	6	58,1
Bitlis	44,1	16,3	36,9	Sakarya	52,5	11,4	46,5
Bolu	51	10,6	45,5	Samsun	50,8	7,8	46,8
Burdur	59,1	6,3	55,4	Siirt	33,3	12,7	29,1
Bursa	48,4	10,5	43,3	Sinop	56,5	8,7	51,6
Çanakkale	50,5	7	46,9	Sivas	42,2	13,6	36,5
Çankırı	51,3	9,1	46,6	Tekirdağ	55,1	9,6	49,8
Çorum	51,4	6,5	48,1	Tokat	49,3	6,7	46
Denizli	54,6	11,2	48,5	Trabzon	56,4	6,3	52,8
Diyarbakır	31,8	13,5	27,5	Tunceli	45,3	11,5	40,1
Edirne	55,2	9,2	50,1	Şanlıurfa	35,5	12,4	31,1
Elazığ	47,7	12,6	41,6	Uşak	48,5	7,8	44,7
Erzincan	53,4	6,1	50,1	Van	45	17,2	37,3
Erzurum	52	6,5	48,6	Yozgat	46,9	12,7	40,9
Eskişehir	42,7	10,5	38,2	Zonguldak	52,2	10,7	46,6

Gaziantep	45,4	13,4	39,3	Aksaray	48,7	9,2	44,2
Giresun	58	6	54,5	Bayburt	57,5	4,7	54,8
Gümüşhane	58,8	5,8	55,4	Karaman	53,4	8,5	48,8
Hakkari	40,1	17,4	33,1	Kırıkkale	42,4	12	37,3
Hatay	50	13,9	43	Batman	36,6	11,7	32,3
Isparta	51,2	12	45	Şırnak	38,7	11,2	34,4
Mersin	55,3	14,1	47,5	Bartın	54,6	10,2	49
İstanbul	47,8	14,3	41	Ardahan	55,3	7,5	51,2
İzmir	50,1	15,1	42,5	Iğdır	51	11,1	45,3
Kars	52,2	7,4	48,3	Yalova	49,6	14,4	42,5
Kastamonu	56,3	6,4	52,7	Karabük	51,4	11,5	45,5
Kayseri	44	14,1	37,8	Kilis	49,2	10,1	44,2
Kırklareli	53,6	10,8	47,8	Osmaniye	46,5	14,4	39,8
Kırşehir	43,5	10,8	38,8	Düzce	52,7	13,4	45,6
Kocaeli	48,2	13,8	41,6				

KAYNAK:TÜİK

Şanlıurfa'da TÜİK 2010 verilerine göre işgücüne katılma oranının %35,5, işsizlik oranının %12,4 ve istihdam oranının %31,1 olduğu görülmektedir.

2.GENİŞ YAŞ GRUBUNA GÖRE BİTİRİLEN EĞİTİM DÜZEYİ SİVİL NÜFUS

Tablo10:Geniş yaş grubuna ve Eğitim durumuna göre işgücü durumu 2011(Şanlıurfa-Türkiye) 15 ve üstü

TRC2 (Şanlıurfa, Diyarbakır)(Bin)

Eğitim Durumu	15-19	20-24	25-34	35-54	55+	Toplam
Okuma yazma bilmeyen	5	6	9	26	13	**59**
Lise altı	62	51	120	160	34	**426**
Lise ve dengi meslek okulu	3	16	41	37	1	**98**
Yükseköğretim	0	7	46	26	1	**81**
Toplam	**69**	**80**	**216**	**249**	**49**	**663**

TÜRKİYE(BİN)

Eğitim Durumu	15-19	20-24	25-34	35-54	55+	Toplam
Okuma yazma bilmeyen	28	48	119	500	509	**1204**
Lise altı	1379	1277	4004	7373	1649	**15682**
Lise ve dengi meslek okulu	227	1005	2148	1846	139	**5365**
Yükseköğretim	2	563	691	1732	213	**3201**
Toplam	**1636**	**2893**	**6962**	**11451**	**2510**	**25452**

KAYNAK: TÜİK
Not. 2000 kişiden az değerlerde örnek büyüklüğü güvenilir tahminler için yeterli değildir.

TRC2'de (Şanlıurfa, Diyarbakır) 2011 yılında eğitim durumuna göre okuma ve yazma bilmeyen nüfusun en fazla 35-54 yaş aralığında, en düşük ise 15-19 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Lise altı eğitim durumuna göre nüfusun en fazla 35-54 yaş aralığında, en düşük ise 55 ve üstü yaş aralığında olduğu görülmektedir. Lise ve dengi meslek okullarında ise nüfusun en fazla olduğu yaş aralığı 25-34 yaş aralığı olup, en düşük 55 ve üstü yaş aralığındadır. Yükseköğretim'de nüfusun en fazla olduğu yaş aralığı 25-34'tür.En düşük 55 ve üstü yaş aralığı olup,15-19 yaş aralığı nüfusta ise yükseköğretim düzeyinde nüfus bulunmamaktadır. Türkiye genelinde geniş yaş grubuna ve eğitim durumuna göre sivil nüfus incelendiğinde en fazla sayı Lise altı eğitim durumunda ,en düşük nüfusun ise okuma ve yazma bilmeyen eğitim durumunda olduğu görülmektedir.

3.GENİŞ YAŞ GRUBU VE EĞİTİM DURUMUNA GÖRE İŞGÜCÜ

Tablo11: Geniş Yaş Grubu ve Eğitim Durumuna Göre İşgücü 2010-2011 TRC2 Şanlıurfa, Diyarbakır (Bin)

2010					
Yaş grubu	Okuma yazma bilmeyen	Lise altı	Lise ve dengi meslek okulu	Yükseköğretim	Toplam
15-19	7	66	2	0	**75**
20-24	10	51	20	7	**88**
25-34	10	108	41	47	**207**
35-54	27	148	36	25	**237**
55+	16	22	2	1	**41**
Toplam	**70**	**395**	**102**	**80**	**647**
2011					
Yaş Grubu	Okuma yazma bilmeyen	Lise altı	Lise ve dengi meslek okulu	Yükseköğretim	Toplam
15-19	5	62	3	0	**69**
20-24	6	51	16	7	**80**
25-34	9	120	41	46	**216**
35-54	26	160	37	26	**249**
55+	13	34	1	1	**49**
Toplam	**59**	**426**	**98**	**81**	**663**

KAYNAK: TÜİK (Not. 2000 kişiden az değerlerde örnek büyüklüğü güvenilir tahminler için yeterli değildir.)

Geniş yaş grubu ve eğitim durumuna göre işgücü TRC2'de (Şanlıurfa, Diyarbakır) 2011 yılında 2010 yılına göre 15-19 yaş aralığı ve 20-24 yaş aralığında toplamda azalışa geçtiği;25-34 yaş aralığı, 35-54 yaş aralığı ve 55 üstü yaş aralığında toplamda artışa geçtiği görülmektedir.

2011 yılında okuma yazma bilmeyen eğitim durumuna göre işgücü incelendiğinde en fazla 35-54 yaş aralığında, en düşük ise 15-19 yaş aralığında olduğu ; Lise altı eğitim durumuna göre işgücünde en fazla 35-54 yaş aralığı, en düşük ise 55 yaş ve üstü yaş aralığı; Lise ve dengi meslek okulu eğitim düzeyinde işgücünde en fazla 25-34 yaş aralığı, en düşük ise 55 yaş ve üstü yaş aralığı; Yükseköğretim eğitim düzeyinde ise işgücünde en fazla 25-34 yaş aralığı, en düşük ise 55 yaş ve üstünde olduğu ayrıca 15-19 yaş aralığında ise işgücüne dahil olan kimsenin bulunmadığı görülmektedir.

4.GENİŞ YAŞ GRUBU VE EĞİTİM DURUMUNA GÖRE İSTİHDAM EDİLENLER

Tablo12:Geniş yaş grubuna ve eğitim durumuna göre istihdam edilenler TRC2 Şanlıurfa,Diyarbakır 15+ yaş 2010-2011 (BİN)

2010						
Eğitim durumu	15-19	20-24	25-34	35-54	55+	Toplam
Okuma yazma bilmeyen	5	5	9	24	13	**55**
Lise altı	56	44	108	144	33	**384**
Lise ve dengi meslek okulu	2	15	38	36	1	**92**
Yükseköğretim	0	7	44	25	1	**77**
Toplam	**63**	**70**	**198**	**230**	**48**	**608**
2011						
Eğitim Durumu	15-19	20-24	25-34	35-54	55+	Toplam
Okuma yazma bilmeyen	6	9	8	24	15	**63**
Lise altı	57	41	88	127	21	**334**
Lise ve dengi meslek okulu	1	16	36	34	2	**90**
Yükseköğretim	0	6	44	25	1	**76**
Toplam	**65**	**73**	**176**	**210**	**39**	**563**

KAYNAK: TÜİK (Not: 2000 kişiden az değerlerde örnek büyüklüğü güvenilir tahminler için yeterli değildir.)

Tabloya bakıldığında TRC2 Şanlıurfa, Diyarbakır'da 2011 yılının 2010 yılına göre geniş yaş grubuna ve eğitim durumuna göre istihdamın toplamı kıyaslandığında okuma yazma bilmeyenlerin arttığı; lise altı ve Lise /denge meslek okulu ve yükseköğretim eğitim durumlarında azalışa geçtiği gözlenmektedir.2011 Yılında TRC2'de Şanlıurfa, Diyarbakır'da istihdamda Okuma yazma bilmeyen ve lise altı nüfusta en fazla 35-54 yaş aralığında; Lise/dengi meslek okulu ve yükseköğretimde ise en fazla nüfus 25-34 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Aynı şekil eğitim durumlarına göre istihdamda en az olan yaş grupları sırasıyla; okuma yazma bilmeyen, lise/dengi meslek okulu ve yükseköğretim mezunu nüfusta 15-19 yaş aralığı; Lise altı mezunu nüfusta ise 55 yaş ve üstü yaş aralığında olduğu görülmektedir.

5.GENİŞ YAŞ GRUBU VE EĞİTİM DURUMUNA GÖRE İSTİHDAMA KATILIM ORANI

Tablo13: Geniş yaş grubuna ve eğitim durumuna ve yıllara göre istihdama katılım oranı 2010-2011 TRC2 Şanlıurfa, Diyarbakır (%)

2011	15-19	20-24	25-54	55+
	15,8	24	80,7	17,4
	Okuma yazma bilmeyen	Lise altı	Lise ve dengi meslek okulu	Yükseköğretim
	10,7	33,4	36,6	70,5
2010	15-19	20-24	25-54	55+
	16,7	26,2	75,6	15,9
	Okuma yazma bilmeyen	Lise altı	Lise ve dengi meslek okulu	Yükseköğretim
	12,3	30,8	38,5	73,8

KAYNAK:TÜİK

TRC2 Şanlıurfa, Diyarbakır'da 2011 Yılının 2010 yılına göre Geniş yaş gruplarında istihdama katılım oranlarına bakıldığı zaman 15-19,20-24 yaş gruplarında azalış olduğu;25-54,55 yaş üstü yaş gruplarında ise artışa geçtiği görülmektedir.

2010 yılına göre kıyaslandığında Eğitim düzeylerine göre istihdama katılım oranlarında ise okuma yazma bilmeyen, Lise ve dengi meslek okulu, yükseköğretim mezunlarında azalış; lise altı mezunlarında artış olduğu gözlenmektedir.

2011 yılında istihdama katılım oranları geniş yaş gruplarında en fazla 25-54 yaş aralığı; en az 15-19 yaş aralığı olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca eğitim durumlarına göre istihdama katılım oranlarına göre en fazla yüksek öğretim, en az ise okuma yazma bilmeyen gruplar olduğu göz ardı edilmemelidir.

6.İKTİSADİ FAALİYETLER VE MESLEK GRUBUNA GÖRE İSTİHDAM

Tablo 14:İktisadi faaliyet koluna ve meslek grubuna göre istihdam edilenler TRC2 Şanlıurfa, Diyarbakır 2011 15 yaş ve üstü (BİN)

TRC2 (Şanlıurfa, Diyarbakır)					Türkiye				
Meslek Grupları	Tarım	Sanayi	Hizmet	Toplam	Meslek Grupları	Tarım	Sanayi	Hizmet	Toplam
Kanun yapıcılar üst düzey yöneticiler ve müdürler	0	5	47	**52**	Kanun yapıcılar üst düzey yöneticiler ve müdürler	4	408	1.562	**1.974**
Profesyonel meslek mensupları	0	1	41	**43**	Profesyonel meslek mensupları	6	137	1.566	**1.708**
Yardımcı profesyonel meslek mensupları	0	1	17	**18**	Yardımcı profesyonel meslek mensupları	6	407	1.036	**1.449**
Büro ve müşteri hizmetlerinde çalışan elemanlar	0	2	23	**26**	Büro ve müşteri hizmetlerinde çalışan elemanlar	5	293	1.368	**1.666**
Hizmet ve satış elemanları	0	3	80	**83**	Hizmet ve satış elemanları	8	144	2.832	**2.984**
Nitelikli tarım,hayvancılık,avcılık,ormancılık ve su ürünlerinde çalışanlar	99	0	0	**99**	Nitelikli tarım,hayvancılık,avcılık,ormancılık ve su ürünlerinde çalışanlar	4.862	5	34	**4.902**
Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar	2	49	26	**78**	Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar	15	2.470	688	**3.174**
Tesis ve makina operatörleri ve montajcılar	1	11	33	**45**	Tesis ve makina operatörleri ve montajcılar	15	1.431	984	**2.430**
Nitelik gerektirmeyen işlerde çalışanlar	69	40	55	**164**	Nitelik gerektirmeyen işlerde çalışanlar	1.223	1.085	1.517	**3.825**
Toplam	**171**	**113**	**324**	**608**	Toplam	**6.143**	**6.380**	**11.587**	**24.110**

KAYNAK: TÜİK

2011 TRC2 Şanlıurfa, Diyarbakır'da iktisadi faaliyet koluna ve meslek grubuna göre istihdama göre tarım sektöründe en fazla Nitelikli tarım, hayvancılık, avcılık, ormancılık ve su ürünleri çalışanları meslek mensupları, sanayi sektöründe Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek mensupları, Hizmet sektöründe Hizmet ve satış elemanları meslek mensupları olduğu görülmektedir. Kanun yapıcılar üst düzey yöneticiler ve müdürler, profesyonel meslek mensupları, yardımcı profesyonel meslek mensupları, büro ve müşteri hizmetlerinde çalışan elemanları, hizmet ve satış elemanları meslek mensuplarının tarım sektöründe; Nitelikli tarım, hayvancılık,avcılık,ormancılık ve su ürünlerinde çalışanlar meslek mensuplarının ise sanayi ve hizmet sektörlerinde istihdamlarının olmadığı görülmektedir.

7.EĞİTİM DURUMUNA ve MESLEK GRUBUNA GÖRE İSTİHDAM EDİLENLER

Tablo 15: Eğitim durumuna ve Meslek grubuna (ISCO_88) göre istihdam edilenler Tablo17 (Bin)(15+ yaş) 2011

TRC2 (Şanlıurfa, Diyarbakır)	Okuma yazma bilmeyen	Lise altı	Lise ve dengi meslek okulu	Yükseköğretim	Toplam
Kanun yapıcılar üst düzey yöneticiler ve müdürler	1	33	12	6	**52**
Profesyonel meslek mensupları	0	1	3	38	**43**
Yardımcı profesyonel meslek mensupları	0	6	6	6	**18**
Büro ve müşteri hizmetlerinde çalışan elemanlar	0	5	12	8	**26**
Hizmet ve satış elemanları	2	45	23	13	**83**
Nitelikli tarım,hayvancılık,avcılık,ormancılık ve su ürünlerinde çalışanlar	20	74	5	1	**99**
Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar	3	60	12	2	**78**
Tesis ve makina operatörleri ve montajcılar	1	38	6	0	**45**
Nitelik gerektirmeyen işlerde çalışanlar	29	121	11	3	**164**
Toplam	**56**	**384**	**92**	**77**	**608**

KAYNAK: TÜİK

Tablo 15'e bakıldığında TRC2 (Şanlıurfa, Diyarbakır) bölgesinde istihdam en çok lise altı eğitimlilerde gerçekleşmiştir. Bunun yanında lise altı eğitiminden sonra eğitimin artmasıyla istihdamın azaldığı görülmüştür. Ancak bunun nedenini toplumun sosyal ve kültürel yapısına bağlayabiliriz. Örneğin kız çocuklarının ortaokul veya lise sonrası okutulmaması eğitime katılan kişi sayısında sayısal anlamda önemli düşüşlere neden olmakta buda istihdamda eğitimli kişilerin payını küçültmektedir. Tabloda ayrıca nitelik gerektirmeyen işlerde çalışanların sayısı diğer mesleklere göre büyük bir farklılık göstermektedir. En çok istihdam edilen ikinci mesleğin Nitelikli tarım, hayvancılık, avcılık, ormancılık ve su ürünlerinde çalışanlarda olduğu görülmektedir. Bu iki mesleğin istihdam da ilk iki sırada olmasının en büyük nedeni bölgede sanayinin çok küçük olması ve çok yavaş gelişme göstermesidir.

Tablo 15.1: Eğitim durumuna ve Meslek grubuna göre istihdam edilenler 2011 Türkiye (Bin)(15 + yaş)

TÜRKİYE	Okuma-yazma bilmeyen	Lise altı	Genel lise	Lise dengi meslek okul	Yüksekokul veya fakülte	Toplam
Kanun yapıcılar üst düzey yöneticiler ve müdürler	8	836	296	217	617	1.974
Profesyonel meslek mensupları	0	15	30	54	1.609	1.708
Yardımcı profesyonel meslek mensupları	2	294	234	333	585	1.449
Büro ve müşteri hizmetlerinde çalışan elemanlar	1	312	437	333	582	1.666
Hizmet ve satış elemanları	42	1654	561	375	351	2.984
Nitelikli tarım,hayvancılık,avcılık,ormancılık ve su ürünlerinde çalışanlar	755	3805	159	125	57	4.902
Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar	42	2466	232	346	88	3.174
Tesis ve makina operatörleri ve montajcılar	18	1817	227	312	57	2.430
Nitelik gerektirmeyen işlerde çalışanlar	279	3025	257	203	62	3.825
Toplam	1.147	14224	2.432	2.297	4.008	24.110

Not. 2000 kişiden az değerlerde örnek büyüklüğü güvenilir tahminler için yeterli değildir.

Tablo 15.1 Türkiye tablosunu TRC2 (Şanlıurfa, Diyarbakır) bölgesi tablosuyla karşılaştırdığımızda Türkiye de Nitelikli tarım, hayvancılık, avcılık, ormancılık ve su ürünlerinde çalışanların sayısı Nitelik gerektirmeyen işlerde çalışanların sayısından fazladır. TRC2 (Şanlıurfa, Diyarbakır) bölgesinde ise bu tam tersidir. Diğer taraftan Türkiye de lise altı eğitiminden sonra artan eğitim seviyesiyle beraber istihdamında artığı görülmüştür ancak TRC2 (Şanlıurfa, Diyarbakır) bölgesinde eğitim seviyesi özellikle lise altı eğitiminden sonraki eğitim düzeyleri artıkça istihdam azalmıştır.

8.GENİŞ YAŞ GRUBUNA ve MESLEK GRUBUNA GÖRE İSTİHDAM EDİLENLER

Tablo 16:Geniş yaş grubuna ve Meslek grubuna göre istihdam edilenler(Bin)(15 + yaş) 2011

TRC2 (Şanlıurfa, Diyarbakır)	15-19	20-24	25-34	35-54	55+	Toplam
Kanun yapıcılar üst düzey yöneticiler ve müdürler	1	2	19	26	4	**52**
Profesyonel meslek mensupları	0	4	25	13	1	**43**
Yardımcı profesyonel meslek mensupları	1	2	6	7	1	**18**
Büro ve müşteri hizmetlerinde çalışan elemanlar	0	3	8	13	1	**26**
Hizmet ve satış elemanları	13	12	34	23	0	**83**
Nitelikli tarım,hayvancılık,avcılık,ormancılık ve su ürünlerinde çalışanlar	3	6	17	45	28	**99**
Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar	13	11	27	25	1	**78**
Tesis ve makina operatörleri ve montajcılar	1	5	16	22	2	**45**
Nitelik gerektirmeyen işlerde çalışanlar	30	25	46	55	9	**164**
Toplam	**63**	**70**	**198**	**230**	**48**	**608**

KAYNAK: TÜİK

Tablo 16'ya göre TRC2 (Şanlıurfa, Diyarbakır) bölgesinde yaşla doğru orantılı olarak istihdam artmıştır. Özellikle 55 yaşın altındakilerde yaş arttıkça istihdam artmıştır. İstihdam en çok 35-54 yaş aralığında gerçekleşirken ikinci olarak istihdam en çok 25-34 yaş aralığında olmuştur. Yani istihdam en çok 25-54 yaş aralığı gerçekleşmiştir. Bunun nedenini de şöyle açıklayabiliriz: bu yaş aralığında iş veriminin en yüksek olduğu aralıktır. Ayrıca istihdamda Nitelik gerektirmeyen işlerde çalışanlar birinci sırayı alırken ikinci sırayı Nitelikli tarım, hayvancılık, avcılık, ormancılık ve su ürünlerinde çalışanlar üçüncülüğü ise Hizmet ve satış elemanları almıştır.

Tablo 16.1 Yaş grubuna ve Meslek grubuna göre istihdam edilenler (Bin) (15 + yaş) 2011

TÜRKİYE	15-19	20-24	25-34	35-54	55+	Toplam
Kanun yapıcılar üst düzey yöneticiler ve müdürler	4	60	549	1132	228	**1.974**
Profesyonel meslek mensupları	2	103	749	763	91	**1.708**
Yardımcı profesyonel meslek mensupları	40	176	596	585	52	**1.449**
Büro ve müşteri hizmetlerinde çalışan elemanlar	65	274	684	600	42	**1.666**
Hizmet ve satış elemanları	272	449	1048	1106	108	**2.984**
Nitelikli tarım,hayvancılık,avcılık,ormancılık ve su ürünlerinde çalışanlar	255	265	774	2221	1387	**4.902**
Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar	285	348	1060	1357	125	**3.174**
Tesis ve makina operatörleri ve montajcılar	98	249	855	1132	96	**2.430**
Nitelik gerektirmeyen işlerde çalışanlar	357	395	1051	1738	284	**3.825**
Toplam	**1.378**	**2.319**	**7368**	**10634**	**2413**	**24.112**

Not. 2000 kişiden az değerlerde örnek büyüklüğü güvenilir tahminler için yeterli değildir.

Tablo 16.1'e göre Türkiye de istihdam en çok 35-54 yaş aralığında gerçekleşmiştir. İkinci olarak istihdam en çok 25-34 yaş aralığında gerçekleşmiştir. 25-54 yaş aralığında istihdamın gerçekleştiğini görüyoruz. TRC2 (Şanlıurfa, Diyarbakır) bölgesinde ki istihdam Türkiye de ki istihdamla paralellik göstermektedir. Ancak TRC2 (Şanlıurfa, Diyarbakır) bölgesinde en çok Nitelik gerektirmeyen işlerde çalışanlar istihdam edilirken Türkiye de Nitelikli tarım, hayvancılık, avcılık, ormancılık ve su ürünlerinde çalışanlar istihdam edilmektedir.

9.İŞTEKİ DURUMA ve MESLEK GRUBUNA GÖRE İSTİHDAM EDİLENLER

Tablo 17: İşteki duruma ve Meslek grubuna göre istihdam edilenler(Bin)(15 + yaş)2011

TRC2 (Şanlıurfa, Diyarbakır)	Ücretli veya yevmiyeli	İşveren veya kendi hesabına	ücretsiz aile işçisi	Toplam
Kanun yapıcılar üst düzey yöneticiler ve müdürler	14	38	0	**52**
Profesyonel meslek mensupları	41	1	0	**43**
Yardımcı profesyonel meslek mensupları	14	3	0	**18**
Büro ve müşteri hizmetlerinde çalışan elemanlar	25	0	0	**26**
Hizmet ve satış elemanları	71	6	6	**83**
Nitelikli tarım,hayvancılık,avcılık,ormancılık ve su ürünlerinde çalışanlar	7	78	15	**99**
Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar	61	14	3	**78**
Tesis ve makina operatörleri ve montajcılar	38	7	1	**45**
Nitelik gerektirmeyen işlerde çalışanlar	116	17	31	**164**
Toplam	**388**	**164**	**56**	**608**

KAYNAK: TÜİK

Tablo 17'ye göre TRC2 (Şanlıurfa, Diyarbakır) bölgesinde en çok Ücretli veya yevmiyeli olarak çalışanlar istihdam edilmektedir. İkinci olarak İşveren veya kendi hesabına çalışanlar istihdam edilmektedir. Üçüncü olarak ücretsiz aile işçisi gelmektedir.

Tablo17.1: 2011 İşteki duruma ve Meslek grubuna göre istihdam edilenler(Bin)(15 + yaş)

TÜRKİYE	Ücretli veya maaşlı	işveren ve kendi hesabına	Ücretsiz aile işçisi	Toplam
Kanun yapıcılar üst düzey yöneticiler ve müdürler	662	1309	2	**1.974**
Profesyonel meslek mensupları	1.562	146	1	**1.708**
Yardımcı profesyonel meslek mensupları	1.299	140	9	**1.449**
Büro ve müşteri hizmetlerinde çalışan elemanlar	1.601	17	47	**1.666**
Hizmet ve satış elemanları	2.422	313	249	**2.984**
Nitelikli tarım,hayvancılık,avcılık,ormancılık ve su ürünlerinde çalışanlar	148	2612	2.142	**4.902**
Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar	2.453	664	57	**3.174**
Tesis ve makina operatörleri ve montajcılar	2.069	339	22	**2.430**
Nitelik gerektirmeyen işlerde çalışanlar	2.659	392	774	**3.825**
Toplam	**14.876**	**5932**	**3.303**	**24.112**

Not. 2000 kişiden az değerlerde örnek büyüklüğü güvenilir tahminler için yeterli değildir.

Kaynak: TÜİK

Tablo17.1' e göre Türkiye de çalışanlar en çok ücretli ve maaşlı olarak istihdam edilmektedir. ikinci olarak İşveren ve kendi hesabına çalışanlar ve en son olarak ücretsiz aile işçileri istihdam edilmektedir. Gelişmiş ülkelerde ücretsiz aile işçisi sayısı çok düşük olmaktadır. TRC2 (Şanlıurfa, Diyarbakır) bölgesi çalışanların çalışma durumlarına göre Türkiye ile paralellik göstermektedir.

10. MESLEK GRUBUNA ve İŞYERİ BÜYÜKLÜĞÜNE GÖRE İSTİHDAM EDİLENLER

Tablo 18: Meslek grubuna ve işyeri büyüklüğüne göre istihdam edilenler 2010-2011 (Bin) TRC2 Şanlıurfa,Diyarbakır

2011					
Meslek Grubu	**1-9**	**10-24**	**25-49**	**50+**	**Toplam**
Kanun yapıcılar üst düzey yöneticiler ve müdürler	43	4	5	1	**52**
Profesyonel meslek mensupları	7	8	18	10	**43**
Yardımcı profesyonel meslek mensupları	6	3	5	4	**18**
Büro ve müşteri hizmetlerinde çalışan elemanlar	5	3	9	8	**26**
Hizmet ve satış elemanları	53	6	12	12	**83**
Nitelikli tarım, hayvancılık,avcılık,ormancılık ve su ürünlerinde çalışanlar	98	1	0	0	**99**
Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar	60	7	8	3	**78**
Tesis ve makina operatörleri ve montajcılar	30	3	7	5	**45**
Nitelik gerektirmeyen işlerde çalışanlar	114	20	24	6	**164**
Toplam	**416**	**55**	**89**	**49**	**608**
2010					
Meslek Grubu	**1-9**	**10-24**	**25-49**	**50+**	**Toplam**
Kanun yapıcılar üst düzey yöneticiler ve müdürler	41	2	4	3	**50**
Profesyonel meslek mensupları	8	6	11	13	**37**
Yardımcı profesyonel meslek mensupları	7	3	4	8	**23**
Büro ve müşteri hizmetlerinde çalışan elemanlar	5	4	9	9	**26**
Hizmet ve satış elemanları	46	8	15	14	**83**
Nitelikli tarım,hayvancılık,avcılık,ormancılık ve su ürünlerinde çalışanlar	83	1	0	1	**85**
Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar	61	5	5	3	**74**
Tesis ve makina operatörleri ve montajcılar	23	3	8	3	**37**
Nitelik gerektirmeyen işlerde çalışanlar	105	20	13	10	**148**
Toplam	**380**	**52**	**69**	**64**	**563**

KAYNAK:TÜİK

TRC2 Şanlıurfa, Diyarbakır'da 1-9,10-24,25-49 işçi çalıştıran işyerlerinde meslek gruplarına göre istihdamı incelendiğinde 2010 yılına göre kıyaslandığında 2011 yılında artış olduğu gözlenmektedir. Sadece 50 ve üstü işçi çalıştıran işyerlerinde ise azalış görülmektedir.2011 yılında nitelik gerektirmeyen işlerde çalışanlar toplam da en fazla istidamın olduğu, en az ise Büro ve müşteri hizmetlerinde çalışan elemanlar meslek grubunda istihdamın gerçekleştiği görülmektedir.

11.MESLEK GRUBUNA ve SOSYAL GÜVENLİK KURUMUNA GÖRE İSTİHDAM EDİLENLER

Tablo 19: Meslek grubuna ve Sosyal güvenlik kurumuna kayıtlılığa göre istihdam edilenler(Bin)(15+ yaş) 2011

TRC2 (Şanlıurfa, Diyarbakır)	Kayıtlı Değil	Kayıtlı	Toplam
Kanun yapıcılar üst düzey yöneticiler ve müdürler	29	23	**52**
Profesyonel meslek mensupları	1	42	**43**
Yardımcı profesyonel meslek mensupları	4	14	**18**
Büro ve müşteri hizmetlerinde çalışan elemanlar	3	23	**26**
Hizmet ve satış elemanları	47	36	**83**
Nitelikli tarım,hayvancılık,avcılık,ormancılık ve su ürünlerinde çalışanlar	83	16	**99**
Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar	51	26	**78**
Tesis ve makina operatörleri ve montajcılar	21	24	**45**
Nitelik gerektirmeyen işlerde çalışanlar	130	35	**164**
Toplam	**369**	**239**	**608**

KAYNAK:TÜİK

Tablo 19'a göre TRC2 (Şanlıurfa, Diyarbakır) bölgesinde çalışanların 369 bini kayıt dışı 239 bini kayıtlı olarak olarak istihdam edilmektedir. Tabloya göre 130 bin kişi kayıt dışı olarak nitelik gerektirmeyen işlerde çalışarak birinci sırayı almıştır. Profesyonel meslek mensuplarında ise kayıt dışılık en azdır. Hizmet ve satış elemanları kayıtlılıkta 36 binle ilk sırada olup 14 binle yardımcı profesyonel meslek mensupları kayıtlılıkta en son sıradadır.

Tablo 19.1: 2011Sosyal güvenlik kurumuna kayıtlılığa ve Meslek grubuna göre istihdam edilenler (bin) (15+ yaş)

TÜRKİYE	Kayıtlı Değil	Kayıtlı	Toplam
Kanun yapıcılar üst düzey yöneticiler ve müdürler	413	1.560	**1.974**
Profesyonel meslek mensupları	70	1.639	**1.708**
Yardımcı profesyonel meslek mensupları	176	1.272	**1.449**
Büro ve müşteri hizmetlerinde çalışan elemanlar	176	1.490	**1.666**
Hizmet ve satış elemanları	1.131	1.852	**2.984**
Nitelikli tarım,hayvancılık,avcılık,ormancılık ve su ürünlerinde çalışanlar	4.003	898	**4.902**
Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar	1.301	1.873	**3.174**
Tesis ve makina operatörleri ve montajcılar	597	1.833	**2.430**
Nitelik gerektirmeyen işlerde çalışanlar	2.271	1.554	**3.825**
Toplam	**10.139**	**13.971**	**24.112**

Not. 2000 kişiden az değerlerde örnek büyüklüğü güvenilir tahminler için yeterli değildir.

KAYNAK: TÜİK

Tablo 19.1'e göre Türkiye de kayıtlı çalışan sayısı kayıtsız çalışandan fazladır, ama TRC2 (Şanlıurfa, Diyarbakır) bölgesinde kayıtsız çalışan sayısı kayıtlı çalışan sayısından fazladır. Türkiye de nitelikli tarım, hayvancılık, avcılık, ormancılık ve su ürünleri meslek grubunda kayıt dışılık en fazladır. Bu yönüyle bölgemizden farklılık göstermektedir.

12. SOSYAL GÜVENLİK KURUMUN KAYITLILIĞA ve İKTİSADİ FAALİYET KOLUNA GÖRE İSTİHDAM EDİLENLER

Tablo20 :2011Sosyal güvenlik kurumuna kayıtlılığa ve İktisadi faaliyet koluna göre istihdam edilenler(Bin)(15+yaş)

TRC2 (Şanlıurfa, Diyarbakır)	Kayıtlı Değil	Kayıtlı	Toplam
Tarım	152	19	**171**
Sanayi	74	38	**113**
Hizmet	143	181	**324**
Toplam	**369**	**239**	**608**

Not. 2000 kişiden az değerlerde örnek büyüklüğü güvenilir tahminler için yeterli değildir.
KAYNAK:TÜİK

Tablo 20'ye göre TRC2 (Şanlıurfa, Diyarbakır) bölgesinde istihdam en fazla hizmet sektöründe gerçekleşmiştir buna karşın istihdamın en az olduğu sektör sanayi olmuştur. Buda TRC2 (Şanlıurfa, Diyarbakır) bölgesin de sanayinin gelişmediğini göstermektedir. Bunun yanında tarım sektöründe çalışan 171 bin kişinin 152 bin kişisi kayıt dışı olarak çalışmaktadır. Tarım sektöründe bu kadar kayıt dışı çalışanın olması hem ülke ekonomisine hem de bölge ekonomisine oldukça büyük zarar vermektedir.

Tablo20.1: 2011Sosyal güvenlik kurumuna kayıtlılığa ve İktisadi faaliyet koluna göre istihdam edilenler(Bin) (15+ yaş)

TÜRKİYE	Kayıtlı Değil	Kayıtlı	Toplam
Tarım	5.151	993	**6.143**
Sanayi	2.010	4.370	**6.380**
Hizmet	2.979	8.608	**11.587**
Toplam	**10.140**	**13.971**	**24.110**

Not. 2000 kişiden az değerlerde örnek büyüklüğü güvenilir tahminler için yeterli değildir.
Kaynak: TÜİK

Tablo 20.1'e göre Türkiye de istihdam en fazla hizmet sektöründe ikinci sanayi sektöründe üçüncü ise tarım sektöründe olmuştur. Kayıt dışı işçi en fazla tarım sektöründe bulunmaktadır bunun sebebi ise tarımda sanayi ve hizmet sektöründe gelinen noktaya ulaşılamadığından kaynaklanmaktadır. Türkiye ile TRC2 (Şanlıurfa, Diyarbakır) bölgesini karşılaştırdığımızda bu bölgede sanayi sektöründeki istihdam tarım sektöründen az olmasına karşın Türkiye de bu tam tersi olmuştur. Ayrıca tarımdaki kayıt dışı çalışan oranı Türkiye deki tarım sektöründe ki kayıt dışı çalışan oranından fazladır.

13.SOSYAL GÜVENLİK KURUMUNA KAYITLILIĞA ve EĞİTİM DURUMUNA GÖRE İSTİHDAM EDİLENLER

Tablo 21: TRC2 2011Sosyal güvenlik kurumuna kayıtlılığa ve Eğitim durumuna göre istihdam edilenler(Bin)(15+ yaş)

TRC2 (Şanlıurfa, Diyarbakır)	Kayıtlı Değil	Kayıtlı	Toplam
Okuma yazma bilmeyen	50	5	55
Lise altı	281	104	385
Lise ve dengi meslek okulu	34	57	91
Yükseköğretim	4	72	76
Toplam	**369**	**239**	608

Not. 2000 kişiden az değerlerde örnek büyüklüğü güvenilir tahminler için yeterli değildir.
KAYNAK:TÜİK

Tablo 21'e göre TRC2 (Şanlıurfa, Diyarbakır) bölgesinde eğitim düzeyi artıkça kayıtlılık oranı artmaktadır. Kayıtlılık oranının en yüksek olduğu eğitim düzeyi yükseköğretim olmuştur. Lise altı eğitim düzeyinde istihdam en fazla olmasına rağmen kayıt dışılık en fazladır. Ayrıca bölgede kayıt dışı istihdam daha fazladır.

Tablo 21.1: 2011Sosyal güvenlik kurumuna kayıtlılığa ve Eğitim durumuna göre istihdam edilenler(Bin)(15+ yaş)

TÜRKİYE	Kayıtlı Değil	Kayıtlı	Toplam
Okuma-yazma bilmeyen	1.054	93	1.147
Lise altı	7679	6547	14224
Lise ve dengi meslek okulu	1096	3.634	4.729
Yükseköğretim	310	3.698	4.008
Toplam	10.139	13.972	24.112

Not. 2000 kişiden az değerlerde örnek büyüklüğü güvenilir tahminler için yeterli değildir.
KAYNAK:TÜİK

Tablo 21.1'e göre Türkiye de kayıt dışı 10.139 bin kayıtlı 13.971 bin işçi istihdam edilmektedir. Türkiye de bölgeden farklı olarak kayıtlı işçi sayısı kayıt dışı işçi sayısından fazladır. Türkiye de istihdam en fazla lise altı eğitim düzeyinde gerçekleşmiş olup en az okuma- yazma bilmeyenler düzeyinde gerçekleşmiştir.

14.SOSYAL GÜVENLİK KURUMUNA KAYITLILIĞA ve GENİŞ YAŞ GRUBUNA GÖRE İSTİHDAM EDİLENLER

Tablo 22: Sosyal güvenlik kurumuna kayıtlılığa ve Geniş yaş grubuna göre istihdam edilenler(Bin)(15 + yaş)

TRC2 (Şanlıurfa, Diyarbakır)	Kayıtlı Değil	Kayıtlı	Toplam
15-19	59	3	**63**
20-24	52	17	**70**
25-34	105	94	**198**
35-54	119	111	**230**
55+	34	14	**48**
Toplam	**369**	**239**	**609**

Not. 2000 kişiden az değerlerde örnek büyüklüğü güvenilir tahminler için yeterli değildir.
KAYNAK:TÜİK

Tablo 22'ye göre TRC2 (Şanlıurfa, Diyarbakır) bölgesinde istihdam yaşın artmasıyla beraber artmaktadır ama, 55+ ve sonrasından itibaren istihdam düşmektedir. İstihdamın en çok olduğu yaş aralığı 35-54 yaş aralığıdır. Genel hatlarla bakıldığında 20-54 yaş aralığında istihdam gerçekleşmiştir. Ayrıca kayıtsız çalışan sayısı kayıtlı çalışan sayısından fazladır. Kayıtlı çalışan istihdamı en çok 35-54 yaş aralığında gerçekleşmiştir.

Tablo 22.1: Sosyal güvenlik kurumuna kayıtlılığa ve Yaş grubuna göre istihdam edilenler(bin)(15+yaş) 2011

TÜRKİYE	Kayıtlı değil	Kayıtlı	Toplam
15-19	**1.067**	**312**	**1.378**
20-24	**1.007**	**1.312**	**2.319**
25-34	**2190**	**5177**	**7368**
35-54	**4052**	**6581**	**10634**
55+	**1823**	**590**	**2411**
Toplam	**10.139**	**13.972**	**24.110**

Not. 2000 kişiden az değerlerde örnek büyüklüğü güvenilir tahminler için yeterli değildir.
KAYNAK:TÜİK

Tablo 22.1'e göre Türkiye de istihdam en çok 35-54 yaş aralığında gerçekleşmiştir. Türkiye de yaş gruplarına göre istihdam da kayıtlı çalışan sayısı kayıt dışı çalışan sayısından fazladır ama, aynı şeyi TRC2 (Şanlıurfa, Diyarbakır) bölgesi için söylenemez. Çünkü TRC2 (Şanlıurfa, Diyarbakır) bölgesinde kayıtlı çalışan sayısı kayıt dışı çalışan sayısından azdır.

15.İŞ ARAMA SÜRESİNE ve EĞİTİM DURUMUNA GÖRE İŞSİZLER

Tablo 23: İş arama süresine ve Eğitim durumuna göre issizler(Bin)(15 + yaş)2011

TRC2 (Şanlıurfa, Diyarbakır)	1 yıl yıldan az	1 yıl ve daha çok	İş bulmuş başlamak için bekleyen	Toplam
Okuma yazma bilmeyen	4	0	0	**4**
Lise altı	36	5	0	**41**
Lise ve dengi meslek okulu	5	1	0	**6**
Yükseköğretim	3	1	0	**4**
Toplam	**48**	**8**	**0**	**55**

Not. 2000 kişiden az değerlerde örnek büyüklüğü güvenilir tahminler için yeterli değildir.
KAYNAK:TÜİK

Tablo 23'e göre TRC2 (Şanlıurfa, Diyarbakır) bölgesinde bir yıldan az bekleyen işsiz sayısı 47 bin bir yıl ve daha çok bekleyen işsiz sayısı 8 bin iş bulmuş başlamak için bekleyen işsiz 0 olarak gerçekleşmiştir. Tabloya göre lise altı eğitim düzeyinde bir yıldan az süreyle bekleyen sayısı en fazladır. İşsizlerin genel itibariyle iş bulmak için bir yıldan az süreyle beledikleri görülmektedir.

Tablo 23.1: İş arama süresine ve Eğitim durumuna göre işsizler (bin)(15+yaş) 2011

TÜRKİYE	1 yıldan az bekleyen	1yıl ve daha çok bekleyen	İş bulmuş başlamak için bekleyen	Toplam
Okuma-yazma bilmeyen	44	12	0	**56**
lise altı	1125	318	13	1456
lise ve dengi meslek okulu	436	193	7	636
Yükseköğretim	293	165	11	**467**
Toplam	1898	688	31	2615

Not. 2000 kişiden az değerlerde örnek büyüklüğü güvenilir tahminler için yeterli değildir.
KAYNAK:TÜİK

Tablo 23.1'e göre Türkiye de bir yıldan az süreyle işsiz kalan kişi sayısı en fazla bunların arasında da eğitim düzeyi lise altı olan kişiler çoğunluğu oluşturmaktadır. Bekleme süresi ve eğitim düzeyi göz önüne alındığında TRC2 (Şanlıurfa, Diyarbakır) bölgesiyle Türkiye paralellik göstermektedir.

16.EĞİTİM DURUMUNA VE GENİŞ YAŞ GRUBUNA GÖRE İŞSİZLER

Tablo24: Eğitim durumuna ve Geniş yaş grubuna göre issizler(Bin)(15 + yaş) 2011

TRC2 (Şanlıurfa, Diyarbakır)	Okuma yazma bilmeyen	Lise altı	Lise ve dengi meslek okulu	Yükseköğretim	Toplam
15-19	0	6	1	0	**7**
20-24	1	7	2	1	**10**
25-34	1	12	3	3	**18**
35-54	2	15	1	1	**19**
55+	0	1	0	0	**1**
Toplam	**4**	**41**	**7**	**5**	**55**

Not. 2000 kişiden az değerlerde örnek büyüklüğü güvenilir tahminler için yeterli değildir.
KAYNAK:TÜİK

Tablo 24'a göre TRC2 (Şanlıurfa, Diyarbakır) bölgesinde en fazla işsiz lise altı eğitim düzeyinde bulunmaktadır. İkinci olarak işsizler en fazla lise ve dengi meslek okul eğitim düzeyinde bulunmaktadır. Üçüncü olarak işsizler en fazla yükseköğretim düzeyinde ve okuma yazma bilmeyenlerde bulunmaktadır. Öte yandan işsizliğin en fazla olduğu yaş aralığı 35-54 yaş aralığıdır. Genel anlamda bölgede işsizler lise altı eğitim düzeyi ve 25-54 yaş aralığında toplanmışlardır.

Tablo24.1 Eğitim durumuna ve Geniş yaş grubuna göre işsizler(bin)(15+yaş) 2011

TÜRKİYE	Okuma-yazma bilmeyen	Lise altı	Lise ve dengi meslek okulu	Yükseköğretim	Toplam
15-19	3	195	60	1	**258**
20-24	6	191	209	168	**574**
25-34	9	417	218	224	**868**
35-54	28	585	140	65	**816**
55+	10	71	10	9	**98**
Toplam	**56**	1459	637	**467**	**2.615**

Not. 2000 kişiden az değerlerde örnek büyüklüğü güvenilir tahminler için yeterli değildir.
Kaynak: TÜİK

Tablo 24.1'e göre Türkiye de toplam 2615 bin işsiz bulunmaktadır. Bu işsizlerin 1456 bini lise altı eğitim düzeyinde olmak üzere 636 bini lise ve dengi meslek eğitim düzeyine sahiptir. Yani Türkiye de işsizlerin büyük çoğunluğunu lise ve lise altı eğitim düzeyine sahip kişilerin oluşturduğu görülmektedir. Öte yandan işsizliğin en çok olduğu yaş aralığı 25-34 yaş aralığı olduğu görülmektedir. Yaş itibariyle işsizliğe baktığımızda genel anlamda işsizlik20-54 yaş aralında toplanmıştır. Türkiye ile TRC2 (Şanlıurfa, Diyarbakır) bölgesini karşılaştırdığımızda TRC2 (Şanlıurfa, Diyarbakır) bölgesindeki işsizler Türkiye deki işsizlerin %2,1 ini oluşturmaktadır. Türkiye ye oranla bu bölgedeki işsiz sayısının bu kadar düşük olmasının nedeni kayıt dışı işsiz çokluğundan kaynaklanmaktadır.

17.EĞİTİM DURUMUNA VE İŞGÜCÜNE DAHİL OLMAMA NEDENİNE GÖRE İŞGÜCÜNE DAHİL OLMAYANLAR

Tablo25: Eğitim durumuna ve İşgücüne dahil olmama nedenine göre işgücüne dahil olmayanlar(Bin)(15 + yaş)2011

TRC2 (Şanlıurfa, Diyarbakır)	Okuma yazma bilmeyen	Lise altı	Lise ve dengi meslek okulu	Yükseköğretim	Toplam
İş bulma ümidi yok	7	80	21	12	**120**
İş aramayıp çalışmaya hazır olan/Diğer	7	17	2	2	**28**
Mevsimlik çalışan	1	1	0		**1**
Ev işleri ile meşgul	355	378	41	7	**781**
Öğrenci(eğitim-öğretim)		170	57	3	**230**
Emekli	6	27	8	2	**44**
Özürlü yaşlı veya hasta	75	43	2	0	**120**
Ailevi ve kişisel nedenler		0	0		**1**
Diğer	2	9	20	2	**34**
Toplam	**453**	**725**	**153**	**28**	**1.359**

Not. 2000 kişiden az değerlerde örnek büyüklüğü güvenilir tahminler için yeterli değildir.

Kaynak: TÜİK

Tablo 25'deki nedenlerden dolayı TRC2 (Şanlıurfa, Diyarbakır) bölgesinde işgücüne dahil olmayan 1359 bin kişi iş gücüne dahil olmamaktadır. İşgücüne dahil olmama nedenleri arasında en çok ev işleri ile meşgul olma nedeni ağır basmaktadır. Ev işleri ile meşgul olma nedeni işgücüne katılmayanların çoğunluğunun eğitim düzeyi okuma yazma bilmeyenler ile lise altı eğitim düzeyindeki kişilerden oluşmaktadır. Öğrencilikten dolayı işgücüne dahil olmayanlar ev işleri ile meşgul olanlardan sonra gelmektedir. Bu öğrencilerinde çoğunluğu lise altı eğitim düzeyindedir.

Tablo 25.1: Eğitim durumuna ve İşgücüne dahil olmama nedenine göre işgücüne dahil olmayanlar(Bin)(15 + yaş)2011

TÜRKİYE	Okuma yazma bilmeyen	Lise altı	Lise ve dengi meslek okulları	Yükseköğretim	Toplam
İş bulma ümidi yok	43	452	125	58	678
İş aramayıp çalışmaya hazır olan/Diğer	73	780	292	122	1.267
Mevsimlik çalışan	10	45	5	4	64
Ev işleri ile meşgul	2.425	8014	1218	217	11.872
Öğrenci(eğitim-öğretim)	0	2872	1236	111	4.219
Emekli	188	2358	576	494	3.617
Özürlü yaşlı veya hasta	1.804	1500	84	18	3.406
Ailevi ve kişisel nedenler	106	968	269	99	1.442
Diğer	11	129	116	46	303
Toplam	4.660	17119	3921	1.169	26.868

Not. 2000 kişiden az değerlerde örnek büyüklüğü güvenilir tahminler için yeterli değildir.

Kaynak: TÜİK

Tablo 25.1'deki nedenlere bağlı olarak Türkiye de işgücüne dahil olmayan 26867 bin kişi bulunmaktadır. Bunların 11872 bin kişisi ev işleri ile meşgul olduğu için işgücüne katılamamaktadır. Ev işlerinden dolayı işgücüne katılamayanların çoğunluğunun eğitim düzeyi okuma yazma bilmeyen, lise altı ve lise ile dengi meslek okulları gibi eğitim düzeylerine sahiptirler. Sadece eğitim düzeyine göre kıyas yaptığımızda ise Türkiye de lise altı eğitim düzeyinde işgücüne katılmama en yüksektir. Türkiye ile TRC2 (Şanlıurfa, Diyarbakır) bölgesini karşılaştırdığımızda ise Türkiye deki işgücüne katılmayan 26.867 bin kişinin %5,05'i TRC2 (Şanlıurfa, Diyarbakır) bölgesinde bulunmaktadır.

18.GENİŞ YAŞ GRUBUNA ve İŞGÜCÜNE DAHİL OLMAMA NEDENİNE GÖRE İŞGÜCÜNE DAHİL OLMAYANLAR

Tablo 26: Geniş yaş grubuna ve İşgücüne dahil olmama nedenine göre işgücüne dahil olmayanlar(Bin)(15 + yaş)2011

TRC2 (Şanlıurfa, Diyarbakır)	15-19	20-24	25-34	35-54	55+	Toplam
İş bulma ümidi yok	31	22	37	25	4	**120**
İş aramayıp çalışmaya hazır olan/Diğer	6	8	6	6	2	**28**
Mevsimlik çalışan	1	0	0	0	0	**1**
Ev işleri ile meşgul	93	115	209	257	107	**781**
Öğrenci(eğitim-öğretim)	174	45	11	0	0	**230**
Emekli	0	0	0	9	35	**44**
Özürlü yaşlı veya hasta	10	7	11	19	74	**120**
Ailevi ve kişisel nedenler	0	0	0	0	0	**1**
Diğer	15	12	3	2	1	**34**
Toplam	**330**	**210**	**277**	**319**	**224**	**1.359**

Not. 2000 kişiden az değerlerde örnek büyüklüğü güvenilir tahminler için yeterli değildir.

Kaynak: TÜİK

Tablo 26'daki nedenlere bağlı olarak TRC2 (Şanlıurfa, Diyarbakır) bölgesinde 1359 bin kişi işgücüne katılmamıştır. Bu 1359 bin kişi arasından (tablodaki bütün yaş aralıklarında) ev işleri ile meşgul olanlar 781 bin ile büyük çoğunluğu oluşturmaktadır. Yani bölgede 781 bin kişi ev işlerinden dolayı işgücüne katılamamıştır ve bu grubun tamamı da kadınlardan oluşmaktadır. Dolayısıyla kadın istihdamını zorlaştıran nedenlerin bir tanesi de budur. İkinci büyük neden 230 binle öğrencilik olmuştur. Yani 230 bin kişi öğrenci olduğu için işgücüne katılmamıştır. Bölgede iş bulma ümidi olmayıp bu yüzden işsiz olanların sayısı 120 bin olarak üçüncü sıraya yerleşmiştir.

Tablo 26.1: Yaş grubuna ve İşgücüne dahil olmama nedenine göre işgücüne dahil olmayanlar(Bin)(15 + yaş)2011

TÜRKİYE	15-19	20-24	25-34	35-54	55+	Toplam
İş bulma ümidi yok	110	106	175	225	60	**678**
İş aramayıp çalışmaya hazır olan/Diğer	146	191	319	456	155	**1.267**
Mevsimlik çalışan	4	6	14	26	13	**64**
Ev işleri ile meşgul	634	1.024	2773	4719	2722	**11.872**
Öğrenci(eğitim-öğretim)	3.323	786	108	1	0	**4.219**
Emekli	0	0	3	866	2748	**3.617**
Özürlü yaşlı veya hasta	84	80	210	583	2449	**3.406**
Ailevi ve kişisel nedenler	125	214	590	425	88	**1.442**
Diğer *	98	73	54	53	24	**303**
Toplam	**4.525**	**2.480**	4246	7356	8259	**26.868**

Not. 2000 kişiden az değerlerde örnek büyüklüğü güvenilir tahminler için yeterli değildir.

Kaynak: TÜİK

Tablo 26.1'deki nedenlere bağlı olarak Türkiye de 26.867 bin kişi işgücüne katılmamaktadır. Bu işgücüne katılmayan 26.867 bin kişinin 11.872 bin kişisi ev işleri ile meşgul olduğu için işgücüne katılmamıştır. Özellikle bu 11.872 kişi arasında 4.719 kişi ile 35-54 yaş aralığındakiler en büyük sayı ile ev işleri ile meşgul oldukları için işgücüne katılmamıştır. Öğrencilikten dolayı işgücüne katılmayanlar 4.219 bin kişiyle ikinci sıradadır. Yani eğitim işgücü piyasası veri ve raporlarına göre planlanmalıdır. TRC2 (Şanlıurfa, Diyarbakır) bölgesinde öğrencilik nedeniyle işgücüne katılmayalar Türkiye deki öğrencilik nedeniyle işgücüne katılmayanların %5,45 ini oluşturmaktadır. Türkiye de işgücüne dahil olmama nedenleri arasında emeklilik 3.617 bin kişiyle üçüncü sırayı almıştır.

19.EĞİTİM DURUMLARINA GÖRE BAŞVURULAR

Tablo 27: 2012 yılında Eğitim durumuna göre başvurular(BİN)

	Okur Yazar Olmayan	Okur Yazar	İlköğretim	Ortaöğretim (Lise ve Dengi)	Önlisans	Lisans	Yüksek Lisans	Doktora	Genel Toplam
ŞANLIURFA	5696	9381	34825	13456	2378	1575	40	2	67353
TÜRKİYE	**30604**	**63800**	**1109989**	**708001**	**191747**	**185039**	**6885**	**260**	**2296325**

Kaynak: İŞKUR

Tablo 27'ye göre 2012 yılında Şanlıurfa da eğitim düzeyine göre en çok başvuru yapan üç grup sırasıyla 34825 kişiyle ilköğretim mezunları 13456 kişiyle ortaöğretim mezunları ve 9381 kişiyle okur yazar grubu oluşturmaktadır. 2012 yılında Şanlıurfa da eğitim düzeyine göre başvuru yapanların toplamı 67353 kişidir. Türkiye de eğitim düzeyine göre başvuru sırası değişmemiş Şanlıurfa ile paralellik göstermiştir. Şanlıurfa'da ki başvuru sayısı Türkiye deki başvuru sayısının %2,93'ü olarak tespit edilmiştir.

20.MESLEKLERE GÖRE YAPILAN BAŞVURULAR

Tablo 28: Şanlıurfa da 2012 yılında mesleklere göre yapılan başvurular(BİN)

Meslek	Başvuru sayısı
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	39339
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	2037
BÜRO MEMURU (GENEL)	1359
BÜRO İŞÇİSİ	1135
TRAKTÖR ŞOFÖRÜ	806
ŞOFÖR (YOLCU TAŞIMA)	620
AŞÇI	560
BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)	540
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	520
BEKÇİ	508
ÇİFTÇİ (TARLA ÜRÜNLERİ)	459
BİLGİSAYAR İŞLETMENİ	429
TAKSİ ŞOFÖRÜ	411
GÜVENLİK GÖREVLİSİ	395
SEKRETER	388
GARSON (SERVİS ELEMANI)	338
ÇOCUK GELİŞİM ELEMANI	337
ÇOCUK BAKICISI	336
DİĞER MESLEKLER	16684
TOPLAM	67201

Kaynak: İŞKUR

Tablo 28'e göre 2012 yılında Şanlıurfa da mesleklere göre yapılan başvurulara baktığımızda en çok beden işçisi(genel) ikinci olarak beden işçisi(temizlik) ve üçüncü olarak büro memuru(genel) mesleklerinde başvuru yapılmıştır. Burada dikkati çeken husus yapılan bütün başvuruların yarısından fazlası beden işçiliği olarak görülmektedir. Beden işçiliği ise bir meslek değil daha çok bir mesleği olmayan kişilere verilen isimdir.

21.ŞANLIURFA VE TÜRKİYE DE İŞE YERLEŞTİRME SAYISI

Tablo 29: 2012 yılında Şanlıurfa ve Türkiye de işe yerleştirme sayısı(BİN)

	Özel	Kamu	Toplam
ŞANLIURFA	2416	11019	13435
TÜRKİYE	**418939**	**137648**	**556587**

Kaynak: İŞKUR

Tablo 29'e göre Şanlıurfa da kamuda işe yerleştirilen 11019, özelde işe yerleştirilen 2416 kişidir. Toplamda ise Şanlıurfa da 13435 kişi işe yerleştirilmiştir. Türkiye ye baktığımızda özelde 418939, kamuda 137648 kişi işe yerleştirilmiştir. Türkiye de toplamda ise 556587 kişi işe yerleştirmiştir. Türkiye de özel sektöre yerleştirilen kişi sayısı kamuya yerleştirilen kişi sayısından fazladır ancak Şanlıurfa da bu tam tersidir.

22.MESLEKLERE GÖRE İŞE YERLEŞTİRME SAYISI

Tablo 30: 2012 yılında Şanlıurfa da mesleklere göre işe yerleştirme sayısı

Meslek	İşe Yerleşen Sayısı
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	10817
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	872
ÇAĞRI MERKEZİ GÖREVLİSİ	180
SEKRETER	108
KASİYER	63
GARSON (SERVİS ELEMANI)	51
HASTA VE YAŞLI REFAKATÇİSİ	46
HASTA VE YAŞLI BAKIM ELEMANI	45
ÇİFTLİK İŞÇİSİ (GENEL)	44
İPLİKÇİ (RİNG/VATER/VARGEL)	44
HASTANE HİZMETLİSİ	43
SATIŞ ELEMANI (TANITIM)	41
BOYAMA-YIKAMA MAKİNESİ OPERATÖRÜ (KUMAŞ)	36
PAZARLAMACI (SATIŞ TEMSİLCİSİ)	31
MAKİNECİ (DİKİŞ)	30
PLASTİK ENJEKSİYON KALIPLAMA MAKİNESİ OPERATÖRÜ	29
MODEL MAKİNECİ (DOKUMA HAZIR GİYİM VE EV TEKSTİLİ)	28
İÇ GİYİM KONFEKSİYON MAKİNECİ	27
DİĞER MESLEKLER	900
TOPLAM	13435

Kaynak: İŞKUR

Tablo 30'e göre mesleklere göre en çok 10817 kişi ile beden işçisi(genel) ikinci olarak 872 kişi ile beden işçisi(temizlik) üçüncü olarak 180 kişi ile çağrı merkezi görevlisi işe yerleştirilmiştir.

23.SEKTÖRLERE GÖRE İŞE YERLEŞTİRME SAYISI

Tablo 31: 2012 yılında Şanlıurfa da sektörlere göre işe yerleştirme sayısı(BİN)

Sektörler	İşe Yerleştirilen sayısı
Bilgi ve iletişim	5350
Diğer hizmet faaliyetleri	684
Eğitim	898
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	39
Finans ve sigorta faaliyetleri	7
Gayrimenkul faaliyetleri	6
Hanehalklarının işverenler olarak faaliyetleri; hanehalkları tarafından kendi kullanımlarına yönelik olarak ayrım yapılmamış mal ve hizmet üretim faaliyetleri	0
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	923
İmalat	453
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	1318
İnşaat	805
Kamu yönetimi ve savunma; zorunlu sosyal güvenlik	41
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	36
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	27
Madencilik ve taş ocakçılığı	14
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	1656
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	536
Tarım, ormancılık ve balıkçılık	347
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	184
Ulaştırma ve depolama	111
Uluslararası örgütler ve temsilciliklerinin faaliyetleri	0
Toplam	13435

Kaynak: İŞKUR

Tablo 31'e göre Şanlıurfa da sektörlere göre en çok işe yerleştirilenler 5350 kişi ile bilgi ve iletişim sektöründe, ikinci olarak 1656 kişi ile Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektöründe ve üçüncü olarak da 1318 kişi ile de İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörlerinde işe yerleştirilmiştir.

24.SOSYAL DURUMUNA GÖRE İŞE YERLEŞTİRİLENLERİN SAYISI

Tablo 32: 2012 yılında Şanlıurfa ve Türkiye de sosyal durumuna göre işe yerleştirilenlerin sayısı(BİN)

	Normal	Özürlü	Eski Hükümlü	TMY (Terörle Mücadelede Yaralanan)	Toplam
ŞANLIURFA	13131	302	2	0	13435
TÜRKİYE	**520713**	**35531**	**342**	**1**	**556587**

Kaynak: İŞKUR

Tablo 32'ye göre 2012 yılında Şanlıurfa'da en çok 13131 normal kişi, ikinci olarak 302 özürlü kişi ve üçüncü olarak da 2 eski hükümlü kişi işe yerleştirilmiştir. Türkiye de ise 520713 normal kişi, 35531 özürlü kişi, 342 eski hükümlü kişi ve 1 TMY (Terörle Mücadelede Yaralanan) kişi olarak işe yerleştirilmiştir. Şanlıurfa da yerleştirilen kişi sayısı Türkiye de yerleştirilen kişi sayısının %2,41'idir.

25.ŞANLIURFA VE TÜRKİYE DE MESLEK GRUPLARINA GÖRE İŞE YERLEŞTİRME SAYISI

Tablo 33: 2012 yılında Şanlıurfa ve Türkiye de meslek gruplarına göre işe yerleştirme sayısı(BİN)

Meslek grupları	ŞANLIURFA	TÜRKİYE
YÖNETİCİLER	1	**1078**
NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI	59	**3514**
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	122	**15074**
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	161	**17646**
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	401	**41534**
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	185	**44493**
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	317	**48779**
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	443	**65913**
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	11746	**318556**
Toplam	13435	**556587**

Kaynak: İŞKUR

Tablo 33'e göre 2012 yılında Şanlıurfa en çok işçinin yerleştirildiği ilk üç meslek grubu sırasıyla nitelik gerektirmeyen meslekler, hizmet satış elemanları ile tesis ve makine operatörleri ve montajcıları meslek gruplarıdır. Türkiye için baktığımızda da sıralamanın değişmediğini görürüz.

26.EĞİTİM DURUMUNA GÖRE İŞE YERLEŞTİRME

Tablo 34: 2012 yılında Şanlıurfa ve Türkiye de eğitim durumuna göre işe yerleştirme sayısı(BİN)

	Okur Yazar Olmayan	Okur Yazar	İlköğretim	Ortaöğretim (Lise ve Dengi)	Önlisans	Lisans	Yüksek Lisans	Doktora	Toplam
ŞANLIURFA	80	1837	8083	2674	532	227	2	0	13435
TÜRKİYE	2602	20965	318636	159761	32547	21425	644	7	556587

Kaynak: İŞKUR

Şanlıurfa ve Türkiye genelinde en fazla işe yerleştirme yapılan eğitim durumu ilköğretim mezunlarıdır. En az ise Doktora düzeyinde yerleştirme olmuştur. Ortaöğretim (Lise ve Dengi) mezun sayısının fazlalığı ise işe yerleştirmede işverenlerin eğitime ne kadar dikkat ettiğinin göstergesidir.

27. BEKLEME SÜRELERİNE GÖRE KAYITLI İŞSİZLER

Tablo 35: Bekleme sürelerine göre kayıtlı işsizler 2012 Şanlıurfa- Türkiye(BİN)

ŞANLIURFA		TÜRKİYE	
Bekleme Süreleri	**TOPLAM**	**Bekleme Süreleri**	**TOPLAM**
30 gün ve daha az	2653	**30 gün ve daha az**	119450
1-2 ay	2283	**1-2 ay**	142009
2-3 ay	5164	**2-3 ay**	115639
3-4 ay	3.700	**3-4 ay**	129400
4-5 ay	8123	**4-5 ay**	118728
5-6 ay	2185	**5-6 ay**	99533
6-7 ay	3072	**6-7 ay**	93782
7-8 ay	3649	**7-8 ay**	79550
8-12 ay	11.856	**8-12 ay**	356106
1 yıldan fazla	30.460	**1 yıldan fazla**	1.118.065
Toplam	73.145	**Toplam**	2.372.262

KAYNAK: İŞKUR

Bekleme sürelerine göre kayıtlı işsizlere bakıldığında sürenin uzaması ile kayıtlı işsiz sayısının artışında bir düzensizlik görülmektedir. 8-12 ay süre bekleyen kayıtlı işsiz sayısı Şanlıurfa da 11.856 iken 2-3 ay süre bekleyen kayıtlı işsiz sayısı ise 5154'tür.Türkiye genelinde ise aynı durum söz konusudur. Bekleme süresinin artışı ile kayıtlı işsiz artışı arasında düzensiz bir paralellik söz konusudur.

28.Yaş Gruplarına Göre İşsizlik Ödeneği Başvuruları

Tablo 36: Yaş Gruplarına Göre İşsizlik Ödeneği Başvuruları 2012 Şanlıurfa

	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-54	55-64	65+	TOPLAM
ŞANLIURFA	1	101	440	514	407	239	152	45	22	1.921
TÜRKİYE	958	25.343	80.598	91.279	69.412	53.790	32.843	8.068	2.817	365.108

KAYNAK:İL İPA 2012

Tablo 36'ya göre 2012 yılında Şanlıurfa ve Türkiye genelinde işsizlik ödeneği en fazla 30-34 yaş gruplarında ve en az 15-19 yaş gruplarında başvuru yapıldığı görülmektedir.

29. ÖĞRENİM DURUMLARINA GÖRE İŞSİZLİK ÖDENEĞİ BAŞVURULARI

Tablo 37: Öğrenim Durumlarına Göre İşsizlik Ödeneği Başvuruları

		ŞANLIURFA	TÜRKİYE
Okur Yazar Olmayan	**İÖ Ödemesi Biten Sayısı**	5	**615**
	İÖ Ödemesi Devam Eden Sayısı	16	**1097**
	İÖ Ödemesi Kesilen Sayısı	10	**731**
Okur Yazar	**İÖ Ödemesi Biten Sayısı**	26	**752**
	İÖ Ödemesi Devam Eden Sayısı	51	**1555**
	İÖ Ödemesi Kesilen Sayısı	34	**968**
İlköğretim	**İÖ Ödemesi Biten Sayısı**	241	**35663**
	İÖ Ödemesi Devam Eden Sayısı	478	**82731**
	İÖ Ödemesi Kesilen Sayısı	377	**64227**
Ortaöğretim (Lise ve Dengi)	**İÖ Ödemesi Biten Sayısı**	126	**24348**
	İÖ Ödemesi Devam Eden Sayısı	221	**53741**
	İÖ Ödemesi Kesilen Sayısı	177	**36749**
Önlisans	**İÖ Ödemesi Biten Sayısı**	16	**5656**
	İÖ Ödemesi Devam Eden Sayısı	43	**11675**
	İÖ Ödemesi Kesilen Sayısı	19	**7156**
Lisans	**İÖ Ödemesi Biten Sayısı**	15	**7677**
	İÖ Ödemesi Devam Eden Sayısı	38	**17276**
	İÖ Ödemesi Kesilen Sayısı	32	**11436**
Yüksek Lisans	**İÖ Ödemesi Biten Sayısı**	0	**317**
	İÖ Ödemesi Devam Eden Sayısı	0	**728**
	İÖ Ödemesi Kesilen Sayısı	1	**561**
Doktora	**İÖ Ödemesi Biten Sayısı**	0	**4**
	İÖ Ödemesi Devam Eden Sayısı	0	**32**
	İÖ Ödemesi Kesilen Sayısı	0	**24**

Kaynak: İŞKUR

Tablo 37'ye bakıldığında en fazla İÖ' ye başvuranların Türkiye ve Şanlıurfa genelinde ilköğretim mezunlarının olduğu en az ise Doktora düzeyinde olduğu görülmektedir. Şanlıurfa' da İÖ Ödemesi Biten Sayısı Toplam 429,İÖ Ödemesi Devam Eden Sayısı 847,İÖ Ödemesi Kesilen Sayısı Toplamı ise 650 kişi olduğu tespit edilmiştir.

30. KURS TÜRLERİ VE KURS SAYILARI

Tablo 38: 2012 yılındaki kurs türleri ve sayısı(BİN)

KURS/KATILAN SAYISI	ŞANLIURFA	TÜRKİYE
CAZİBE MERKEZLERİ PROJESİ	0	0
ÇALIŞANLARIN MESLEKİ EĞİTİMİ	0	370
ESKİ HÜKÜMLÜLERE YÖNELİK KURSLAR	0	20
GAP II	32	138
GAP II TYÇP	5	86
GAP II/GİRİŞİMCİLİK	0	21
GAP II/UMEM	22	66
GAP II/UMEM-İEP	13	56
GİRİŞİMCİLİK	12	900
HİBE PROJELERİ/SODES	0	0
HÜKÜMLÜLERE YÖNELİK KURSLAR	2	334
İŞ.YET.KURS/ İSTİHDAM GARANTİLİ	217	4564
İŞ.YET.KURS/GENEL	15	1576
İŞ.YET.KURS/İŞSİZLİK SİG.KAPSAMINDA	0	0
İŞ.YET.KURS/KENDİ İŞİNİ KUR.YÖNELİK	0	0
İŞ.YET.KURS/TYÇP	91	4936
İŞBAŞI EĞİTİM PROGRAMI(İEP)	90	8018
İŞSİZLİK SİGORTASI MESLEK DEĞİŞTİRME	0	0
İŞSİZLİK SİGORTASI MESLEK EDİNDİRME	0	0
İŞSİZLİK SİGORTASI MESLEK GELİŞTİRME	0	0
ÖSDP DANIŞMANLIK	0	0
ÖSDP EĞİTİM	0	0
ÖSDP KİK	0	0
ÖSDP TOPLUM YARARINA ÇALIŞMA PROGRAMI	0	0
ÖZELLEŞTİRME SONUCU İŞSİZ KALANLARA YÖNELİK	0	0
ÖZÜRLÜ KURSLARI	5	574
SETİP	0	0
UMEM PROJESİ	36	2359
UMEM PROJESİ/İEP	30	3333
TOPLAM	**570**	**27351**

Kaynak: İŞKUR

2012 yılında kurs türleri ve sayısı incelendiği zaman Şanlıurfa ve Türkiye genelinde çoğunluk İşgücü yetiştirme kursları/İstihdam garantili, İşgücü yetiştirme kursları /TYÇP ve İş başı eğitim programlarının çok fazla olduğu görülmektedir.

31. KURS TÜRLERİ VE KURSA KATILAN ERKEK KADIN SAYISI

Tablo 39: 2012 yılındaki kurs türleri ve kursa katılan Erkek Kadın sayısı(BİN)

KURS/KATILAN SAYISI		ŞANLIURFA	TÜRKİYE
ÇALIŞANLARIN MESLEKİ EĞİTİMİ	Erkek	0	7.410
	Kadın	0	1.043
Toplam ÇALIŞANLARIN MESLEKİ EĞİTİMİ	Toplam	0	8.453
ESKİ HÜKÜMLÜLERE YÖNELİK KURSLAR	Erkek	0	195
	Kadın	0	3
Toplam ESKİ HÜKÜMLÜLERE YÖNELİK KURSLAR	Toplam	0	198
GAP II	Erkek	379	1.350
	Kadın	386	1.992
Toplam GAP II	Toplam	765	3.342
GAP II TYÇP	Erkek	861	4.796
	Kadın	6	603
Toplam GAP II TYÇP	Toplam	867	5.399
GAP II/GİRİŞİMCİLİK	Erkek	0	323
	Kadın	0	199
Toplam GAP II/GİRİŞİMCİLİK	Toplam	0	522
GAP II/UMEM	Erkek	389	843
	Kadın	96	284
Toplam GAP II/UMEM	Toplam	485	1.127
GAP II/UMEM-İEP	Erkek	215	465
	Kadın	10	235
Toplam GAP II/UMEM-İEP	Toplam	225	700
GİRİŞİMCİLİK	Erkek	409	12.804
	Kadın	160	12.149
Toplam GİRİŞİMCİLİK	Toplam	569	24.953
HÜKÜMLÜLERE YÖNELİK KURSLAR	Erkek	30	4.284
	Kadın	0	199
Toplam HÜKÜMLÜLERE YÖNELİK KURSLAR	Toplam	30	4.483
İŞ.YET.KURS/ İSTİHDAM GARANTİLİ	Erkek	2.277	47.760
	Kadın	3.057	68.691
Toplam İŞ.YET.KURS/ İSTİHDAM GARANTİLİ	Toplam	5.334	116.451
İŞ.YET.KURS/GENEL	Erkek	318	9.303
	Kadın	242	24.716
Toplam İŞ.YET.KURS/GENEL	Toplam	560	34.019
İŞ.YET.KURS/TYÇP	Erkek	17.676	140.106
	Kadın	3.647	46.493
Toplam İŞ.YET.KURS/TYÇP	Toplam	21.323	186.599
İŞBAŞI EĞİTİM PROGRAMI(İEP)	Erkek	133	9.060
	Kadın	83	9.510
Toplam İŞBAŞI EĞİTİM PROGRAMI(İEP)	Toplam	216	18.570
ÖZÜRLÜ KURSLARI	Erkek	61	3.753
	Kadın	24	2.519
Toplam ÖZÜRLÜ KURSLARI	Toplam	85	6.272
UMEM PROJESİ	Erkek	408	25.963
	Kadın	422	15.091
Toplam UMEM PROJESİ	Toplam	830	41.054
UMEM PROJESİ/İEP	Erkek	237	8.486
	Kadın	206	4.017
Toplam UMEM PROJESİ/İEP	Toplam	443	12.503

Genel Toplam		31.732	464.645

Kaynak: İŞKUR

2012 yılında Kurslara katılan kadın ve erkek sayılarına bakıldığında Kadınların Kurslara katılımında rağbet ettiği görülmektedir.İş gücü yetiştirme kursları/istihdam garantili kurslarda kadın sayısının erkek sayısından fazla olduğu görülmektedir. TYÇP'de ise erkek sayısının kadın sayısından fazla olduğu tespit edilmiştir.Buna göre kadınların meslek edinip vasıflı bir hale gelmeye yönelik faaliyetleri tercih ettiği, erkeklerin ise vasıf gerektirmeyen kurslara yöneldiği gözden kaçırılmamalıdır. Bu durum Türkiye geneli ile paralellik göstermektedir.

32. ŞANLIURFA DA İŞSİZ, BAŞVURU, YERLEŞTİRME SAYILARI VE YERLEŞTİRME ORANLARI

Tablo 40: Şanlıurfa da işsiz, başvuru, yerleştirme sayıları ve yerleştirme oranları

	Nüfus	Kayıtlı İşsiz	Başvuran Sayısı	İşe Yerleştirilen	Yerleştirme Oranı
ŞANLIURFA	1.716.254	73145	67353	13435	19,94%

Kaynak: TÜİK, İŞKUR

Tablo 40'a göre 1.716.254 nüfuslu Şanlıurfa da 73145 kayıtlı işsiz bulunmaktadır. Şanlıurfa İşkur'a başvuru sayısı 67353'tür. Başvuranların 13435'i işe yerleştirilmiştir. Başvuranların arasından yerleştirme oranı %19,94'tür.

D.EĞİTİM GÖSTERGELERİ

1.İLKÖĞRETİM VE ORTAÖĞRETİMDE OKUYAN TOPLAM ÖĞRENCİ SAYISI

Tablo 41: İlk ve Ortaöğretimde Okuyan Toplam Öğrenci Sayısı Şanlıurfa

İlk ve Ortaöğretimde Okuyan Toplam Öğrenci Sayısı				
Şanlıurfa				
Yıllar	**İlköğretim**		**Ortaöğretim**	
	Erkek	**Kadın**	**Erkek**	**Kadın**
2007/2008	189.840	159.010	30.893	14.732
2008/2009	192.816	167.835	36.570	19.166
2009/2010	204.994	187.030	44.989	24.955
2010/2011	213.259	201.937	54.116	31.505
2011/2012	212.539	199.329	55.664	36.096

KAYNAK:MEB

Şanlıurfa'da 2007- 2012 yılları arasında okuyan öğrenci sayılarına baktığımızda düzenli bir artışın olduğunu görmekteyiz. Ancak ilköğretimde okuyan kadın öğrenci sayılarında 2011/2012 yılında azalış dikkat çekmektedir.

2. İLKÖĞRETİM VE ORTAÖĞRETİMDE YENİ KAYIT VE MEZUN ÖĞRENCİ SAYISI

Tablo 42: İlköğretim ve Ortaöğretimde Yeni Kayıt ve Mezun Öğrenci Sayısı, Türkiye ve Şanlıurfa, 2010-2012(BİN)

İlk ve Ortaöğretimde Yeni Kayıt ve Mezun Öğrenci Sayısı			
	Türkiye		
	İlköğretim	Genel Ortaöğretim	Mesleki ve Teknik Ortaöğretim
2010/2011 dönemi yeni kayıt	1.257.457	527.275	470.782
2011/2012 dönemi yeni kayıt	1.285.550	513.896	525.069
2009/2010 dönem sonu mezun sayısı	1.185.938	399.478	263.416
2010/2011 dönem sonu mezun sayısı	1.226.473	392.064	314.448
	Şanlıurfa		
	İlköğretim	Genel Ortaöğretim	Mesleki ve Teknik Ortaöğretim
2010/2011 dönemi yeni kayıt	48282	13339	6998
2011/2012 dönemi yeni kayıt	49711	12461	9632
2009/2010 dönem sonu mezun sayısı	28402	6201	2088
2010/2011 dönem sonu mezun sayısı	31448	6985	2834

KAYNAK: MEB

2010-2012 arasındaki iki okul dönemi okullara yeni kayıtlar açısından karşılaştırıldığında, Türkiye genelinde ilköğretim okullarına yapılan kayıtlarda artış gözlenmektedir. Şanlıurfa ilinde de bu durumun Türkiye ile parallelik arz ettiği görülmektedir. Ortaöğretime bakıldığında, Türkiye genelini de yansıtacak bir şekilde, genel ortaöğretime kayıtların azaldığı, ancak bunun yanında mesleki ve teknik ortaöğretim okullarına kayıtların yükselmekte olduğu gözlenmektedir. Şanlıurfa'da mesleki ve teknik ortaöğretim okullarına kayıtların artmasında katsayı ile ilgili iyileştirmeler ve meslek edindirip genel ortaöğretim okullarına göre daha hızlı istihdam sağlamasından kaynaklanmaktadır.

2010-2012 yılları arasındaki iki öğrenim dönemine ilk ve ortaöğretimden mezun öğrenci sayısı açısından bakıldığındaysa hem Türkiye genelinde hem de Şanlıurfa ili özelinde yine meslek ve teknik ortaöğretim okullarından mezun olan öğrencilerin sayısında bir artış dikkati çekmektedir. Şanlıurfa ili için ilköğretim ve genel ortaöğretim mezun sayılarında da iki dönem arasında artış göze çarpmaktadır. Şanlıurfa ilinde 2010/2011 dönemi sonunda ilköğretimden mezun olan öğrenci sayısı ile 2011/2012 döneminde genel ortaöğretim ile mesleki ve teknik ortaöğretime kayıt olan öğrenci sayısı arasında 9355 öğrencilik bir fark vardır. İlköğretim mezunlarının % 29,7 'sine tekabül eden bu kesimin kısmi oranlarda çeşitli nedenlerle (örneğin ekonomik) örgün eğitime devam etmediği, açık öğretim (örneğin başörtüsünden dolayı bayanlar) kapsamına geçtiği düşünülebilir.

Eğitim ve öğretim kademeleri arasındaki geçişlerde görülen okuldan ayrılmalar önemlidir. Okuldan ayrılan bu genç nüfus ilk kez iş arayan kesim ve öncelikle potansiyel işsiz olarak işgücü piyasasına giriş yapacaktır.

3. ORTAÖĞRETİMDE OKUYAN TOPLAM ÖĞRENCİ SAYISI

Tablo 43: Ortaöğretimde Okuyan Toplam Öğrenci Sayısı, Şanlıurfa, 2010-2012

Ortaöğretimde Okuyan Toplam Öğrenci Sayısı	
	Şanlıurfa

	Genel Ortaöğretim	Mesleki ve Teknik Ortaöğretim
2010/2011	59925	25696
2011/2012	61.852	29908

KAYNAK: MEB

Şanlıurfa ilinde 2011/2012 öğrenim yılında genel ortaöğretimde okuyan toplam öğrenci sayısı 61.852 iken mesleki ve teknik ortaöğretimde okumakta olan toplam öğrenci sayısı 29.908'dir.2011 yılına göre 2012 yılında Genel Ortaöğretim ve Meslek Teknik Ortaöğretim Liselerine başvuruların arttığı görülmektedir.

İŞKUR

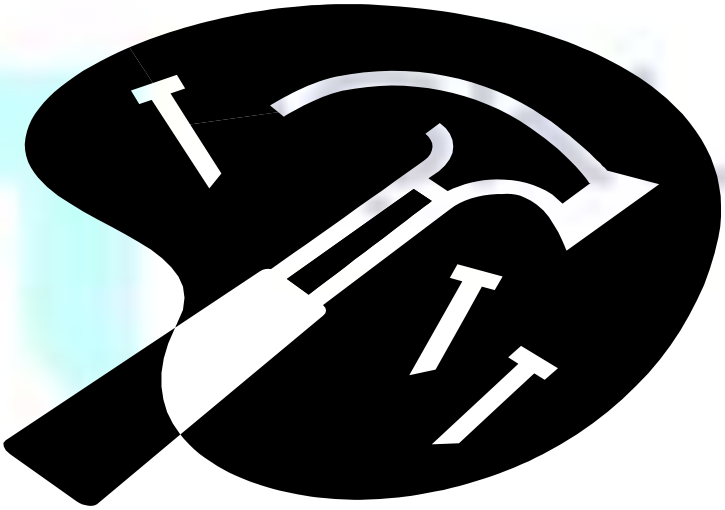

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

İŞKUR

İKİNCİ BÖLÜM
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

AMAÇ VE YÖNTEM

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına rağmen etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle işgücü açığı karşılanamaya bilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle zamanında doldurulamamaktadır. İşgücü piyasasının talep boyutuyla ele alınıp mevcut durumda işgücü, mevcut açık iş ve gelecek dönemde işgücünün eğilimlerinin bilinmesi kısa dönemli işgücü yetiştirilmesi için temel verileri sağlamaktadır.

İşgücü piyasasında arz ve talebin etkin bir şekilde uyumlaştırılabilmesi için işgücü piyasası bilgileri oldukça önemlidir. İşgücü Piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun yapmış olduğu Hanehalkı İşgücü Anketi sonuçlarından elde edilmektedir. Ancak işgücü piyasasının talep tarafına yönelik pek fazla veri bulunmamaktadır. Bu açığı da Türkiye İş Kurumu İşgücü Piyasası Araştırmaları ile doldurmaya çalışmaktadır. Arz tarafı ile ilgili verilerde il düzeyinde yeterli veri bulunmamaktadır. Talep tarafı ile ilgili yapılan araştırmalar ise henüz istenen düzeyde değildir. Örneğin EUROSTAT nezdinde hala ülkemiz için açık iş oranı açıklanamamaktadır. Bu bağlamda işgücü piyasası araştırmalarını daha da geliştirerek yapmamız büyük önem arz etmektedir.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri işgücü piyasası araştırmaları (İPA) sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmıştır. İşgücü piyasası araştırmalarının EUROSTAT normlarına uygun şekilde yürütülmesi ve Resmi İstatistik Programı kapsamına alınmasına yönelik çalışmalar 2011 yılı ikinci yarısından itibaren Türkiye İstatistik Kurumu işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmalar sayesinde Türkiye için bir açık iş sayısına erişebilir olunacak ve EUROSTAT'ın talep ettiği açık işler istatistikleri için veri toplanabilmiş olacaktır. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Tablo 44: İŞKUR İşgücü Piyasası Araştırmaları (2007-2012)

İŞKUR'UN UYGULADIĞI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI YÖNTEM VERİLERİ						
Dönem	**Kapsamı**	**Period**	**Sınıflamalar**	**Yöntem**	**GÖRÜŞME YAPILAN İŞYERİ SAYISI[1]**	
2007	50+ TÜM İŞYERLERİ	15 EKİM - 30	İSCO 88- NACE	Yüz yüze	Toplam	**12.712**
2008	TÜM İŞYERLERİ	15 Ekim - 5 Aralık	İSCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	**71.001**
					10+ işyeri	26.409
					50+işyeri	7.224
2009/I	İŞKUR'a KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	17 Nisan - 30 Mayıs	İSCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	**275.099**
					10+ işyeri	83.404
					50+işyeri	15.273
2009/II	İŞKUR'a KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	4 Kasım-13 Aralık	İSCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	**255.938**
					10+ işyeri	80.638
					50+işyeri	15.985
2010/I	İŞKUR'a KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	26 Nisan- 1 Haziran	İSCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	**218.068**
					10+ işyeri	73.418
					50+işyeri	14.476
2010/II	İŞKUR'a KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	26 Nisan- 1 Haziran	İSCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	**198.479**
					10+ işyeri	69.442
					50+işyeri	14.688
2011/I	İŞKUR'a KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	26 Nisan- 1 Haziran	İSCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	**159.862**
					10+ işyeri	60.501
					50+işyeri	13.393
2011/II	10 + GİRİŞİMLER (TÜİK)	19 Aralık- 19 Ocak	İSCO 88- NACE REV.2	Yüz yüze	Toplam	**5.941**
					10+ işyeri	3.283
					50+işyeri	1.606
2012/I	10 + GİRİŞİMLER (TÜİK)	2 Mayıs- 15 Haziran	İSCO 88- NACE REV.2	Yüz yüze	Toplam Girişim	**5.225**
2012/II	10 + İŞYERLERİ (TÜİK)	10 Eylül-31 Ekim	İSCO 88- NACE REV.2	Yüz yüze	Toplam İşyeri	**53.164**

Kaynak: İŞKUR

Türkiye İş Kurumu, 2012 Yılı Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Analizi Talep Araştırması kapsamında 10 Eylül – 31 Ekim 2012 tarihleri arasında Türkiye genelinde 53.164 işyerine yüze görüşme yöntemiyle anket uygulamıştır. Türkiye İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak sektörel kapsam dâhilinde yer alan ve 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri, araştırmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır. Araştırmanın kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev 2.0 sınıflandırmasına göre, tarım, kamu, hane halklarında işverenler ve uluslar arası kurum/kuruluşlar dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmiştir. Örnekleme birimi işyeri olarak belirlenmiş ve 17 sektör bazında il ve Türkiye tahmini verilmiştir.

İşyerleriyle yüz yüze görüşme yöntemiyle (Araştırmanın saha çalışmasının tamamı İŞKUR personeli tarafından gerçekleştirilmiştir.) gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu 2" kapsamında,

- Temel işletme bilgileri

[1] Genelleme yapılmamış işyeri sayısıdır.
[2] Soru Formu Ek 1'de verilmiştir.

- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş, (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Karşılanma Yolları)
- Temininde güçlük çekilen meslekler, (Meslek, Güçlük Nedeni)
- 2012 yılı içerisinde işe giriş-çıkışlar,
- 31 Aralık 2012 ve 30 Haziran 2013 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

Talep Araştırması, bahsi geçen 17 sektörde işyeri bazında il ve Türkiye tahmini vermek üzere planlandığından mesleklere göre yapılan genellemelerin ihtiyatla karşılanması gerekir. Çünkü mesleklere göre bir çerçeve olmadığı için örneklem çekimine mesleki kırılımı dahil edilememiştir. Dolayısıyla rapordaki mesleklere ilişkin bilgiler detay olarak sunulmuştur.

A.İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

Bu bölümde Şanlıurfa İli işgücü talep araştırması ile sektörlere göre işyeri sayıları, çalışan sayıları,meslek gruplarına göre çalışan sayıları,çalışanların mesleklere göre dağılımı tabloları incelenecektir.

1.İŞYERİ SAYILARI:

1.1.SEKTÖRLERE GÖRE İŞYERİ SAYILARI

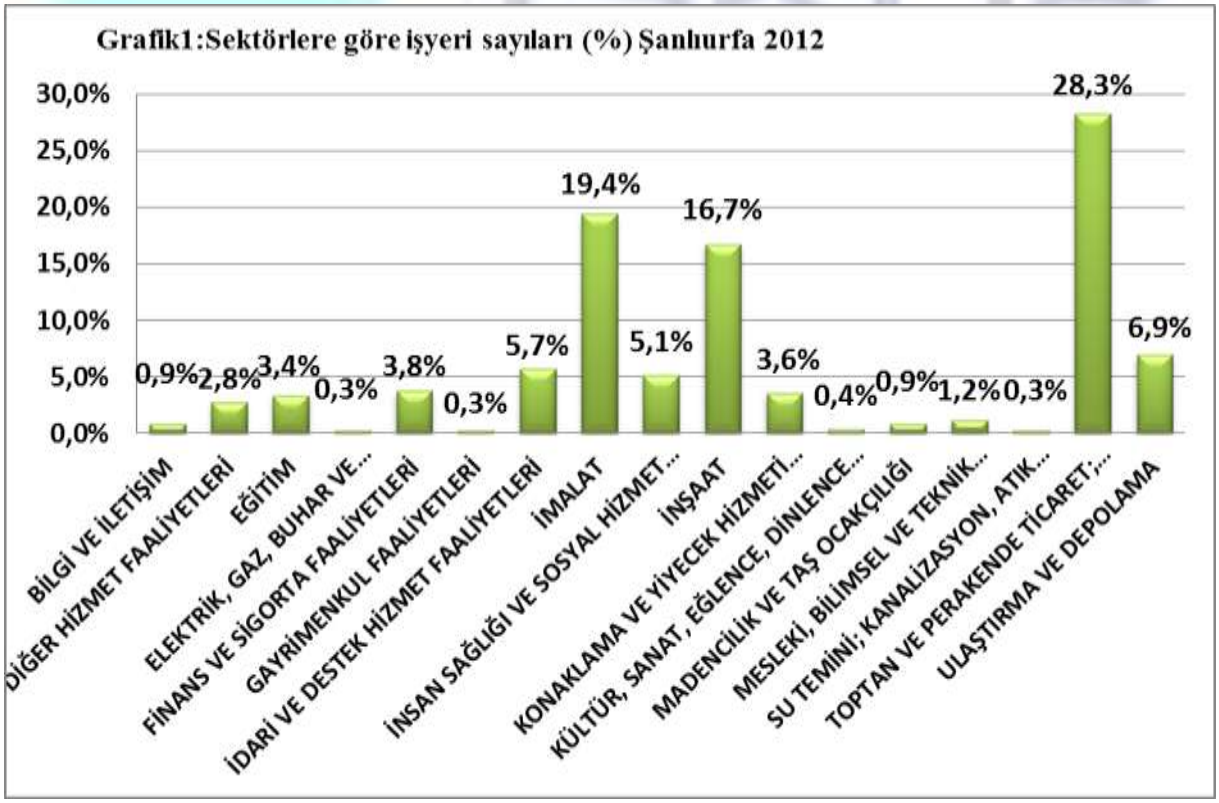

KAYNAK: İŞKUR

Grafik 1'e göre sektörlere göre işyeri sayılarına baktığımızda Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı sektöründe işyeri sayısının en fazla olduğu görülmektedir. Bu sektördeki işyerlerinin ise %61'i 10-49 arası çalışanı olan işyerleridir.Şanlıurfa tarım bölgesi olmasına rağmen bu sektörde işyeri sayısının fazla olması, Şanlıurfa ekonomisinin gelişmekte olduğunu göstermektedir. Bu sektörü İmalat sektörü izlemektedir. Üçüncü sırada ise inşaat sektörü yer almaktadır

Şanlıurfa' da ihtiyaca bağlı olarak yüksek oranda konut talebinin olması; inşaat sektöründeki işyeri sayısının ileride daha da artabileceğine işaret etmektedir.

2.MEVCUT İSTİHDAM:

2.1 SEKTÖRLERE GÖRE ÇALIŞAN SAYILARI

Grafik 2.Sektörlere göre işyeri çalışan sayıları

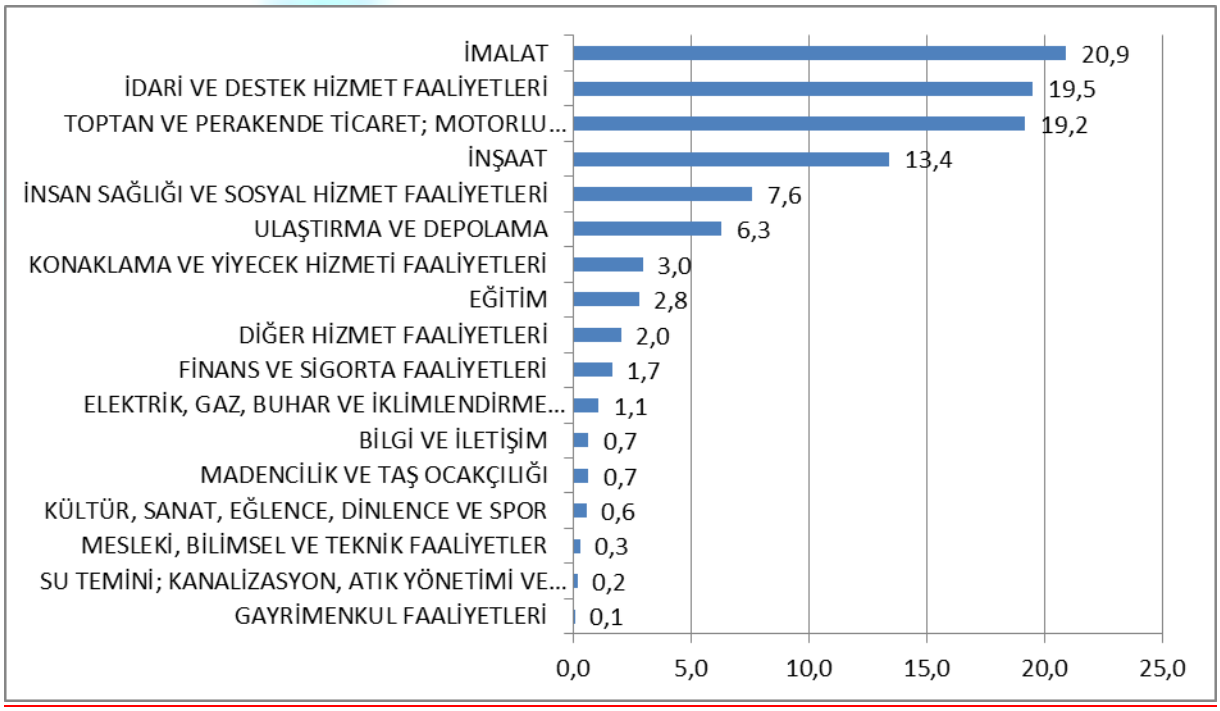

KAYNAK:İŞKUR

Grafik 2'de görüldüğü gibi toplamda en yüksek çalışan sayısı imalat sektöründedir. Bunu idari ve destek hizmet faaliyetleri ile toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörleri takip etmektedir. Çalışan sayısı açısından sektörlere baktığımızda, çalışan kadın sayısının çalışan erkek sayısına oranla çok az olduğu görülmektedir.

Şanlıurfa'da imalat sektöründe çalışan sayısının fazla olmasının nedeni pamuk işlemesi ile ilgili fabrikalardır. Bilindiği gibi tarım bölgesi olan Şanlıurfa' da yoğun olarak pamuk tarımı

yapılmaktadır. Pamuğun ilk işlemesi de çırçır ve iplik fabrikaları olduğu için bu sanayi kolları Şanlıurfa'da gelişmiştir. Bu sanayi kolu da imalat sektöründe olduğundan, en çok çalışan sayısı doğal olarak bu sektördedir.

2.2 MESLEK GRUPLARINA GÖRE ÇALIŞAN SAYILARI

Grafik 3:Meslek gruplarına göre çalışan sayıları Şanlıurfa 2012(%)

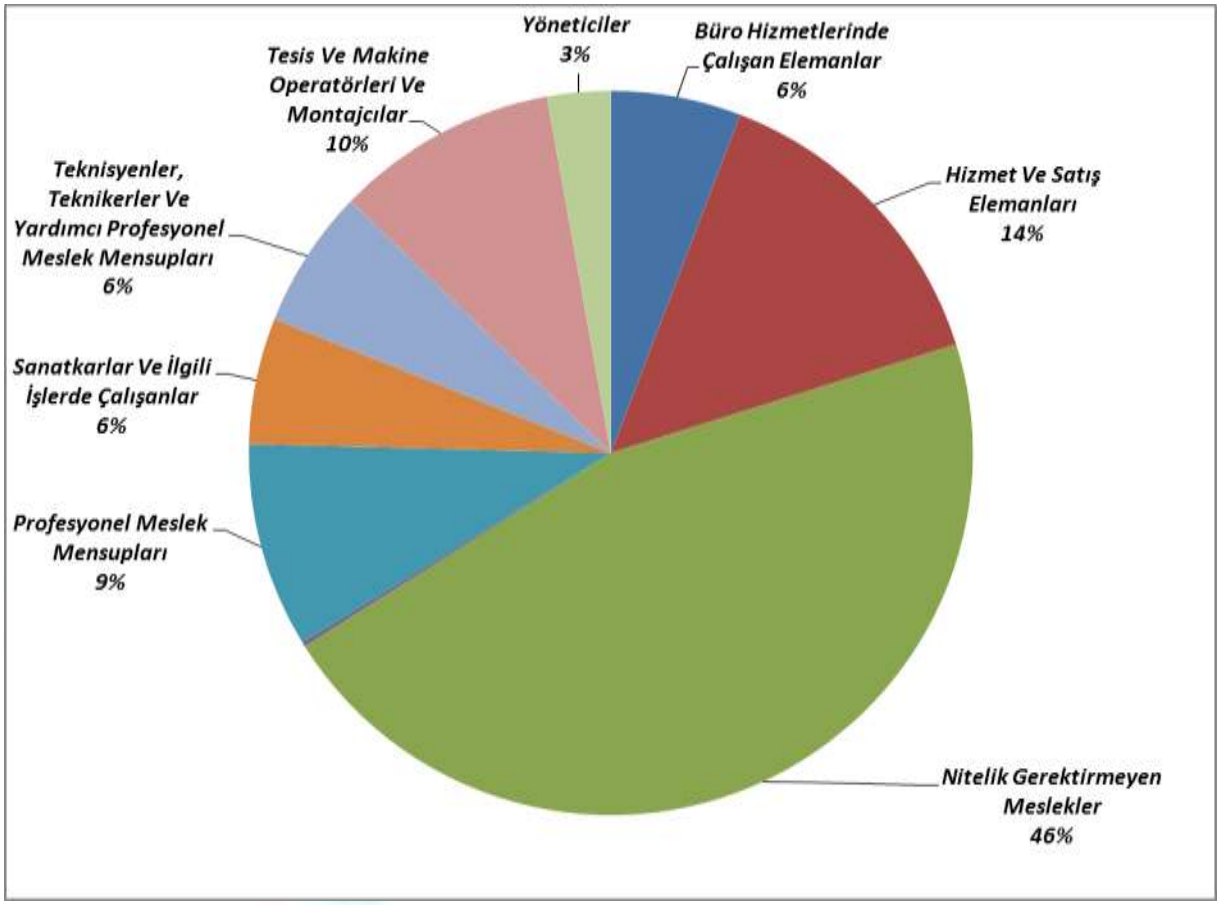

KAYNAK:İŞKUR

Grafikte meslek gruplarına göre çalışan sayılarına bakıldığında; en fazla çalışan sayısının nitelik gerektirmeyen mesleklerde olduğu görülmektedir. Bunu hizmet ve satış elemanları, tesis ve makine operatörleri ve montajcılar ile profesyonel meslek mensupları izlemektedir.

En çok çalışan sayısının ve büyük bir oranla nitelik gerektirmeyen mesleklerde olmasının nedeni ; Şanlıurfa tarım bölgesi olduğu için; sanayisinin de buna bağlı olarak nitelik gerektirmeyen mesleklerde olmasıdır. Buna örnek olarak çırçır, iplik ve bulgur fabrikaları verilebilir. Bu fabrikalarda çoğunlukla beden işçisi çalıştırılır. Beden işçisi de nitelik gerektirmeyen mesleklerdendir.

2.3.ÇALIŞANLARIN MESLEKLERE GÖRE DAĞILIMI

Araştırma sonucunda Şanlıurfa ilinde çalışanların yoğunlukla nitelik gerektirmeyen mesleklerde çalıştıkları görülmüştür. Grafik 4' te görüldüğü üzere çalışanların yaklaşık 3'te 1'i beden işçici (genel) mesleğindedir. İkinci ve üçüncü sırada da sırasıyla beden işçisi (inşaat) ve beden işçisi (temizlik) gelmektedir. İlk üç sırada yer alan düşük nitelikli meslekler toplam çalışanların %41'7'sini oluşturmaktadır. Bu durum meslek grupları içerisinde nitelik gerektirmeyen meslekler grubunun oldukça yüksek oranda çıkmasını da açıklamaktadır.

Grafik 4: Çalışanların mesleklere göre dağılımı Şanlıurfa 2012

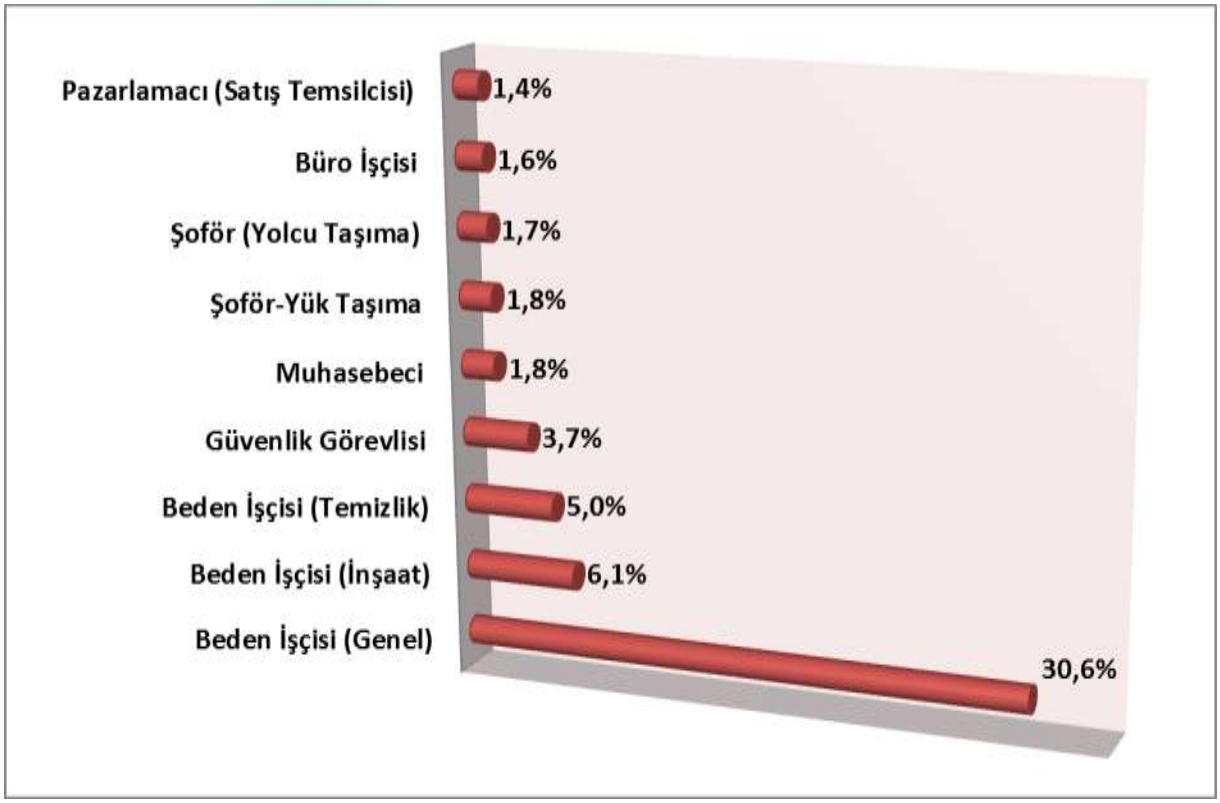

KAYNAK:İŞKUR

Grafik 4.1:Kadınların mesleklere göre çalışan sayısı Şanlıurfa 2012

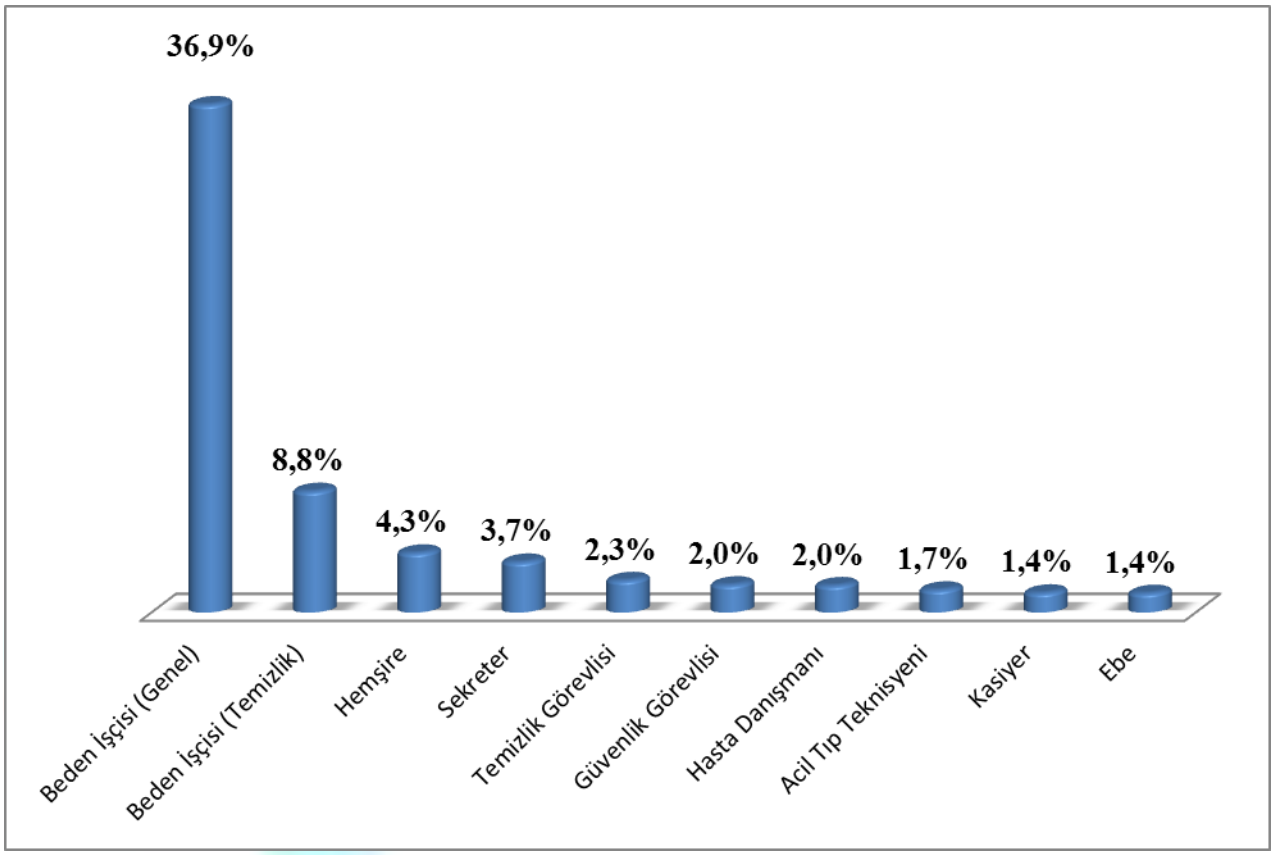

KAYNAK:İŞKUR

Kadın çalışanların mesleklere göre dağılımına baktığımızda ise, kadın çalışanların toplam çalışanlarda olduğu gibi beden işçisi (genel) beden işçisi (temizlik) gibi nitelik gerektirmeyen mesleklerde yoğunlaştığını görmekteyiz. Bu meslekleri hemşirelik ve daha sonra da sekreterlik meslekleri izlemektedir.

Kadınların, nitelik gerektirmeyen mesleklerden sonra eğitim gerektiren mesleklere yönelirken özelikle toplum tarafından onaylanan hemşirelik gibi meslekleri tercih etiğini görmekteyiz.

B.AÇIK İŞLER

Sektörlere Göre Açık İşler, Meslek Gruplarına Göre Açık İşler, Mesleklere Göre Açık İş Sayıları, Açık İşler İçin Talep Edilen Eğitim Düzeyleri, Açık İşler İçin Talep Edilen Beceri Düzeyleri, Mesleklere Göre Açık İşlerin Karşılanma Yolları gibi grafikler incelenecektir.

1.SEKTÖRLERE GÖRE AÇIK İŞ SAYILARI

Araştırmanın yapıldığı tarih itibariyle işyerleri Şanlıurfa genelinde 1188 açık iş bildirmişlerdir. Açık işlerin sektörlere göre dağılımına bakıldığında, açık işlerin en çok toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektöründe olduğu görülmektedir. Bu sektörü imalat, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ile inşaat sektörleri izlemektedir. İlk 4 sırada yer alan sektörlerin ağırlığının oldukça yüksek olması bu sektörlerin açık işlerde lokomotif olduğunu göstermektedir. Buna paralel olarak diğer sektörlerin ağırlıkları ise çok düşüktür.

Grafik 5.1: Sektörlere göre açık iş oranları Şanlıurfa 2012

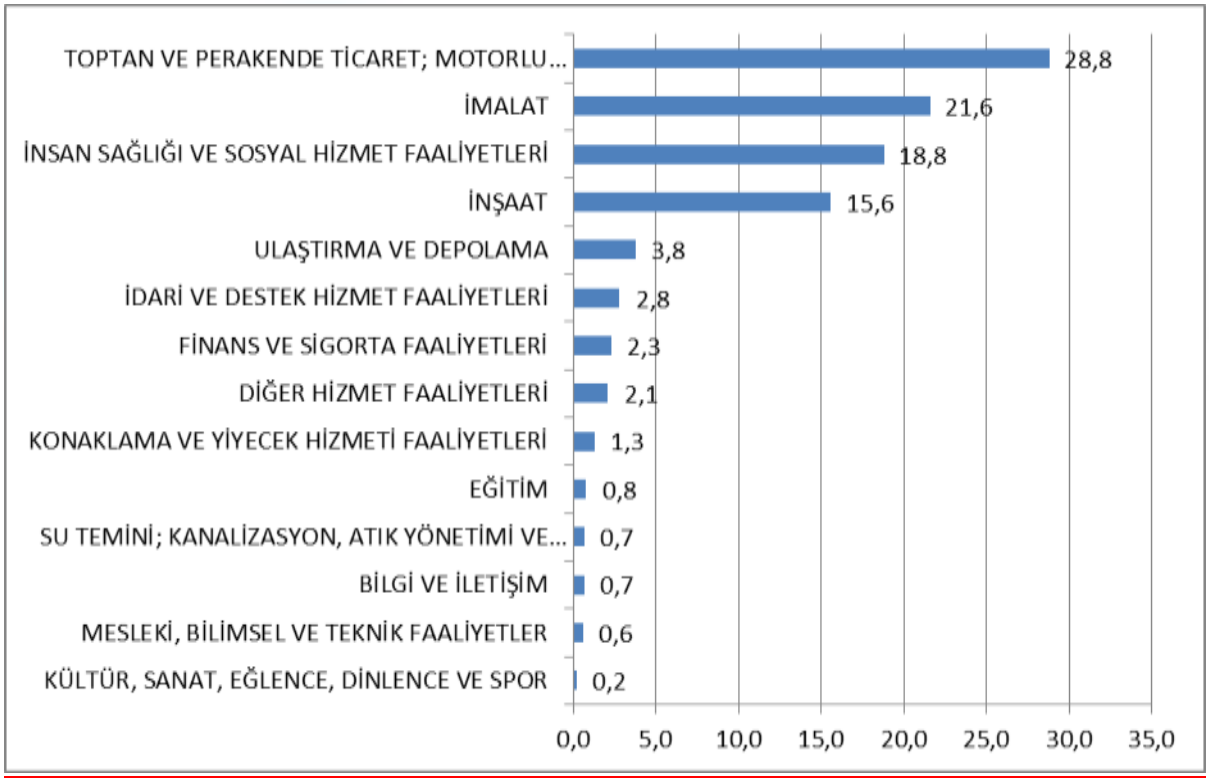

KAYNAK: İŞKUR

İşyerleri tarafından belirtilen açık işlerin sektörlerdeki mevcut çalışana oranlandığı açık iş oranı açısından baktığımız zaman Şanlıurfa genelinde %4,1 oranında açık iş bulunmaktadır. Sektörde çalışan sayısının düşük olması nedeniyle su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörü %12,7'lik açık iş oranıyla ilk sırada yer almaktadır. Yine çalışan sayısının düşük olduğu insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ile mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörleri ikinci ve üçüncü sırayı oluşturmaktadır. Sayısal olarak en ilk sırada yer

alan toptan ve perakende ticaret sektörü ise %5,9 açık iş oranı ile dördüncü sırada yer almaktadır.

Grafik 5.2: Sektörlere göre açık iş oranları Şanlıurfa 2012

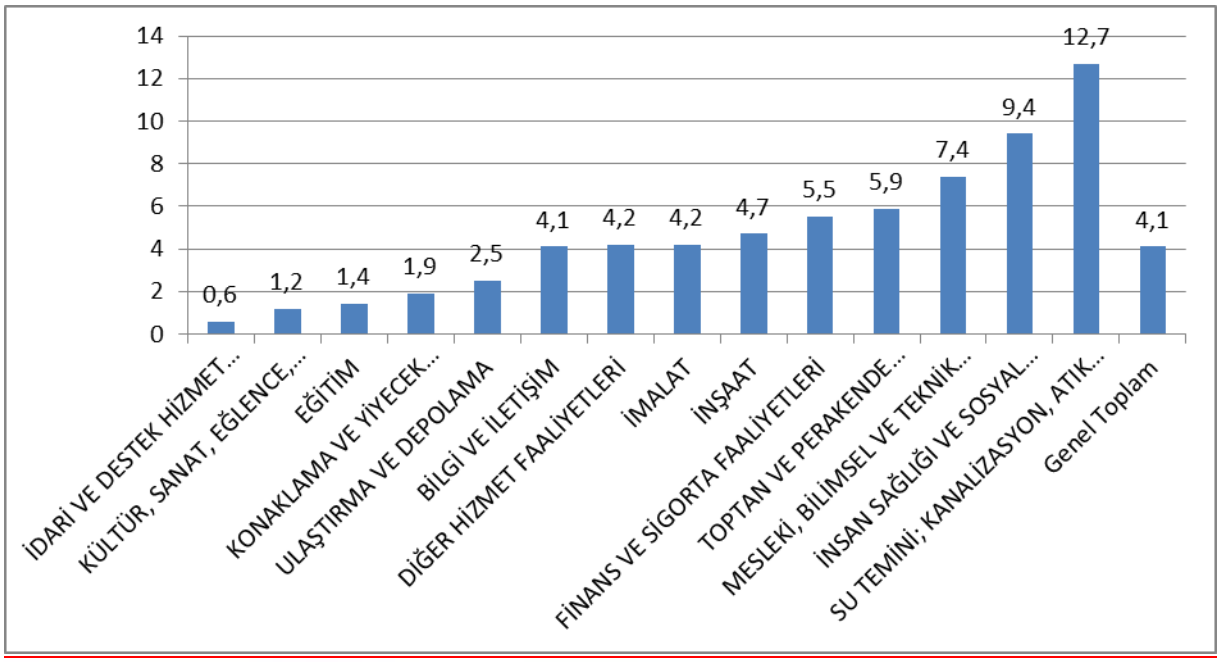

KAYNAK:İŞKUR

2.MESLEK GRUPLARINA GÖRE AÇIK İŞ SAYILARI:

Şanlıurfa'da meslek gruplarına göre açık işlerin dağılımına bakıldığında, en fazla açık işin mevcut çalışanlara paralel olarak nitelik gerektirmeyen meslekler grubunda olduğu görülür. Önceki bölümlerde belirttiğimiz üzere Şanlıurfa tarım bölgesi olduğu için tarım ürünlerinin ilk işlemeleri burada yapılmaktadır. Sanayisi özelikle tarım ürünlerinin ilk işlemeleri üzerine yoğunlaşmıştır. Bu şekilde ilk işlemelerin yapıldığı sanayi daha çok nitelik gerektirmeyen mesleklerle yürütülüyor. Bu da nitelik gerektirmeyen mesleklerde daha fazla çalışana ihtiyaç duyulmasına ve dolaylı olarak daha çok açık işe neden olmaktadır.

Nitelik gerektirmeyen meslek grubunu profesyonel meslek mensupları, hizmet ve satış elemanları, tesis ve makine operatörleri ve montajcılar ile sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar izlemektedir.

Grafik 6.1: Meslek Gruplarına göre açık iş oranları Şanlıurfa 2012

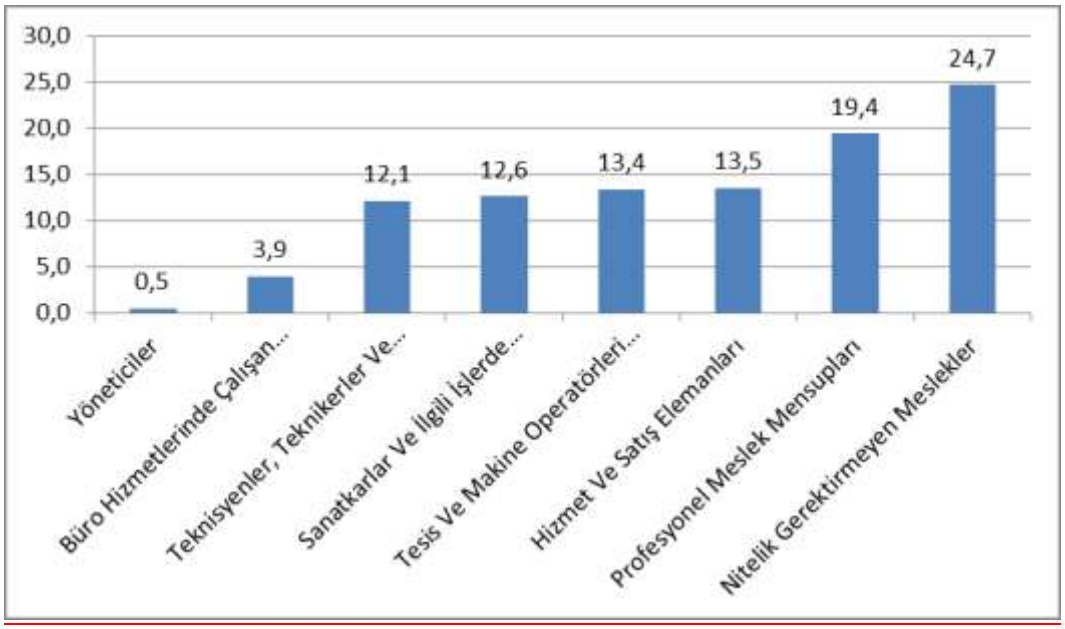

KAYNAK: İŞKUR

İşyerleri tarafından belirtilen açık işlerin meslek gruplarına göre mevcut çalışana oranlandığı açık iş oranı açısından baktığımız zaman Şanlıurfa genelinde %4,1 oranında açık iş bulunmaktadır. Sektörde çalışan sayısının düşük olması nedeniyle sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubu %8,6'lık açık iş oranıyla ilk sırada yer almaktadır. Yine çalışan sayısı düşük olan profesyonel meslek mensupları ile teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları ikinci ve üçüncü sırayı oluşturmaktadır. Sayısal olarak en ilk sırada yer alan nitelik gerektirmeyen meslek grubu %2,2'lik açık iş oranı ile son sıralarda yer almaktadır.

Grafik 6.2: Meslek Gruplarına göre açık iş oranları Şanlıurfa 2012

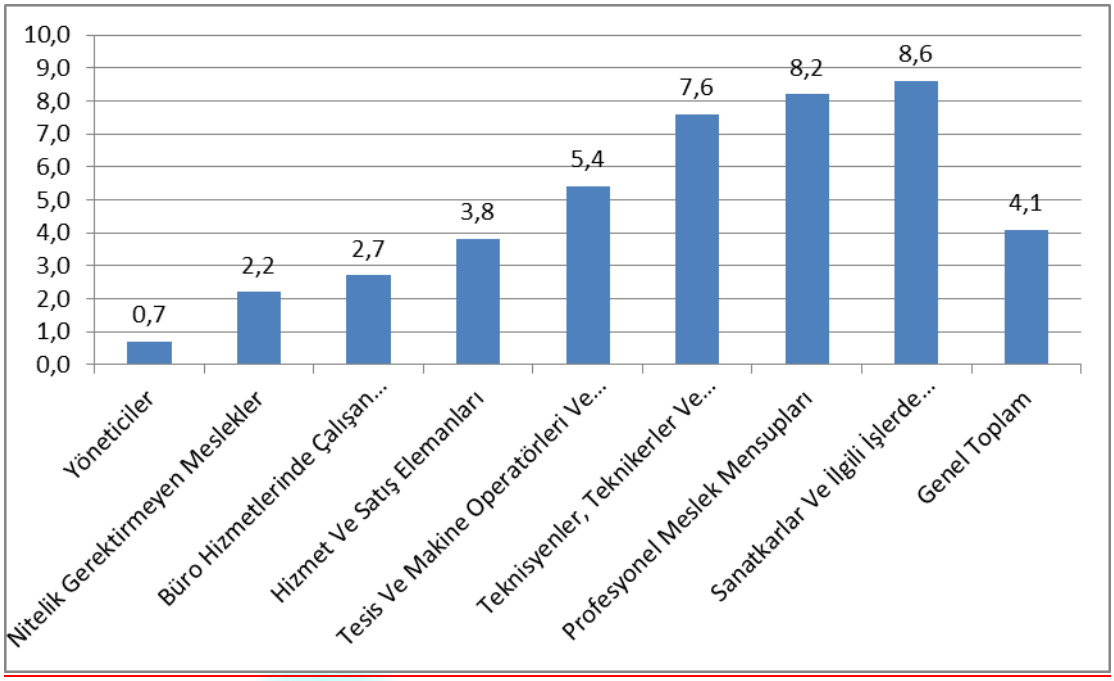

3.MESLEKLERE GÖRE AÇIK İŞ SAYILARI

Mesleklere göre açık iş sayılarına bakıldığında, açık işlerin yarısını ilk sekiz sırada yer alan meslekler oluşturmaktadır. Bu durum mesleki çeşitliliğin de sınırlı olduğunu göstermektedir. Toplamda 1188 kişilik açık işlerde Türkiye genelinde olduğu gibi ilk sırayı nitelik gerektirmeyen mesleklerden olan beden işçisi (genel) almaktadır. Bu meslekteki açık iş sayısı toplam açık işlerin %12,8'ini (152 kişi) oluşturmaktadır. Yine nitelik gerektirmeyen mesleklerden olan beden işçisi (temizlik) mesleği %9,3 ile (110 kişi) ikinci sırada yer almaktadır. Türkiye genelinde makineci (dikiş) mesleği ikinci sırada yer alırken Şanlıurfa'daki işyerlerinin yapısı nedeniyle kayda değer bir sayıda bulunmamaktadır.

Grafik 7: Mesleklere göre açık iş oranları Şanlıurfa 2012

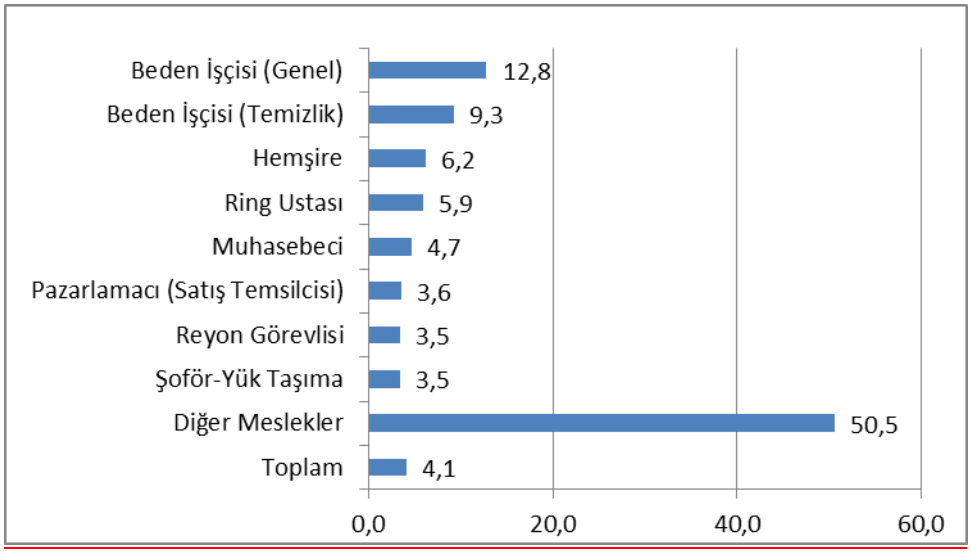

KAYNAK: İŞKUR

4.AÇIK İŞLER İÇİN TALEP EDİLEN EĞİTİM DÜZEYLERİ

Şanlıurfa'da açık işler için talep edilen eğitim düzeylerine bakıldığında en çok talep edilen eğitim lise altı (%32) ve lise düzeyinde olmaktadır. Eğitim düzeyi farketmez diyenlerin oranı ise %23'tür. Lise altı talep toplam talebin 3'te 1'ini oluşturmakta iken farketmez seçeneğini dahil ettiğimiz zaman toplam açık işlerin %55'i için ciddi bir eğitim aranmadığı görülmektedir. Bu durum en fazla çalışan ve açık iş olan beden işçisi mesleği ile nitelik gerektirmeyen meslekler grubunun ilk sırada olmasını da teyit etmektedir. Ayrıca çıraklık ve lisans üstü düzeyinde eğitim talebi bulunmamaktadır.sı ise dikkat çekici bir durumdur.

Türkiye genelinde ise Şanlıurfa'ya benzer bir şekilde eğitim talebi bulunmaktadır. Buna göre eğitim düzeyi olarak ilk sırada farketmez yer alırken lise altı tercihi ikinci sırada yer almaktadır.

Grafik 8: Açık işler için talep edilen eğitim düzeyleri Şanlıurfa 2012

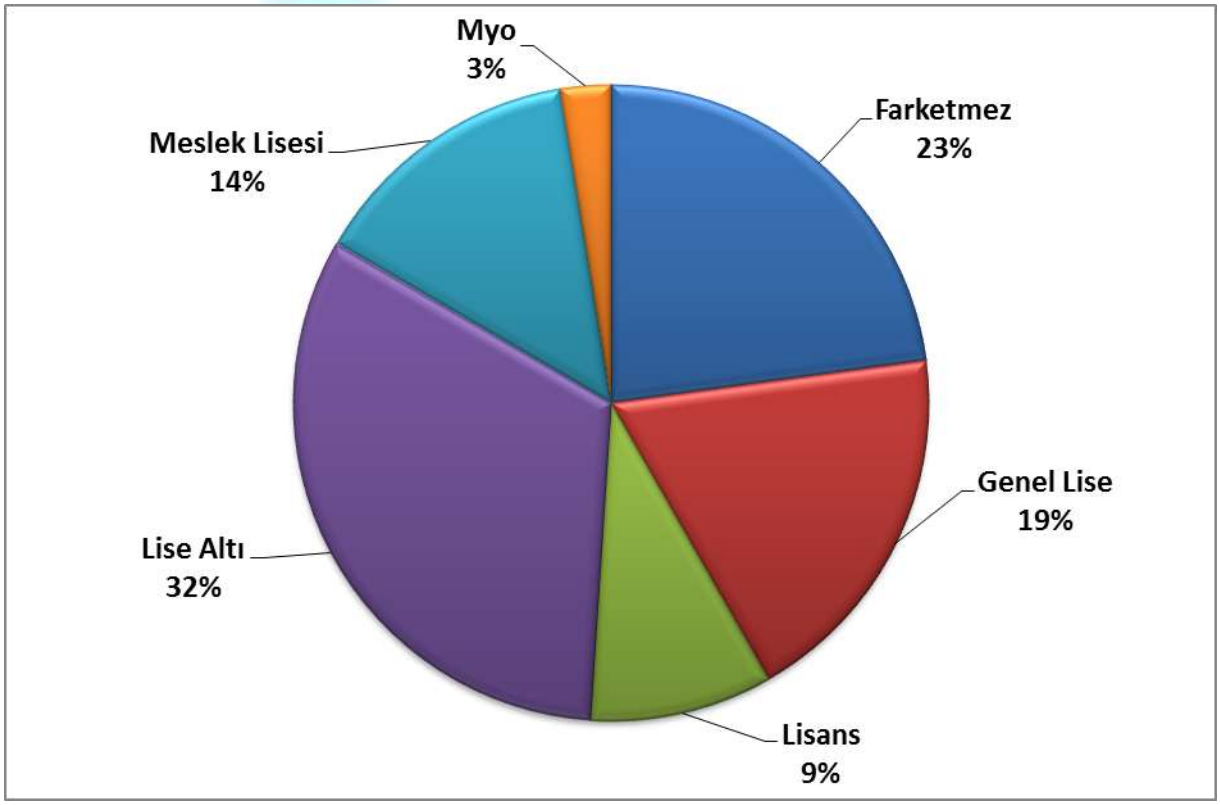

KAYNAK: İŞKUR

5.AÇIK İŞLERE GÖRE BECERİ DÜZEYLERİ

İşverenlerin % 54,1'i çalışanların fiziki beceri düzeyinde,%19,6'sı yeterli bilgi düzeyinde ve %13,8'i takım çalışmasında çalışanlarının eksikliğinin olduğunu belirtmişlerdir. İşverenler beyan ettikleri açık işlerde %54,08 ile en fazla fiziki yeterlik aramaktadırlar. İkinci sırada da %52,6 oranıyla mesleğe ilişkin yeterli bilgi, üçüncü sırada ise %37,02 lik oranla takım çalışması becerisi aranmaktadır.

Meslek grupları ve mesleklere açık işlere bakıldığında nitelik gerektirmeyen meslekler grubunun ve beden işçisi mesleklerinin yüksek olması sonucu fiziki yeterlilik de en fazla talep edilen beceri düzeyi durumuna gelmiştir. Bunun yanı sıra mesleğe ilişkin yeterli bilgi ile takım çalışması becerileri talebinin yüksek olması, işverenlerin düşük nitelikli meslekler için dahi olsa çalışanların vasıflarıyla ilgili beklentilerinin olduğunu göstermektedir.

Ayrıca yabancı dil, proje ve satış pazarlama becerileri oldukça düşük oranda tercih edilmektedir.

Grafik 9:Açık İşler İçin Talep Edilen Beceri Düzeyleri Oranı Şanlıurfa 2012

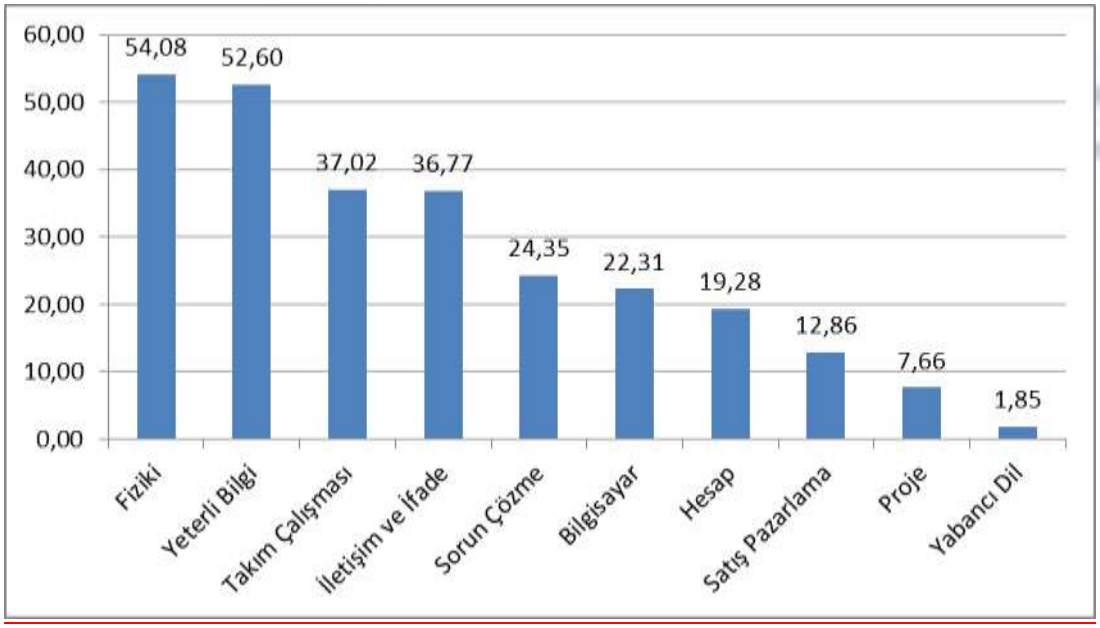

KAYNAK:İŞKUR

6.MESLEKLERE GÖRE AÇIK İŞ İLANLARININ KARŞILANMA YOLLARI

Şanlıurfa İlinde mesleklere göre açık iş ilanlarının karşılanma yollarında %50,9 oranında akraba –eş dost ,%47,4 oranında İŞKUR en fazla tercih edilen iş arama kanallarıdır. İşverenler iş arama yollarından gazete ilanları ve özel istihdam bürolarını çok az tercih ettikleri görülmektedir. Türkiye genelinde de ilk sırada akraba-eş dost aracılığı ile iş arama ilk sıradadır. Buna karşılık Şanlıurfa Çalışma ve İş Kurumu, Toplum Yararına Çalışma Programlarının da etkisiyle hayli aktif bir şekilde çalışmakta olup iş arayanların tercihinde çok önemli bir yer edinmiştir.

Grafik 10: Mesleklere göre açık iş ilanlarının karşılanma yolları Şanlıurfa 2012

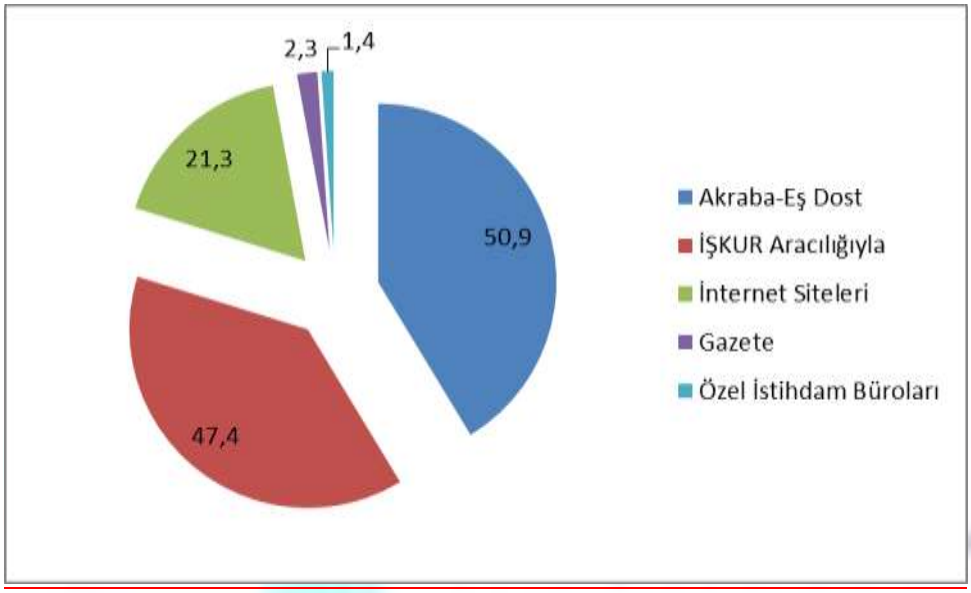

KAYNAK:İL İPA 2012

C.TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Bu bölümde "Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Meslekler, Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilen Meslekler, Temininde Güçlük Çekilen Meslekler, Mesleklerin Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri" grafikleri analiz edilecektir. Anket kapsamındaki işletmelere 2012 yılı içerisinde hangi mesleklerde eleman temin ederken güçlük çektikleri sorulmuştur. Bu bilgi önemli çok olup İşyerlerinin işgücü piyasasında bulmada güçlük çektikleri meslekler işgücü piyasasının talep yapısı ile ilgili değerli bilgiler sunmaktadır.

1.SEKTÖRLERE GÖRE TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Sektörlere göre temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığı zaman ilk sırada %24,2 ile inşaat sektörü gelmektedir. Bu sektörü %21,2 ile imalat ve %20,7 ile toptan ve perakende ticaret sektörü izlemektedir. Bu sektörlerde çalışan sayısının yüksekliği de göz önüne alınarak bakıldığında temininde güçlük çekilenlerin 3'te 2'sini bu sektörlerin oluşturması işgücü arz/talep dengesizliğini göstermesi bakımından oldukça anlamlıdır.

Araştırma sonucunda ağırlıklı olarak 10-49 arasında işçi çalıştıran işyerlerinde işçi temininde güçlük çekildiği görülmüştür. 50+ işçi çalıştıran işyerlerinde aranan niteliklerde işçi temin edilemeyen sektörlerde imalat sektörü sayısal olarak ilk sırada iken idari ve destek hizmet faaliyetleri sektörü ile insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörü oransal olarak ilk iki sırada yer almaktadır.

Grafik 11: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Meslekler Şanlıurfa 2012

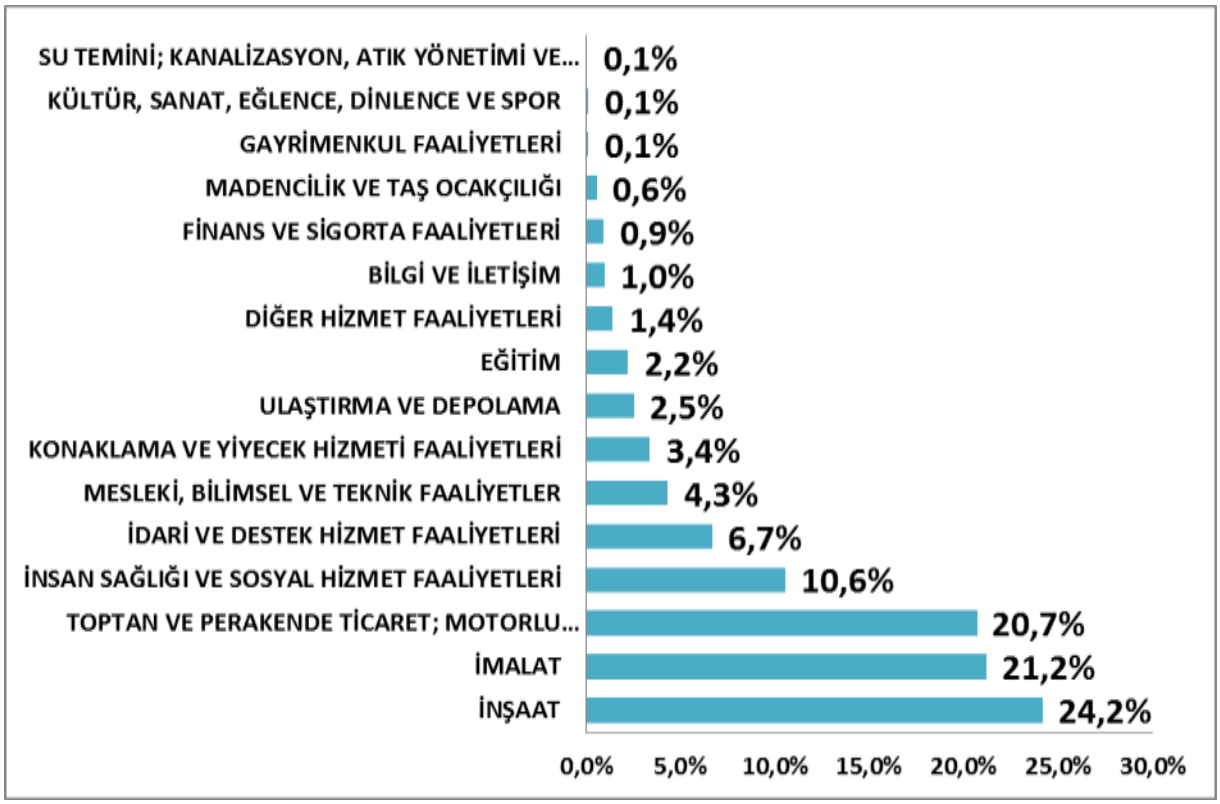

KAYNAK:İL İPA 2012

2.TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Araştırma kapsamındaki işyerleri toplamda 1618 kişilik eleman temininde güçlük çektiklerini ifade etmişlerdir. Bu rakamın mesleklere göre dağılımına bakıldığı zaman çalışan ve açık iş sayılarında olduğu gibi ilk sırayı %16,3 ile beden işçisi (genel) alırken bu mesleği %4,7 ile hemşire ve %4,1 ile elektrik teknikeri meslekleri izlemektedir.

En fazla temininde güçlük çekilen meslek olarak vasıf gerektirmeyen meslek olan beden işçisi (genel)'nin belirtilmesi birkaç nedene bağlanabilir. Bunlardan ilki işverenlerin ara eleman bulma konusunda sıkıntı çekmeleri ve mesleki vasıf gerektiren işlerde de beden işçisi(genel) olan işçileri o mesleklerde çalıştırmak istemeleridir. Bu durumda işgücü yetiştirme maliyeti oldukça yüksek olacağı için büyük bir sıkıntı olarak görülmektedir. Ayrıca Sektörel bazda düşünüldüğünde örneğin fiziki güç gerektiren işlerde beden işçisi(genel) olan işçiler çırçır fabrikalarında çok zor istihdamı yapılmaktadır. Genellikle sezonluk çalışan çırçır fabrikalarında temininde güçlük çekilen mesleklerden biridir.

Hemşire mesleğinde ise mezun olan lise, lisans mezunlarının sayısının azlığı ve bu mesleği icra eden kişilerin kamuyu tercih etmesi özel sektör açısından temininin de zorluk çekilmesine sebep olmaktadır.

Grafik 12:Temininde Güçlük Çekilen Meslekler Şanlıurfa 2012

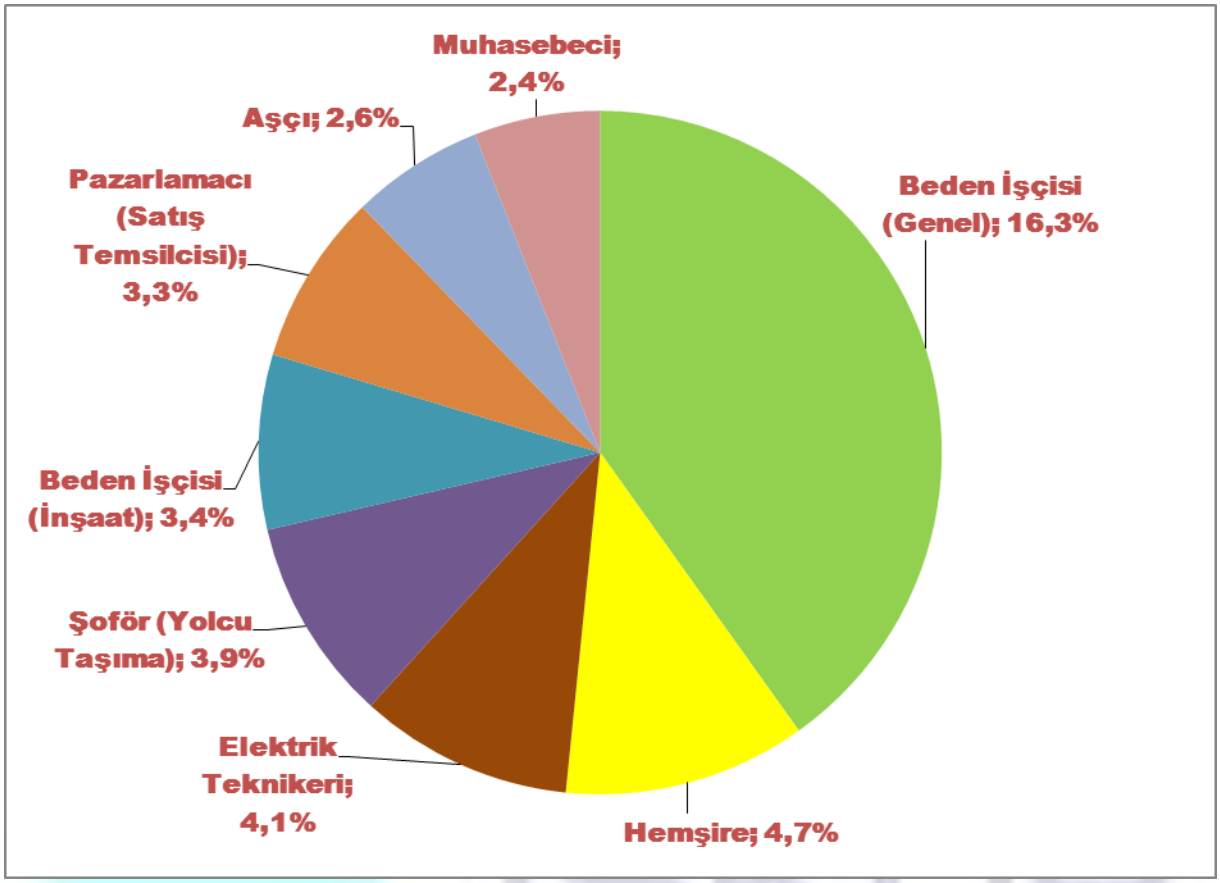

KAYNAK: İL İPA 2012

3.MESLEKLERİN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLME NEDENLERİ:

İşverenler aradıkları meslekte eleman temininde güçlük çekme nedeni olarak birden fazla neden gösterebilmektedir. Bu şekilde verilen cevaplara bakıldığında ilk sırayı aranan meslekte eleman bulunamaması almaktadır. İkinci sırada gerekli beceriye/niteliğe sahip eleman olmaması ve üçüncü olarak da iş tecrübesinin yeterli olmamasını göstermişlerdir. Bu nedenlerin ortak özelliği işgücünden kaynaklı sorunlar olmasıdır.

Buna karşılık işyerinden kaynaklı sorunlar olarak gösterilebilecek çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi ile önerilen ücretin az bulunması çok düşük oranlı nedenler olarak gösterilmiştir.

Grafik13:Mesleklerin Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri Şanlıurfa 2012

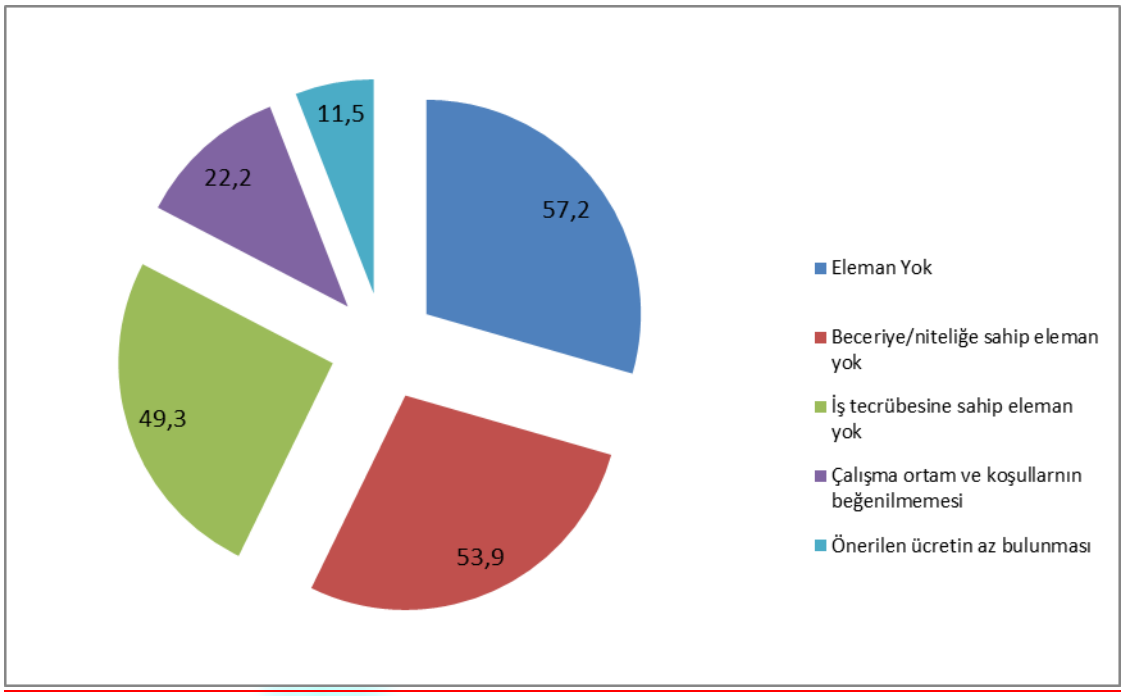

KAYNAK: İŞKUR

D.2012 YILINDA İŞE GİRİŞ-ÇIKIŞLAR

1.SEKTÖRLERE GÖRE 2012 YILI İÇERİSİNDE İŞE ALINANLAR

Araştırmanın yapıldığı döneme kadar 2012 yılı içerisinde 7804 kişinin işe alındığı belirtilmiştir. İşe alınanların sektörlere göre dağılımına bakıldığında ilk sırayı imalat sektörü almakta iken bu sektörü inşaat, idari ve destek hizmet faaliyetleri ile toptan ve perakende ticaret sektörleri izlemektedir. Bu dört sektörün rakamsal ve oransal ağırlığı oldukça yüksek olup ilin lokomotif sektörleri olduğu görülmektedir.

Yıl içerisinde işe alınanlarda ilk sırayı 10-49 arası çalışanlar almakta iken 50+ istihdamlı işyerlerine alınan personel sayıları da işyeri sayısı açısından bakıldığında oldukça yüksek durumdadır. İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründe işe alınanların tamamına yakını 50+ işyerlerine, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründe ise çoğunluk 50+ işyerlerine yapılmıştır. Buna karşılık diğer tüm sektörlerde işe alımlarda çoğunluk 10-49 arası çalıştıran işyerlerindedir.

Tablo 45: Sektörlere Göre 2012 Yılı İçerisinde İşe Alınanlar

Sektör	1-9 Aralığı	10-49 Aralığı	50+ Aralığı	Toplam
BİLGİ VE İLETİŞİM	10	10	12	32
DİĞER HİZMET FAALİYETLERİ	0	40	27	67
ELEKTRİK, GAZ, BUHAR VE	0	0	9	9
EĞİTİM	7	94	13	115
FİNANS VE SİGORTA	8	47	0	54
GAYRİMENKUL FAALİYETLERİ	12	32	0	44
KONAKLAMA VE YİYECEK HİZMETİ	1	114	46	161
KÜLTÜR, SANAT, EĞLENCE,	0	0	2	2
MADENCİLİK VE TAŞ OCAKÇILIĞI	1	26	0	27
MESLEKİ, BİLİMSEL VE TEKNİK	22	5	0	27
SU TEMİNİ; KANALİZASYON, ATIK	0	0	0	0
TOPTAN VE PERAKENDE	96	855	350	1300
ULAŞTIRMA VE DEPOLAMA	3	224	82	309
İDARİ VE DESTEK HİZMET	16	51	1297	1364
İMALAT	50	1175	1071	2296
İNSAN SAĞLIĞI VE SOSYAL	19	211	264	493
İNŞAAT	112	983	407	1502
Genel Toplam:	357	3867	3580	7804

KAYNAK: İŞKUR

2.SEKTÖRLERE GÖRE 2012 YILI İÇERİSİNDE İŞTEN ÇIKARILANLAR

Araştırmanın yapıldığı döneme kadar 2012 yılı içerisinde 5482 kişinin işten çıkartıldığı belirtilmiştir. İşten çıkartılanların sektörlere göre dağılımına bakıldığında ilk sırayı yine imalat sektörü almakta iken bu sektörü inşaat ile toptan ve perakende ticaret sektörleri izlemektedir.

Yıl içerisinde işten çıkarılanlarda ilk sırayı 10-49 arası çalışanlar almakta iken 50+ istihdamlı işyerlerine alınan personel sayıları da işyeri sayısı açısından bakıldığında oldukça yüksek durumdadır. İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründe işten çıkarılanların tamamına yakını 50+ işyerlerine, imalat sektörü, bilgi ve iletişim sektörü ile insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründe ise çoğunluk 50+ işyerlerine yapılmıştır. Buna karşılık diğer tüm sektörlerde işten çıkarılmalarda çoğunluk 10-49 arası çalıştıran işyerlerindedir.

İşe alımlar ve işten çıkarmaları karşılatırdığımız zaman işgücü devrinin yüksekliği göze çarpmaktadır. Özellikle imalat sektörü ile insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründe devir hızı oldukça yüksektir.

Tablo 46: Sektörlere Göre 2012 Yılı İçerisinde İşten Çıkarılanlar

Sektör	1-9 Aralığı	10-49 Aralığı	50+ Aralığı	Toplam
BİLGİ VE İLETİŞİM	2	8	25	35
DİĞER HİZMET FAALİYETLERİ	1	48	7	56
ELEKTRİK, GAZ, BUHAR VE İKLİMLENDİRM	0	0	0	0
EĞİTİM	6	84	13	103
FİNANS VE SİGORTA FAALİYETLERİ	4	25	0	30
GAYRİMENKUL FAALİYETLERİ	12	32	0	44
KONAKLAMA VE YİYECEK HİZMETİ FAALİY	0	91	17	109
KÜLTÜR, SANAT, EĞLENCE, DİNLENCE VE	0	0	1	1
MADENCİLİK VE TAŞ OCAKÇILIĞI	0	31	0	31
MESLEKİ, BİLİMSEL VE TEKNİK FAALİYETL	22	2	0	24
SU TEMİNİ; KANALİZASYON, ATIK YÖNET	0	0	0	0
TOPTAN VE PERAKENDE TİCARET; MOTO	118	593	280	991
ULAŞTIRMA VE DEPOLAMA	2	156	17	174
İDARİ VE DESTEK HİZMET FAALİYETLERİ	52	26	326	404
İMALAT	55	806	1041	1902
İNSAN SAĞLIĞI VE SOSYAL HİZMET FAALİ	4	190	218	411
İNŞAAT	115	737	315	1167
Genel Toplam:	395	2828	2260	5482

KAYNAK: İL İPA 2012

E.GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

1. Sektörlere göre 31 Aralık 2012 İtibariyle Beklenen İstihdam Artışı

Araştırma kapsamında işverenlere gelecek dönemdeki istihdam beklentileri de sorulmuştur. Bu kapsamda 31 Aralık 2012 tarihi itibariyle 2528 kişilik istihdam artışı beklendiği sonucuna ulaşılmıştır. İstihdam artışı beklentisinde ilk sırayı idari ve destek hizmet faaliyetleri almakta iken bunu inşaat sektörü izlemektedir.

İstihdam artışında ilk sırada araştırma kapsamında olmamakla birlikte 1-9 arası işçi çalıştıran işyerleri yer almaktadır. Bu işyerlerinin örneklemin belirlendiği tarih itibariyle 10+ işçi çalıştıran işyeri olduğu ve sonradan 10'un altına düştükleri göz önüne alındığında tekrar 10+ işyeri statüsüne geçecekleri beklentisi oluşmaktadır. Bu durum işyerlerindeki işçi devrinin yüksekliğini de göstermesi bakımından önemlidir.

Tablo 47: Sektörlere göre 31 Aralık 2012 İtibariyle Beklenen İstihdam Artışı

Sektör	1-9 Aralığı	10-49 Aralığı	50+ Aralığı	Toplam
BİLGİ VE İLETİŞİM	3	5	0	7
DİĞER HİZMET FAALİYETLERİ	0	28	0	28
ELEKTRİK, GAZ, BUHAR VE	0	0	0	0
EĞİTİM	5	13	0	18
FİNANS VE SİGORTA FAALİYETLERİ	14	10	0	24
GAYRİMENKUL FAALİYETLERİ	0	0	0	0
KONAKLAMA VE YİYECEK HİZMETİ	0	19	0	19
KÜLTÜR, SANAT, EĞLENCE, DİNLENCE	2	0	0	2
MADENCİLİK VE TAŞ OCAKÇILIĞI	17	0	0	17
MESLEKİ, BİLİMSEL VE TEKNİK	386	25	0	411
SU TEMİNİ; KANALİZASYON, ATIK	0	0	0	0
TOPTAN VE PERAKENDE TİCARET;	61	208	96	366
ULAŞTIRMA VE DEPOLAMA	30	53	0	83
İDARİ VE DESTEK HİZMET FAALİYETLERİ	372	10	302	684
İMALAT	37	146	67	250
İNSAN SAĞLIĞI VE SOSYAL HİZMET	2	59	119	181
İNŞAAT	25	173	241	439
Genel Toplam:	953	750	825	2528

KAYNAK: İŞKUR

2. Sektörlere göre 31 Aralık 2012 İtibariyle Beklenen İstihdam Azalışı

31 Aralık 2012 tarihi itibariyle 632 kşilik istihdam azalışı beklenmektedir. Azalışta ilk sırayı 10-49 arası işçi çalıştıran işyerleri almaktadır. 1-9 işçi çalıştıran işyerlerinde ise azalma beklenmemektedir. Azalma beklenen sektörlerde ilk sırayı inşaat almakta iken bu sektörü imalat ve toptan ve perakende ticaret sektörleri izlemektedir. En fazla azalma beklenen sektör olan imalat sektöründe ise azalma büyük çoğunlukla 10-49 işçi çalıştıran işyerlerindedir.

Tablo 48: Sektörlere göre 31 Aralık 2012 İtibariyle Beklenen İstihdam Azalışı

Sektör	1-9 Aralığı	10-49 Aralığı	50+ Aralığı	Toplam
BİLGİ VE İLETİŞİM	0	6	0	6
DİĞER HİZMET FAALİYETLERİ	0	27	0	27
ELEKTRİK, GAZ, BUHAR VE	0	0	0	0
EĞİTİM	0	25	0	25
FİNANS VE SİGORTA	0	2	0	2
GAYRİMENKUL FAALİYETLERİ	0	0	0	0
KONAKLAMA VE YİYECEK	0	24	0	24
KÜLTÜR, SANAT, EĞLENCE,	0	0	0	0
MADENCİLİK VE TAŞ	0	4	0	4
MESLEKİ, BİLİMSEL VE TEKNİK	0	0	0	0
SU TEMİNİ; KANALİZASYON,	0	15	0	15
TOPTAN VE PERAKENDE	2	39	86	126
ULAŞTIRMA VE DEPOLAMA	0	6	0	6
İDARİ VE DESTEK HİZMET	0	3	0	3
İMALAT	0	113	23	136
İNSAN SAĞLIĞI VE SOSYAL	0	12	95	108
İNŞAAT	0	74	78	152
Genel Toplam:	2	348	282	632

KAYNAK : İŞKUR

İstihdam artış beklentisinin mevcut çalışan sayısına oranlanmasıyla bulunan net istihdam değişim oranına baktığımızda 31Aralık 2012 tarihinde Şanlıurfa ilinde %6,74 oranında net istihdam artışı beklenmektedir. Bu artışta mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörü, idari ve destek hizmet faaliyetleri ve inşaat sektörü ilk üç sırayı almışlardır. Buna karşılık su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme sektörü, eğitim sektörü ve konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektöründe net istihdam azalışı beklenmektedir.

31 Aralık tarihi itibariyle istihdam artış ve azalış beklentilerini karşılaştırdığımızda istihdamın yükünü çeken ana sektörlerin tamamında artış olacağı görülmektedir. Özetle Şanlıurfa'da 2012 yılı sonunda istihdam artışı beklenmektedir

3. Şanlıurfa da Mesleklere göre 31 Aralık 2012 İtibariyle Beklenen İstihdam Artışı

Tablo 49: Şanlıurfa da Mesleklere göre 31 Aralık 2012 İtibariyle Beklenen İstihdam Artışı

Meslek	Sayı
Beden İşçisi (Genel)	444
Elektronik Teknikeri	209
Elektrik Teknisyeni	206
Elektrik-Elektronik Teknisyeni	156
Elektrik Teknikeri	146
Beden İşçisi (İnşaat)	141
Şoför (Yolcu Taşıma)	134
Hemşire	101
Beden İşçisi (Temizlik)	91
Genel Toplam	1628

KAYNAK: İŞKUR

Şanlıurfa ilinde mesleklere göre 31 aralık 2012 itibariyle beklenen istihdam artışı en çok beden işçisi, elektronik teknikeri ve elektrik teknisyeni mesleklerinde beklenmektedir. Bu mesleklerde artış beklentilerinin azalıştan çok daha yüksek olduğu da göz önüne alındığında artış sebebi olarak Şanlıurfa ilinde inşaat sektörünün büyümesi gösterilebilir. Bundan dolayıdır ki beden işçiliği, elektronik teknikeri ve elektrik teknisyeni ve beden işçisi (inşaat) mesleklerine ihtiyaç duyulmaktadır.(Tablo17'nin tamamı ekler bölümünde mevcuttur.)

4. Şanlıurfa da Mesleklere göre 31 Aralık 2012 İtibariyle Beklenen İstihdam Azalışı

Tablo 50: Şanlıurfa da Mesleklere göre 31 Aralık 2012 İtibariyle Beklenen İstihdam Azalışı

Meslek	Sayı
Beden İşçisi (Genel)	150
Beden İşçisi (Temizlik)	92
Beden İşçisi (İnşaat)	75
Acil Tıp Teknisyeni	45
Hemşire	42
Soğuk Demirci	35
İnşaat Kalıpçısı (Ahşap)	34
Diğer Orta Öğretim Öğretmenleri	20
Pazarlamacı (Satış Temsilcisi)	14
Genel Toplam	507

KAYNAK: İŞKUR

Şanlıurfa da mesleklere göre 31 Aralık 2012 itibariyle beklenen istihdam azalışı en çok beden işçiliği(genel), beden işçiliği(temizlik) ve beden işçiliği(inşaat) mesleklerinde beklenmektedir. İstihdam azalışının en az olacağı meslekler pazarlamacı(satış temsilcisi), diğer orta öğretim öğretmenleri ve inşaat kalıpçısı(ahşap) 'dır.

5. Sektörlere göre 30 Haziran 2013 İtibariyle Beklenen İstihdam Artışı

Şanlıurfa'da 30 Haziran tarihi itibariyle 1726 kişilik istihdam artışı beklenmektedir. Bu artışta ilk sırayı idari ve destek hizmet faaliyetleri almakta olup bu sektörü toptan ve perakende ticaret, imalat ve inşaat sektörü izlemektedir. İşyeri büyüklüklerine göre bakıldığı zaman ise sayısal olarak 10-49 arası işçi çalıştıran işyerlerinde artış başta gelmektedir. Ancak işyeri sayıları göz önüne alındığı zaman 50+ işyeri sayısının daha az olması nedeniyle oransal olarak ilk sırada 50+ işyerlerinin yer aldığı görülmektedir.

Tablo 51: Sektörlere göre 30 Haziran 2013 İtibariyle Beklenen İstihdam Artışı

Sektör	1-9 Aralığı	10-49	50+ Aralığı	Toplam
BİLGİ VE İLETİŞİM	2	5	0	7
DİĞER HİZMET FAALİYETLERİ	2	177	0	179
ELEKTRİK, GAZ, BUHAR VE	0	0	0	0
EĞİTİM	8	1	0	9
FİNANS VE SİGORTA	8	6	0	14
GAYRİMENKUL FAALİYETLERİ	0	0	0	0
KONAKLAMA VE YİYECEK HİZMETİ	0	25	18	43
KÜLTÜR, SANAT, EĞLENCE,	0	0	0	0
MADENCİLİK VE TAŞ OCAKÇILIĞI	16	0	0	16
MESLEKİ, BİLİMSEL VE TEKNİK	15	0	0	15
SU TEMİNİ; KANALİZASYON, ATIK	0	0	0	0
TOPTAN VE PERAKENDE	37	171	87	296
ULAŞTIRMA VE DEPOLAMA	30	134	3	167
İDARİ VE DESTEK HİZMET	88	25	396	509
İMALAT	29	136	48	212
İNSAN SAĞLIĞI VE SOSYAL	2	53	0	55
İNŞAAT	60	96	49	205
Genel Toplam:	297	829	600	1726

KAYNAK: İŞKUR

6. Sektörlere göre 30 Haziran 2013 İtibariyle Beklenen İstihdam Azalışı

Şanlıurfa'da 30 Haziran tarihi itibariyle 332 kişilik istihdam azalışı beklenmektedir. Bu azalışta ilk sırayı imalat almakta olup bu sektörü ulaştırma ve depolama sektörü izlemektedir. İşyeri büyüklüklerine göre bakıldığı zaman ise mevcut işyeri ve çalışan sayısına paralel şekilde 10-49 arası işçi çalıştıran işyerlerinde azalış başta gelmektedir.

Tablo 52: Sektörlere göre 30 Haziran 2013 İtibariyle Beklenen İstihdam Azalışı

Sektör	1-9 Aralığı	10-49 Aralığı	50+ Aralığı	Toplam
BİLGİ VE İLETİŞİM	0	7	0	7
DİĞER HİZMET FAALİYETLERİ	0	0	0	0
ELEKTRİK, GAZ, BUHAR VE İKLİMLEND	0	0	0	0
EĞİTİM	0	49	0	49
FİNANS VE SİGORTA FAALİYETLERİ	0	5	0	5
GAYRİMENKUL FAALİYETLERİ	0	0	0	0
KONAKLAMA VE YİYECEK HİZMETİ FAAL	0	0	0	0
KÜLTÜR, SANAT, EĞLENCE, DİNLENCE	0	0	0	0
MADENCİLİK VE TAŞ OCAKÇILIĞI	0	0	0	0
MESLEKİ, BİLİMSEL VE TEKNİK FAALİYE	2	0	0	2
SU TEMİNİ; KANALİZASYON, ATIK YÖNE	0	0	0	0
TOPTAN VE PERAKENDE TİCARET; MO	1	0	20	21
ULAŞTIRMA VE DEPOLAMA	0	85	0	85
İDARİ VE DESTEK HİZMET FAALİYETLE	0	0	0	0
İMALAT	0	88	44	132
İNSAN SAĞLIĞI VE SOSYAL HİZMET FA	0	13	0	13
İNŞAAT	1	17	0	18
Genel Toplam:	4	263	64	332

KAYNAK: İŞKUR

Sektörel bazda 30 Haziran 2013 tarih itibariyle Şanlıurfa ili için net istihdam değişim oranı 5,0% çıkmıştır. Yani sektörlerde çalışan sayısında 5,0% bir büyüme beklenmektedir. Bu çalışan sayısında ki büyüme en çok idari ve destek hizmet faaliyetleri, toptan perakende ticaret ile inşaat sektöründe beklenmektedir. Ayrıca eğitim sektöründe istihdamda çok küçükte olsa bir küçülme beklenmektedir.

7. Mesleklere göre 30 Haziran 2013 İtibariyle Beklenen İstihdam Artışı

30 Haziran 2013 tarihi itibariyle artış beklenen mesleklerin başında beden işçisi (genel) gelmektedir. Bu mesleği bilgisayar operatörü, beden işçisi (temizlik) ve beden işçisi (inşaat) izlemektedir. Artış beklenen mesleklerde ilk sıralarda yer alan mesleklere bakıldığında yoğunlukla nitelik gerektirmeyen mesleklerin geldiği görülmektedir.

Tablo 53: Mesleklere göre 30 Haziran 2013 İtibariyle Beklenen İstihdam Artışı

Meslek	Sayı
Beden İşçisi (Genel)	428
Bilgisayar Operatörü	200
Beden İşçisi (Temizlik)	184
Beden İşçisi (İnşaat)	173
Şoför (Yolcu Taşıma)	93
Pazarlamacı (Satış Temsilcisi)	47
Minibüs Şoförü	38
Şoför-Yük Taşıma	38
Güvenlik Görevlisi	25

KAYNAK: İŞKUR

8.Mesleklere göre 30 Haziran 2013 İtibariyle Beklenen İstihdam Azalışı

30 Haziran 2013 tarihi itibariyle azalış beklenen mesleklerin başında, artış beklentisinde olduğu gibi beden işçisi (genel) gelmektedir. Bu mesleği servis şoförü(okul) ve ağır kamyon şoförü izlemektedir.

Tablo 54: Mesleklere göre 30 Haziran 2013 İtibariyle Beklenen İstihdam Azalışı

Meslek	Sayı
Beden İşçisi (Genel)	92
Servis Şoförü (Okul)	53
Ağır Kamyon Şoförü	32
Diğer Orta Öğretim Öğretmenleri	20
Beden İşçisi (İnşaat)	17
Diğer Özel Eğitim Öğretmenleri	15
Saç Bakım Ve Yapımcısı	10
Reyon Görevlisi	10
Kasiyer	10

KAYNAK: İŞKUR

Artış beklenen mesleklerle azalış beklenen meslekleri karşılaştırdığımız zaman örtüşen meslekler olduğu görülmektedir. Bu mesleklerde artış beklentilerinin azalıştan çok daha yüksek olduğu da göz önüne alındığında 30 Haziran 2013 tarihinde düşük nitelikli işgücüne talebin artacağı sonucu çıkacaktır.

SONUÇ

Şanlıurfa İli İşgücü Piyasası Analizi raporunun temel yaklaşımı işsizliğin azaltılması ve istihdamın artırılmasına yönelik politikaların geliştirilmesine yardımcı olmaktır. Bu doğrultuda ele alınacak temel husus işgücü arzı ve talebi arasındaki eşleşmeme, diğer bir ifade ile dengesizliktir. Dengesizliği ortaya çıkartabilmek için ilin işgücü arz ve talep yapılarının birlikte ele alınarak analiz edilmesi gerekmektedir.

Giriş bölümünde de açıklandığı gibi ilin işgücü piyasası arz yapısı ve arzı etkileyen değişkenler eldeki mevcut veriler kullanılarak analiz edilmiştir. Bu verilerin önemli bir kısmı il değil, İİBS2 bölümlenmesi doğrultusunda Şanlıurfa,Diyarbakır illerini kapsayan TRC2 bölgesine aittir. Arza yönelik ikinci kısıtlama ise bu verilerin önemli bölümünün 2011 yılına ait olması, bir kısmının ise daha eski tarihlere dayanmasıdır.

Talep boyutunun tespiti için özel bir araştırma düzenlenmesine rağmen bu araştırmanın da kısıtları mevcuttur. En önemli kısıt araştırmanın temelini oluşturan adres listesinden kaynaklanmaktadır. Adres listesi 2012 Nisan ayında güncelleştirilmesine ve araştırma 10+çalışanı olan işyerlerini kapsayacak şekilde düzenlenmesine rağmen, 1-9 çalışanı olan işyerlerine ciddi oranda kayma ile karşılaşılmıştır. 10+ işyerlerinden 1-9'a kayma, 10 kişiden az çalışanı olan işyerlerinin de büyüme olasılığının olduğunu ortaya koymaktadır, fakat bu olasılığı ölçebilecek veri seti mevcut değildir.

Diğer bir önemli kısıt ise Türk işgücü piyasasının yapılanmasından kaynaklanmaktadır. Türkiye'de kayıt dışı çalışma oranı çok yüksektir. Bu durum kendini TRC2 bölgesinde de göstermektedir. İşverenlerin çalışanlarına yönelik araştırmalarda sadece kayıtlı elemanlarını bildirdiği, kayıt dışı çalışanlarına dair bir bilgi vermedikleri bilinen bir olgudur.

Araştırmanın diğer bir kısıt da işverenlerden mesleklere ilişkin yeterli bilgiyi ayrıntılı almada problem yaşanmasıdır. Bu durum özellikle kendini beden işçiliği mesleğinde yoğun olarak hissettirmektedir. İşverenlerin genel eğilimi temizlik, taşıma ve inşaat işlerine yönelik meslekleri tek bir kalem altında, beden işçisi olarak bildirmeleridir. Ayrıca birçok işveren vasıflı çalışanlarını da beden işçisi(genel) olarak kaydını yaptırdıkları bu araştırmanın diğer önemli ayrıntısıdır. Mesleklere yönelik diğer bir kısıt da Meslekler Sözlüğünde bazı mesleklerin tanımlanmasındaki eksikliklerdir. Bazı meslekler Sözlükte yer almamaktadır.

Tüm bu kısıtlara rağmen gerçekleştirilen Talep Araştırması bu güne kadar tüm iller itibariyle karşılaştırmaya imkan sağlayacak şekilde standartlaştırılmış bir araştırmadır ve zengin bir bilgi tabanına sahiptir.

Şanlıurfa ili sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralamasında 81 il içinde 73.sıradadır. Çalışabilir yaştaki nüfusun eğitim seviyesi Türkiye ortalamasından daha düşüktür. Çalışabilir yaştaki nüfusun ağırlıklı kısmını (%23,4) ilköğretim mezunları oluşturmaktadır. Kadınlar arasında özellikle diplomasızlık durumu erkeklere göre çok daha yaygındır. Nüfusun sadece %11,3'ü lise ve dengi okul mezunu, %4,8'i yüksek eğitimlidir.

Bu yapının işgücü piyasasını derinden etkilemesi kaçınılmazdır. Eğitim oranlarının düşüklüğü işgücü piyasasına girişi zorlaştırmaktadır. Şanlıurfa ilinde nüfusun kırsal alandaki çoğunluğu tarım sektöründe ücretsiz çalışmayı da beraberinde getirmekte ve bu durum istihdam oranının Türkiye ortalamasına paralel olmasını sağlamakta ve işsizliği de perdelemektedir.

Bölgede istihdam oranı artarken, işsizlik oranı azalmaktadır. İşsizlik oranının azalmasındaki etken Şanlıurfa'nın 6.Bölge Teşvik'inden yararlanan illerden olması nedeniyle istihdam imkanlarının artmasıdır. 2010 yılı TUİK verilerine göre ilde işsizlik oranının %12,4 olduğu görülmektedir. Özellikle genç kadın nüfus işgücü piyasasına girmeye çalışmakta ve işsizlik oranı üzerinde etkili olmaktadır.

Eğitim düzeyi kadınların işgücü piyasasına girişlerini erkeklerden daha fazla etkilemektedir. Yüksek eğitimli kadınlarda işsizlik oranı erkeklerden daha fazladır. Lise altı eğitimli işsizlerin üçte birini yüksek eğitimli işsizlerin üçte ikisini kadınlar oluşturmaktadır. İlk kez iş arayan kadınların işsizlik süreleri de erkeklerden daha uzundur. Tüm bu göstergeler bölgede kadınlarda eğitimli, ilk kez işgücü piyasasına giren ve uzun süredir işsiz profili varlığını ortaya koymaktadır.

İŞKUR'a kayıtlı işsizler incelendiğinde aynı yapının Şanlıurfa ili kayıtlı işsizleri için de geçerli olduğu görülmektedir. 2012 yılında en fazla kayıtlı işsiz 20-34 yaş grubundadır. İşsizlerin yarıya yakını 20-34 yaş grubundadır.

İlin eğitim durumuna paralel olarak kayıtlı işsizlerin yarısı lise altı eğitime sahiptir. Kayıtlı işsizlerin %5,9'u yüksek eğitimlidir. Kayıtlı işsiz istatistikleri ilde de bölge işsizlik yapısına benzer bir yapıyı ortaya koymaktadır. Bu istatistiklerde de eğitim seviyesi yükseldikçe kadınların işgücü piyasasına girmeleri artmaktadır.

Talep araştırması sonuçlarına göre toplam çalışanların sadece %13,3'ü kadındır ve bu oran %25 olan Türkiye ortalamasının altındadır.

Kadın çalışanların görece olarak ağırlıklı çalıştıkları sektörler idari destek ve hizmet faaliyetleri, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörleri gibi daha yüksek eğitim seviyesi gerektiren işyerleridir.

Erkek ağırlıklı olmasına rağmen kadın çalışanların dörtte birini imalat sektörü istihdam etmektedir.Bu sektördeki kadın çalışanların meslekleri, belirli bir eğitim düzeyinden ziyade, belirli beceri isteyen mesleklerdir.

Araştırma sonuçlarına göre kadınların ve erkeklerin yoğunlukla yer aldığı iki meslek türü vardır. Birinci meslek türü beden işçisi (genel) ve beden işçisi (temizlik) bu meslekleri olup belirli bir eğitim ve beceri istemeyen mesleklerdir.Bu meslekler en fazla icra edilen mesleklerdir. İkincisi de sekreter,hasta danışmanı, hemşire, öğretmen gibi yüksek eğitim seviyesi isteyen mesleklerdir. Diğer bir ifade ile kadınlar ya belirli becerileri gerektiren düşük eğitimli mesleklerde veya yüksek eğitim düzeyi isteyen mesleklerde çalışmaktadır.

Şanlıurfa Çalışma ve İş Kurumu'nda açık işlerin karşılanma oranı, diğer bir ifade ile işe yerleştirme oranı %19,9'dur. Bu oran kamuda özel sektöre göre beş kat daha fazladır. İŞKUR istatistiklerine göre toplam işe yerleştirmelerin yarısından fazlası 15-39 yaş aralığındadır. Kayıtlı işsizlerin yaş dağılımı ve işe yerleştirme oranı dikkate alındığına bu oran doğal görülebilir. Toplam kayıtlı işsizlerin tamamına yakını 15-39 yaş grubundadır ve açık iş ilanı kadınlara yönelik fazla olmasına rağmen yerleştirmeleri ise daha az olmaktadır.

Kadınların işe yerleştirilmelerinde kurslar vasıtasıyla yapılan işe yerleştirmeler önemli yer tutmaktadır. Kurslar vasıtasıyla yapılan yerleştirmelerin yarıya yakınını kadınlar oluşturmaktadır.

Kadın istihdamı ile ilgili hedeflere il özelinde ulaşmak oldukça zordur. Bunun için kadınların eğitim seviyesinin artırılması ve düşük eğitim seviyesine sahip kadınların da istihdamına yönelik teşviklerin ve girişimcilik programlarının geliştirilmesi gerekliliktir. İŞKUR'a kayıtlı kadın işsizlerin yarısı lise altı eğitimlidir. Bu kişilerin istihdamda yer alabilmeleri işverenin istediği mesleki becerilere sahip olacak şekilde eğitilmelerine bağlıdır.

Talep boyutu itibariyle, araştırma sonuçlarına göre Şanlıurfa ilinde 10+ özel sektör yerel birim işyerlerinde çalışanlar sayısına göre lokomotif sektör İmalat sektörü en fazla açık iş verilen ikinci sektör iken ve sektörlere göre temininde güçlük çekilen meslekler de ilk sıradadır

Buna karşılık açık iş oranları itibariyle önde gelen sektör Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörüdür. Sektörde açık iş oranı yaklaşık dörtte birdir. Sektörde çalışan sayısınında fazla olması ekonomide bu oranın önemini hissettirmektedir Sektörün gelişimi ile birlikte bu yöndeki talep kendini daha da etkin olarak hissettirecektir.

Araştırmanın yapıldığı tarih itibariyle işyerleri Şanlıurfa genelinde 1188 açık iş bildirmişlerdir. Açık işlerin sektörlere göre dağılımına bakıldığında, açık işlerin en çok toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektöründe olduğu görülmektedir. Bu sektörü imalat, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ile inşaat sektörleri izlemektedir. İlk 4 sırada yer alan sektörlerin ağırlığının oldukça yüksek olması bu sektörlerin açık işlerde lokomotif olduğunu göstermektedir. Buna paralel olarak diğer sektörlerin ağırlıkları ise çok düşüktür.

Açık iş oranının yüksekliğinin iki anlamı vardır. Ya istihdamda yaşanan yüksek artış, doldurulması gereken işler yaratmaktadır; ya da yüksek bir eleman devri nedeniyle yüksek açık iş yaşanmaktadır.

Elimizde şu aşamada ilde istihdam artışını gösterecek bir veri yoktur. Bu veri ancak gelecek yıl mevcut olacaktır. 10+ işyerlerinde tam sayımın uygulanması, gelecek yıl kapsanacak bir çok işyerinin bu yıl ile aynı olmasına yol açacak ve hem gruplandırılmış veriler hem de işyeri bazında açık iş oranı ve sebebi bulunabilecektir.

Ana meslek grupları itibariyle en yüksek açık iş oranının olduğu grup, Nitelik gerektirmeyen meslek grubudur. İkinci sırada profesyonel meslek grubu çalışanlar, üçüncü sırada hizmet satış elemanları yer almaktadır.

Meslekler itibariyle de açık işin en fazla olduğu meslek beden işçisi (genel)dir.Beden işçisi(temizlik) takip etmektedir. Temininde en zorluk çekilen meslek de beden işçisi(genel). Beden işçisi (genel) nitelik gerektirmeyen bir meslektir fakat bu meslekte genel bilgi ve beceri gerektiren işlerinde yaptırılması onun vasıf gerektiren işlerde de kullanıldığı izlenimini ortaya koymaktadır.

İlde açık işlerde işverenlerin aradıkları elemanlarda istenilen eğitim düzeyine verdikleri "lise altı" cevabı dikkat çekicidir. Açık işlerde ilk sıradaki beden işçisi (genel) gibi belirli bir eğitim ve beceri istemeyen meslek olmasına rağmen bu meslek için de istenen eğitim düzeyi sorusuna verilen cevap "farketmez" değil "lise altı" olmuştur. Bunun arkasında işverenlerin belirli bir eğitim düzeyine sahip olmalarını istemeleri etkendir.

Temininde güçlük çekilen mesleklerin bulunmama nedenleri sıralaması da bu görüşü teyit etmektedir. İşverenlerin büyük çoğunluğu çalışacak eleman bulamadıklarını belirtmişlerdir. İkinci sırada elemanların yeterli beceriye/niteliğe sahip eleman olmaması, üçüncü sırada iş tecrübesine sahip eleman olmaması gelmektedir.Becerilerin geliştirilerek işverenlerin istekleri doğrultusunda açık işlerin karşılanması bu mesleklere ve yukarıda belirtilen meslek gruplarına yönelik eğitim programlarını öncelikli hale getirmektedir.

Araştırmaya cevap veren işyerlerinin kısa ve orta vadede almayı planladıkları eleman sayısı, çıkartmak istediklerinden farklıdır. Yani ilde kısa (31 Aralık 2012) ve orta vadede (30 Haziran 2012) istihdam artışı beklenmektedir. En çok istihdam artışı bekleyen işyerleri kısa vadede mesleki,bilimsel ve teknik faaliyetler ve diğer hizmet faaliyetleri sektöründedir. Gerek gelecek istihdam bu sektörlerde bu sektörde emek arzı ile emek talebi arasında bir dengesizlik olduğunu ve bu dengesizliği giderebilmek için de ihtiyaca göre eğitim programlarının düzenlenmesinin gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Sanayi sektörünün ihtiyaç duyduğu nitelikli ara kademe insan gücünün yetiştirilmesi, ekonomik kalkınmanın hızlandırılmasına katkı sağlanması amacıyla; dar meslek alanları yerine geniş tabanlı sektörel eğitimin verildiği, modüler yapıyla esneklik özelliğine sahip ve çalışma yaşamının ihtiyaçlarına cevap verebilen bir mesleki ve teknik eğitim sistemi hedeflenmelidir.

Verilecek eğitimlerin gerçekten nitelikli olması, işletmelerin ihtiyaç duyduğu becerileri kazandırması ve istihdam garantili olması gerekir. Bu amaçla verilecek eğitimlerin biçim ve içerik açısından belirlenmesi noktasında mesleki eğitim uzmanlarının yanı sıra ilgili alanlardan işveren temsilcilerinin görüşlerinin alınması çok önemlidir.

İlde dikkat çeken diğer bir husus da özellikle de bazı sektörlerde görülen yüksek işe giriş ve çıkışlardır. Bu yüksek devinim ilde yüksek bir kayıtdışı istihdamın olduğuna dair kanaat oluşturmaktadır. Hem kayıtdışılığın önlenmesinde hem de devinimin işletme ve ekonomide sebep olduğu üretim kayıplarının, elemanları tekrar eğitme maliyetlerinin azaltılmasında da İŞKUR'a görev düşmektedir; işletmelerin eleman alımlarında İŞKUR'u daha fazla kullanmaları için oluşturulmuş olan teşvik sistemlerini işverenlere daha etkili yollarla anlatmak ve işe yerleştirilen elemanların takibini daha etkin yapmak.

KAYNAKÇA

TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketleri

İŞKUR, İstatistik Yıllıkları

SGK, Aylık İstatistik Bülteni

KB,Kalkınma Bakanlığı

MEB,Milli Eğitim Bakanlığı

DPT,Devlet Planlama Teşkilatı

SEGEM,Sigortacılık Eğitim Merkezi

EKLER

Ek 1- İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu

….. İLİ İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI
(İŞYERİ BİLGİ FORMU)
Sayın İşyeri Yetkilisi,
Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümüne yönelik işgücü yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçları belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.
Bilgi verme ve gizlilik
Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz. 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunun Madde 21-Gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanununun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.”
Kapsam
Bu araştırma, İlinizdeki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden tüm İşyerlerini kapsamaktadır. İlgi formunun, İşyeri sahibi veya ortakları, müdür bulunan İşyerlerinde İnsan Kaynakları, Personel, İşletme veya Muhasebe Müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir.
Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.
Örnek No:
İşyerinin Yasal Ünvanı :
İşyerinin Tabela Ünvanı:
…..
ADRES BİLGİLERİ
…..
Formu Cevaplayan İşyeri Yetkilisinin Bilgileri
…..
BİLGİ İÇİN BAŞVURULABİLECEK ADRES TELEFON VE FAKS NUMARALARI
…..

Bölüm I - İŞYERİ FAALİYETİ

1: İşyerinin ana iktisadi faaliyetini aşağıdaki listeden işaretleyiniz(*)

01		Madencilik ve Taş ocakçılığı
02		İmalat
03		Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı
04		Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri
05		İnşaat
06		Toptan ve perakende ticaret, motorlu kara taşıtlarının ve motorsikletlerin onarımı
07		Ulaştırma ve depolama
08		Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri
09		Bilgi ve iletişim
10		Finans ve sigorta faaliyetleri
11		Gayrimenkul faaliyetleri
12		Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler
13		İdari ve destek hizmet faaliyetleri
14		Eğitim
15		İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri
16		Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor
17		Diğer hizmet faaliyetleri

(*) Sadece bir faaliyet kolu işaretlenecektir.

Sayfa 1

2: İşyerinin iktisadi faaliyet kodu işyeri listesindeki ile	Aynı		
	Değişmiş		
3: İşyeri mevsimlik çalışıyor mu?	Evet		→ Soru 4'e geçiniz.
	Hayır		→ Soru 4'e geçiniz.

Bölüm II - MEVCUT İSTİHDAM

S4: İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

01	02	03	04
Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü,	Erkek	Kadın	Toplam

Bölüm III -AÇIK İŞLER

S5: İşyerinizde şu an eleman ihtiyacı duyduğunuz meslekleri ve her meslekte ihtiyaç duyulan eleman sayısını belirtiniz?

S5.1: Eleman İhtiyacı duymuyoruz ☐ → Soru 6.1'e geçiniz.

01	02	03	04	05	06
Eleman İhtiyacı Duyulan Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı	Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 1. Lise altı 2. Genel lise 3. Mesleki lise 4. Mesleki yüksekokul 5. Lisans 6. Lisans üstü 7. Farketmez	Becerileri İhtiyacı (*) 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fiziki ve Becerisel yeterlilik 3. Hesap yapabilme (analitik beceri) 4. Mesleğe ilişkin yeterli bilgi 5. Proje tasarımı çalışma 6. Satış ve pazarlama becerileri 7. Sorun çözme ve bağımsız karar verme becerileri 8. Takım çalışması 9-Yabancı dil 10. İletişim ve ifade yeteneği 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	İhtiyaç duyduğunuz elemanı şu anda herhangi bir yolla arıyor musunuz? 1-EVET 2-HAYIR	Açık işlerinizi hangi yolla arıyorsunuz (*) 1. İŞKUR aracılığıyla 2. Gazete 3. Akraba-Eş-Dost 4. İnternet Siteleri 5. Özel istihdam Büroları 1 2 3 4 5
	☐☐	☐		☐	

BÖLÜM IV. İŞE GİRİŞ-ÇIKIŞLAR

S6.1: 2012 yılı içerisinde işyerinizde eleman alımı yapıldıysa mesleklere göre belirtiniz?

S6.2: 2012 yılı içerisinde işyerinde eleman alımı yapılmadı. ☐ → Soru 7'e geçiniz.

01	02
Eleman Alınan Meslekler	Alınan Eleman Sayısı
	|_|_|

BÖLÜM IV. İŞE GİRİŞ-ÇIKIŞLAR

S7.1: İşyerinizde, 2012 yılı içerisinde eleman çıkma/çıkarılma durumunu mesleklere göre belirtiniz?

S7.2: 2012 yılı içerisinde işyerinde eleman çıkma/çıkarılma durumu olmadı. ☐ → Soru 8'e geçiniz.

01	02
Eleman Çıkan / Çıkarılan Meslekler	Çıkan / Çıkarılan Eleman Sayısı
	|_|_|

BÖLÜM V. 31 ARALIK 2012 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

01	02	03
S.8: 31 Aralık 2012 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet →	**8.3'e geçiniz**
S.8.1: 31 Aralık 2012 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte artış olacağını düşünmüyorum. ☐	→	9.soruya geçiniz
S.8.2: 31 Aralık 2012 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte artış olup olmayacağına dair fikrim bulunmamaktadır. ☐	→	9.soruya geçiniz
S8.3: 31 Aralık 2012 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında artış olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?		
31 Aralık 2012 tarihi itibariyle ARTIŞ olacağını düşündüğünüz meslekler	31 Aralık 2012 tarihi itibariyle beklediğiniz sayısal **artışı** belirtiniz.	
	|_|_|	

01	02	03
S.9: 31 Aralık 2012 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet →	**9.3'e geçiniz**
S.9.1: 31 Aralık 2012 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte azalış olacağını düşünmüyorum. ☐	→	10.soruya geçiniz
S.9.2: 31 Aralık 2012 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte azalış olup olmayacağına dair fikrim bulunmamaktadır. ☐	→	10.soruya geçiniz
S.9.3: 31 Aralık 2012 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında azalış olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?		
31 Aralık 2012 tarihi itibariyle AZALIŞ olacağını düşündüğünüz meslekler	31 Aralık 2012 tarihi itibariyle beklediğiniz sayısal **azalışı** belirtiniz.	
	|_|_|	

BÖLÜM VI. 30 HAZİRAN 2013 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

01	02	03
S.10: 30 Haziran 2013 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet →	10.3'e geçiniz
S.10.1: 30 Haziran 2013 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte artış olacağını düşünmüyorum. ☐	→	11.soruya geçiniz
S.10.2: 30 Haziran 2013 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte artış olup olmayacağına dair fikrim bulunmamaktadır. ☐	→	11.soruya geçiniz
S10.3: 30 Haziran 2013 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında artış olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?		
30 Haziran 2013 tarihi itibariyle ARTIŞ olacağını düşündüğünüz meslekler	30 Haziran 2013 tarihi itibariyle beklediğiniz sayısal **artışı** belirtiniz.	
	|_|_|	

BÖLÜM VI. 30 HAZİRAN 2013 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

01	02	03
S.11: 30 Haziran 2013 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet →	11.3'e geçiniz
S.11.1: 30 Haziran 2013 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte azalış olacağını düşünmüyorum. ☐	→	12.soruya geçiniz
S.11.2: 30 Haziran 2013 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte azalış olup olmayacağına dair fikrim bulunmamaktadır. ☐	→	12.soruya geçiniz
S11.3: 30 Haziran 2013 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında azalış olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?		
30 Haziran 2013 tarihi itibariyle AZALIŞ olacağını düşündüğünüz meslekler	30 Haziran 2013 tarihi itibariyle beklediğiniz sayısal **azalışı** belirtiniz.	
	|_|_|	

BÖLÜM VII. ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

S12.1: 2012 yılı içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

S12.2: Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok. ☐ → Anket Bitmiştir. TEŞEKKÜRLER.

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temimininde güçlük çekilen eleman sayısı	Temininde Güçlük çektiğiniz mesleği şu an karşıladınız mı? 1-EVET 2- HAYIR 3-KISMEN	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni (*) 1. Bu meslekte eleman bulunamaması 2. Gerekli Mesleki beceriyeliniteliğe sahip eleman bulunamaması 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması 4. Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi 5. Önerilen ücretin az bulunması				
			1	2	3	4	5
01	02	03	04				
	|_|_|	|_|					

Ek 2- Ek 2a: Örnek Hacmi ve Örnek Seçimi

İl İşgücü Piyasası Talep Araştırmasında tam sayım yapılan iller dışında tabakalı rassal örnekleme yöntemi kullanılmıştır. İşgücü Piyasası Araştırmasında amaç, kapsam dâhilindeki sektör bazında İl ve Türkiye tahmini vermektir. Örnek hacmi istenilen düzeyde tahmin üretilmesini sağlayacak kriterler dikkate alınarak ve % 25 cevapsızlık oranı ilave edilerek 64 ilde tamsayım 15 ilde örnekleme şeklinde belirlenmiştir.

Örnek hacminin dağıtımı, sektör düzeyinde uzlaşık dağıtım yöntemi ile yapılmıştır.

nh = ñ [K2 + (1- K2) Mh 2] ½

ñ = Göze düşen ortalama örnek hacmi

Mh =Nh / (N / h) = h.Wh

K = Göreceli önem

h = Tabaka sayısı

nmin = K.ñ en küçük göze düşen örnek hacmi

Bu yöntem birim sayısı çok küçük dahi olsa her tabakada belirli sayıda örnek hacmini garanti etmektir. Dolayısıyla girişim sayısının çok az sayıda olduğu tabakalar yapısal olarak sistem içerisinde belirlenerek tamsayımla ele alınmıştır. Tüm sektörlerde maliyet ve işgücü dikkate alınarak nmin=125 olacak şekilde tabakalara düşen örnek hacmi belirlenmiştir.

Örneklerin seçimi ardışık basit rassal örneklem (ABRÖ) yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Bu yöntemde, birimlere (0,1] aralığında uniform dağılan sürekli rassal sayılar (permanent random number-PRN) atanır. Atanan bu rassal sayılara göre birimler küçükten büyüğe doğru dizilir, tabaka bazında belirlenen $d_h \in [0,1]$ şeklindeki sabit bir başlangıç noktasından sonraki ilk birimden başlamak üzere, tabaka bazında belirlenen örnek hacmi kadar birim örneğe seçilir.

Ek 2b: Tahmin ve Notasyonlar

Her sektörde girişimler bulundukları tabaka esas olmak üzere ABRÖ yöntemi ile örneğe seçilmişlerdir. Her tabakadan örneğe seçilen toplam n_h tane birimin π_h olarak tanımlanan bir seçim olasılığı vardır. Herhangi bir tabakadaki örnek birimin seçim olasılığı aşağıdaki gibi yazılır:

$$\pi_h = \frac{n_h}{N_h}$$

h = ele alınan ekonomik faaliyet ve büyüklük grubundaki tabaka indisi

n_h = h. tabakadaki örnek birim sayısı

N_h = h. tabakadaki toplam birim sayısı

Herhangi bir karakteristiğin (y) toplam tahmini ($\hat{Y}$), seçilen birimlerin seçim olasılıklarının tersi ile çarpımının toplamından elde edilir.

$$\hat{Y}_h = \sum_i \left(y_i / \pi_h \right) = \sum_i \frac{N_h}{n_h} y_i$$

($\hat{Y}$) toplam tahminine ilişkin h. tabakadaki varyans formulu aşağıda verilmiştir:

$$v(\hat{Y}_h) = N_h{}^2 v(\bar{y}_h) = N_h{}^2 \left[\sum (y_i - \bar{y}_h)^2 / (n_h - 1)\right]$$ dır.

Tabaka bazında gerçekleştirilen bu tahminlerden Türkiye toplamına tabakalı örneklemin genel kuralları kullanılarak ulaşılır. Herhangi bir karakteristiğin genel toplam tahmini

$$\hat{Y} = \sum_h \hat{Y}_h$$ şeklinde bulunur.

Toplam tahmine ilişkin varyans ise

$$v(\hat{Y}) = \sum_h v(\hat{Y}_h)$$ olarak elde edilir.

Alan uygulaması sırasında alanda kapanan, faaliyeti kapsam dışına çıkan, mükerrer olan ve referans yılında faaliyette bulunmayan birimler kapsam dışında değerlendirilmiş, birimin cevap vermeyi reddetmesi, alanda bulunamaması, el değiştirmesi gibi cevapsızlık durumunun oluşması halinde cevapsızlık düzeltmesi yapılmıştır. Bu yolla değişkenler bazında elde edilen sonuçların cevapsızlık nedeniyle ortaya çıkacak yanlılık etkileri giderilmiştir. Cevapsızlık düzeltmesi aşağıdaki gibi hesaplanmıştır.

R®= cevapsızlık düzeltmesi
R®=seçilmiş uygun birim sayısı (kapsam dışı birimler hariç) / cevaplı birim sayısıdır.

İŞKUR

Ek 2c: Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları

Tamsayım Yapılan İllerin Adı	10+ İşyeri Sayısı	Örnekleme Yapılan İllerin Adı	10+ Örneklem İşyeri Sayısı
Balıkesir	1.585	Adana	1.677
Manisa	1.582	Ankara	1.982
Tekirdağ	1.545	Antalya	1.745
Hatay	1.416	Bursa	1.838
Aydın	1.370	Denizli	1.507
Şanlıurfa	1.342	Diyarbakır	1.422
Kahramanmaraş	1.327	Gaziantep	1.472
Eskişehir	1.282	İstanbul	2.132
Sakarya	1.250	İzmir	1.881
Malatya	1.070	Kayseri	1.440
Afyonkarahisar	995	Kocaeli	1.737
Elazığ	974	Konya	1.658
Ordu	962	Mersin	1.572
Kütahya	890	Muğla	1.478
Erzurum	856	Trabzon	1.393
Van	850	**ÖrneklemToplam**	**24.934**
Zonguldak	832		
Sivas	804	Tokat (Pilot İl)	704
Çorum	802	Samsun (Pilot İl)	1387
Çanakkale	753		
Düzce	736	**Araştırmada Seçilen Toplam İşyeri**	**65.723**
Uşak	691		
Giresun	687		
Mardin	677		
Osmaniye	671		
Adıyaman	644		
Batman	641		
Rize	607		
Aksaray	602		
Nevşehir	559		
Edirne	517		
Isparta	505		
Kırklareli	485		
Kastamonu	481		
Yozgat	475		
Amasya	445		
Niğde	423		
Bolu	406		
Karaman	393		
Yalova	386		
Burdur	364		
Şırnak	345		
Bartın	303		
Karabük	299		
Bilecik	291		
Bingöl	281		
Sinop	280		
Erzincan	278		
Kırşehir	260		
Artvin	244		
Kırıkkale	240		
Siirt	233		
Bitlis	216		
Ağrı	213		
Çankırı	212		
Muş	192		
Kars	177		
Iğdır	162		
Gümüşhane	127		
Kilis	119		
Hakkari	117		
Tunceli	93		
Bayburt	77		
Ardahan	57		
Tamsayım toplamı	**38.698**		

İŞKUR

Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri piyasadır. Çalışanlar öncelikle mesleki olmak üzere işe ilişkin beceri ve yeterliliklerini sunarken karşılığında ücret talep ederler.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olunduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

***İşgücü Piyasası Analizi*: Belirli** bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır**.**

İşgücü Talep Araştırması: İŞKUR tarafından 10-Eylül-31 Ekim tarihleri arasında yapılan işyeri ziyaretleri kapsamında "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu" uygulamasıdır.

***İşgücü Talep Araştırması Çerçevesi*:** Maliye Bakanlığı kayıtları kullanılarak TÜİK tarafından hazırlanan **"**Türkiye İşyeri Kayıt Sistemi" üzerinden en güncel veri olan 2011 yılı kayıtlarıdır. Talep araştırması kapsamında çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için **"**işyeri cevapsızlık formu" doldurulmuştur.

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır.

Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dâhil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar. Yukarıda belirtilenler şu şekilde özetlenebilir;

Çalışma çağındaki nüfus: İşgücü+ İşgücüne dâhil olmayanlar

İşgücü: İstihdam edilenler+ İşsizler

Kurumsal olmayan nüfus: Okul, yurt, otel, çocuk yuvası, huzurevi, hastahane, hapishane, kışla ya da orduevinde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Genç nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

İşgücüne Katılım Oranı (İKO): İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

$$\textit{İKO} = \frac{\text{İşgücü Arzı (İstihdam + İşsiz)}}{\text{Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus}} \times 100$$

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

Eğitim seviyelerine göre işgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

İstihdam edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dâhil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İş başında olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş başında olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (ayni ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dâhil edilmektedirler.

İstihdam Oranı: Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özelikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

İstihdam Oranı = $\frac{\text{Toplam istihdam}}{\text{Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus}}$ x 100

Yüksek istihdam oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam, eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İşteki durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

İktisadi faaliyetlere göre istihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığının ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlere geçmesi gerekir.

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

A	Tarım, ormancılık ve balıkçılık
B	Madencilik ve Taş ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, gaz, Buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı
E	Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve parekende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motordikletlerin onarımı
H	Ulaştırma ve depolama
I	Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri
J	Bilgi ve iletişim
K	Finans ve sigorta faaliyetleri
L	Gayrimenkul faaliyetleri
M	Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri
N	İdari ve destek hizmet faaliyetleri
O	Kamu yönetimi ve savunma
P	Eğitim
Q	İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri
R	Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor
S	Diğer hizmet faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına Yönelik Olarak Ayrım Yapılmamış
U	Uluslar arası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

Mesleklere göre istihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslararası Çalışma Örgütünün ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının da altında 4 basamaklı meslekler yer almaktadır. İŞKUR tarafından kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü (TMS) İSCO-08 ile uyumlu daha ayrıntılı bir sözlüktür. İSCO'da söz konusu olan meslek grubu iken TMS'de mesleklerin en ayrıntılı hali bulunmaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü, öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Kayıt dışı istihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Birçok ülkede kayıtdışı istihdam, gelir ve üretim yaratmada önemli bir rol oynar. Kayıtdışı istihdam sosyal güvenlik sisteminin ve yasal yaptırımlarının dışında olmasına rağmen, yüksek nüfus artış hızına veya kentleşmeye sahip ülkelerde bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kayıt dışı istihdam oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

Kayıtdışı istihdam Oranı = $\frac{Kayıtdışı\ istihdam}{Toplam\ istihdam}$ x 100

Eksik istihdam: Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından düzenlenen 16. Çalışma İstatistikçileri Konferansında, mevcut eksik istihdam tanımı, yaşanan ölçüm zorlukları nedeniyle yeniden ele alınarak, eksik istihdam sorununu daha net ortaya koyabilecek "zamana bağlı eksik istihdam" ve "yetersiz istihdam" kavramlarına geçilmesine karar verilmiştir.

Zamana bağlı eksik istihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer

işinde/işlerinde toplam olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu taktirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Yetersiz istihdam: Zamana bağlı eksik istihdam kapsamında yer almamak koşuluyla, referans haftasında istihdamda olan, son 4 hafta içinde mevcut işini değiştirmek için veya mevcut işine

ek olarak bir iş aramış olan ve böyle bir iş bulduğu takdirde 2 hafta içinde çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

İşsiz: Çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son üç ay içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, üç ay içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine ençok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

İşsizlik Oranı = $\frac{İşsiz}{İşgücü\ arzı\ (istihdam+işiz)}$ x 100

Genç işsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın bir çok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Genç işsizlik oranı : Genç işsizliğini ayrıntılı olarak tanımlayabilmek için dört ölçüt önemlidir.

- 15-24 yaş grubundaki işsiz sayısının aynı yaş grubundaki işgücü içindeki oranıdır.
- içinde genç işsizlerin oranını gösteren genç işsizlik oranı
- Yetişkin işsizlik oranı içinde genç işsizlik oranının yüzdesi
- Genç işsizlik indeksi olarak tanımlan toplam işsizlik içinde gençlerin oranı
- Genç nüfus içinde genç işsizlerin oranı

Uzun süreli işsizlik: Kısa süreli işsizlik; işsizlik ödenekleri, daha önce yapılan tasarruflar veya aile üyelerinin desteği ile yönetilebilir. İşsizliği süresi uzadıkça ekonomik yıkıma yol açar. Bir yıldan fazla süreli işsizlik olarak tanımlanan uzun süreli işsizliğin değerlendirilmesinde iki ölçüt önemlidir.

- Toplam işgücü içinde uzun süreli işsizlerin oranı
- Uzun dönemli işsizlik indeksi olarak tanımlanan bir yıldan fazla süredir işsiz olanların toplam işsizlik içindeki oranı

İşgücüne dahil olmayan (İnaktif) nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. Bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler , çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi düşüncelerle iş aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır.

İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş aramayıp çalışmaya hazır olanlar: Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.1. İş bulma ümidi olmayanlar: Daha önce ii aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.2. Diğer: Mevsimlik çalışma, ev kadını olma,öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu

belirten kişilerdir.

2. Mevsimlik çalışanlar: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. Ev işleriyle meşgul: Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. *Eğitim/Öğretime devam ediyor:* Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi

nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. Emekli: Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6.Çalışamaz halde: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı

yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. Diğer: Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

İşgücüne Dahil Olmayan Nüfus Oranı = $\frac{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ Nüfus-(İstihdam+İşsiz)}{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ Nüfus}$ x 100

Eğitim durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgilerdir. Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana grupla aşağıdadır

1. Okuma yazma bilmeyen
2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen
3. İlkokul
4. İlköğretim
5. Ortaokul veya mesleki ortaokul
6. Genel Lise
7. Mesleki veya teknik lise
8. Yüksek öğretim

Başvuru: İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için Kurum il Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaatlardır (İŞKUR)

Kayıtlı İşsiz: Çalışma yaşında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı

işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geriye kalanlar kayıtlı işsiz sayılmaktadır. (İŞKUR)

Kayıtlı işgücü: İş arayanlardan aktif kayıtlarda yer alanların tümüdür.

Aktif kayıt: Son işlem tarihinden itibaren 2 yıl sure ile işe gönderilmek üzere hazır olan kayıttır.

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemidir.

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır. İşgücü Talep araştırması kapsamında derlenen açık işler bu kapsamdadır.

İşe Yerleştirme: İş arayanların kurumca işe yerleştirilmesidir.

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. *Beceri*, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Eksiği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyuşmazlığıdır.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) Ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) İşsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

Temininde güçlük çekilen meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksiği açık işler olarak ifade ederler.

Yaş bağımlılık oranı : 0-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranın yüzde olarak ifadesidir.

Yaş Bağımlılık Oranı = $\frac{(0-14 \text{ yaş nüfus} + 65 \text{ yaş nüfus})}{15-64 \text{ yaş nüfus}}$ x 100

Bölgesel Gayri Safi Katma Değer (GSKD): Bir bölgede yerleşik ekonomik birimlerin belli bir dönemde bu bölgedeki ekonomik faaliyetleri sonucunda ürettikleri mal ve hizmetlerin (çıktı) değerinden, bu üretimde bulunabilmek için kullandıkları mal ve hizmetler (ara tüketim) değerinin çıkarılması sonucu elde edilen değerdir.

Kişi Başı Bölgesel Gayri Safi Katma Değer: Cari fiyatlarla bölgesel gayri safi katma değerin yıl ortası bölge nüfus tahminine bölünmesi ile TL cinsinden kişi başı bölgesel gayri safi katma değer elde edilir. Hesaplanan bu değerin ithalat ağırlıklı ortalama dolar kuruna bölünmesi ile, dolar değeriyle kişi başı bölgesel gayri safi katma değere ulaşılmaktadır.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için

belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Yerel birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır.

Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.

Açık İş Oranı: Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı

pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır. İşgücü arzına ilişkin İşsizlik oranına kıyasla işgücü talebinin bir göstergesi olarak ekonominin konjonktürel hareketlerine dair daha kullanışlı bir göstergedir. Örneğin ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükseliş görülürken, açık iş oranının gerilediği dönemler ekonomide yavaşlama işareti olarak değerlendirilmektedir.

Net İstihdam Değişim Oranı: Beklenen istihdam artışından, beklenen istihdam azalışının çıkarılması ile elde edilen sayının mevcut çalışan sayısına bölünmesi ile elde edilen orandır.

İŞKUR

Ek 4.
Nüfus ve Konut Araştırması Kapsamında İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri

İl	15 ve daha yukarı yaştaki nüfus	İşgücü	İstihdam	İşsiz	İşgücünde olmayan nüfus	İşgücüne katılım oranı (%)	İstihdam oranı (%)	İşsizlik oranı (%)
Toplam	**55 639**	**26 420**	**24 320**	**2 100**	**29 219**	**47,5**	**43,7**	**7,9**
Adana	1 536	671	595	77	864	43,7	38,7	11,4
Adıyaman	408	211	187	23	197	51,7	46,0	11,1
Afyonkarahisar	530	250	237	13	281	47,1	44,7	5,1
Ağrı	333	163	151	12	170	49,0	45,5	7,2
Amasya	255	124	116	7	131	48,5	45,6	6,0
Ankara	3 794	1 691	1 570	121	2 103	44,6	41,4	7,1
Antalya	1 559	835	790	45	723	53,6	50,7	5,4
Artvin	134	78	73	5	56	58,3	54,7	6,0
Aydın	794	391	359	33	403	49,2	45,1	8,3
Balıkesir	942	459	426	33	483	48,7	45,2	7,2
Bilecik	163	76	72	4	87	46,7	44,2	5,3
Bingöl	182	86	78	8	95	47,5	43,1	9,3
Bitlis	208	103	91	11	106	49,2	43,7	11,1
Bolu	223	105	99	6	118	47,1	44,4	5,7
Burdur	201	103	97	6	98	51,3	48,2	5,9
Bursa	2 045	985	916	69	1 060	48,2	44,8	7,0
Çanakkale	408	204	195	8	204	49,9	47,8	4,2
Çankırı	140	69	65	3	71	49,0	46,6	5,0
Çorum	415	193	183	10	221	46,6	44,1	5,3
Denizli	733	384	360	23	350	52,3	49,1	6,1
Diyarbakır	995	402	347	55	592	40,4	34,9	13,8
Edirne	335	188	177	11	147	56,2	52,9	5,9
Elazığ	418	178	159	19	241	42,5	38,0	10,6
Erzincan	167	79	74	5	88	47,4	44,4	6,4
Erzurum	549	259	242	17	290	47,2	44,1	6,6
Eskişehir	634	265	247	18	369	41,8	39,0	6,6
Gaziantep	1 134	497	460	38	637	43,9	40,5	7,6
Giresun	336	166	153	14	169	49,6	45,4	8,3
Gümüşhane	100	45	41	4	55	45,0	41,2	8,5
Hakkari	174	72	62	9	102	41,2	35,8	13,0
Hatay	1 035	474	423	51	560	45,8	40,9	10,8
Isparta	327	163	152	12	164	50,0	46,4	7,1
Mersin	1 241	570	517	54	671	46,0	41,6	9,4
İstanbul	10 368	4 983	4 565	418	5 384	48,1	44,0	8,4
İzmir	3 173	1 477	1 330	147	1 696	46,6	41,9	9,9
Kars	211	108	102	6	102	51,4	48,3	6,0
Kastamonu	292	161	156	6	131	55,2	53,3	3,5
Kayseri	917	396	368	28	522	43,1	40,1	7,0
Kırklareli	284	153	140	13	131	54,0	49,4	8,4
İl	15 ve daha	İşgücü	İstihdam	İşsiz	İşgücünde olmayan	İşgücüne katılım	İstihdam oranı	İşsizlik oranı

	yukarı yaştaki nüfus				nüfus	oranı (%)	(%)	(%)
Kırşehir	173	80	75	6	93	46,5	43,1	7,3
Kocaeli	1 208	555	502	53	653	45,9	41,5	9,5
Konya	1 493	683	649	33	811	45,7	43,5	4,9
Kütahya	453	207	195	12	246	45,6	43,0	5,9
Malatya	556	251	230	21	305	45,2	41,4	8,4
Manisa	1 048	546	520	26	502	52,1	49,6	4,8
Kahramanmaraş	726	335	307	28	391	46,1	42,2	8,4
Mardin	471	198	177	20	274	41,9	37,6	10,3
Muğla	669	365	343	22	303	54,6	51,3	6,1
Muş	248	125	115	10	123	50,3	46,3	8,1
Nevşehir	215	115	110	5	100	53,4	51,1	4,3
Niğde	244	129	122	7	115	52,9	49,8	5,8
Ordu	551	299	282	16	252	54,2	51,3	5,4
Rize	253	120	108	13	132	47,6	42,6	10,5
Sakarya	678	309	281	27	370	45,5	41,5	8,8
Samsun	960	472	434	38	488	49,2	45,2	8,0
Siirt	185	79	73	7	106	42,9	39,2	8,6
Sinop	164	81	77	4	83	49,6	47,1	4,9
Sivas	474	209	194	15	265	44,1	40,9	7,4
Tekirdağ	647	341	317	24	306	52,7	49,0	6,9
Tokat	453	218	207	11	235	48,1	45,6	5,2
Trabzon	592	305	281	24	288	51,4	47,4	7,8
Tunceli	72	40	35	5	32	55,1	48,2	12,5
Şanlıurfa	988	447	400	46	542	45,2	40,5	10,4
Uşak	269	144	132	12	125	53,6	49,1	8,4
Van	638	276	249	27	362	43,2	39,0	9,8
Yozgat	347	171	159	12	176	49,4	45,9	7,0
Zonguldak	488	238	220	17	251	48,7	45,1	7,3
Aksaray	273	147	139	8	126	53,8	51,0	5,3
Bayburt	58	33	32	2	25	57,4	54,5	4,9
Karaman	176	88	81	6	88	49,9	46,4	7,1
Kırıkkale	216	84	75	9	132	38,8	34,8	10,3
Batman	314	128	112	16	186	40,8	35,7	12,6
Şırnak	260	109	93	17	150	42,1	35,7	15,3
Bartın	150	74	69	5	77	49,0	45,7	6,9
Ardahan	80	50	47	3	31	61,7	58,2	5,7
Iğdır	125	71	66	5	54	56,8	52,6	7,3
Yalova	163	76	69	8	87	46,8	42,0	10,2
Karabük	178	73	67	6	105	40,9	37,4	8,6
Kilis	85	43	41	2	42	50,7	47,9	5,5
Osmaniye	343	148	132	16	194	43,3	38,6	10,9
Düzce	262	141	130	11	121	53,6	49,4	7,8

Kaynak:TÜİK *(2 Ekim 2011 itibariyle)

EK 5.

Araştırma Yöntemi

İşgücü Piyasası Araştırmasında amaç, kapsam dahilindeki sektör bazında İl ve Türkiye tahmini vermektir. Örnek hacmi istenilen düzeyde tahmin üretilmesini sağlayacak kriterler dikkate alınarak ve % 25 cevapsızlık oranı ilave edilerek 66 ilde tamsayım 15 ilde örnekleme şeklinde belirlenmiştir. Geri kalan 66 ilde ise 10+işyerlerinde tam sayım uygulanmıştır Şanlıurfa ili de tam sayım uygulanan illerden bir tanesidir.

Amaç: Talep araştırmasının amacı işsizliğin indirgenmesi ve iller bazında sektörlere göre istihdam politikalarının oluşturulması için işverenlerin talep boyutunu tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir.
Coğrafi kapsam: İlçe ve köyleri de kapsayacak şekilde tüm ildir.
Birim: İldeki 10 ve daha fazla kişi çalışanı olan yerel birim işyerleridir.
Yerel birim coğrafi olarak tanımlanan bir yerdeki mal ve hizmetlere ilişkin faaliyetleri ya da bunların bir kısmını yürüten bir girişim ya da girişimin bir parçasıdır. Yerel birim girişimin; merkez, büro, mağaza, büfe, fabrika, atölye, maden ocağı, şantiye, otel, lokanta, kafe, okul, hastane, depo gibi adresi coğrafi olarak tanımlanabilen bir yerdeki yerleşik olan bölümüdür. Bu yerde ekonomik faaliyet tek bir girişim için bir ya da daha çok kişinin tam gün ya da kısmi olarak çalışmasıyla yürütülür. Girişim merkezinin bulunduğu yer de bir yerel birimdir.
Çerçeve: TÜİK'in 2011 yılı İşyeri Kayıt Sistemi işyerleri listesini oluşturmuştur. Çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için işyeri cevapsızlık formu doldurulmuştur.

Sektörel kapsam: İktisadi faaliyetlerin sınıflamasında Avrupa Birliği Ekonomik Faaliyetler Sınıflaması NACE Rev.2 kullanılmış ve sınıflamada yer alan 21 ana sektörden 17'si kapsama dahil edilmiştir.

B	*Madencilik ve Taş ocakçılığı*
C	*İmalat*
D	*Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı*
E	*Su temini, Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri*
F	*İnşaat*
G	*Toptan ve Perakende Ticaret, Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı*
H	*Ulaştırma ve Depolama*
I	*Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri*
J	*Bilgi ve İletişim*
K	*Finans ve Sigorta Faaliyetleri*
L	*Gayrimenkul Faaliyetleri*
M	*Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler*
N	*İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri*
P	*Eğitim*
Q	*İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri*
R	*Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence ve Spor*
S	*Diğer Hizmet Faaliyetleri*

Kapsanmayan sektörler

A	*Tarım, Ormancılık, Balıkçılık*
O	*Kamu Yönetimi ve Savunma, Zorunlu Sosyal Güvenlik*
T	*Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri*
U	*Uluslar arası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri*

Meslek sınıflaması: Mesleklerin tespitinde kullanılan sınıflama ISCO 2008'in Türkiye uyarlaması olan Türk Meslekler Sözlüğüdür.

Veri derleme yöntemi: İşgücü Piyasası Talep Araştırması (İPTA) alan uygulaması yüz yüze görüşme yöntemi ile 10 Eylül-31 Ekim 2012 tarihleri arasında uygulanmıştır.

Cevapsızlık düzeltmesi: Alan uygulaması sırasında alanda kapanan, faaliyeti kapsam dışına çıkan, mükerrer olan ve referans yılında faaliyette bulunmayan birimler kapsam dışında değerlendirilmiş, birimin cevap vermeyi reddetmesi, alanda bulunamaması, el değiştirmesi gibi cevapsızlık durumunun oluşması halinde cevapsızlık düzeltmesi yapılmıştır. Bu yolla değişkenler bazında elde edilen sonuçların cevapsızlık nedeniyle ortaya çıkacak yanlılık etkileri giderilmiştir. Cevapsızlık düzeltmesi aşağıdaki gibi hesaplanmıştır.
R®= cevapsızlık düzeltmesi
R®=seçilmiş uygun birim sayısı (kapsam dışı birimler hariç) / cevaplı birim sayısıdır.

Tamsayım Yapılan İllerin Adı	10+ İşyeri Sayısı
Balıkesir	1.585
Manisa	1.582
Tekirdağ	1.545
Hatay	1.416
Aydın	1.370
Şanlıurfa	1.342
Kahramanmaraş	1.327
Eskişehir	1.282
Sakarya	1.250
Malatya	1.070
Afyonkarahisar	995
Elazığ	974
Ordu	962
Kütahya	890
Erzurum	856
Van	850
Zonguldak	832
Sivas	804
Çorum	802
Çanakkale	753
Düzce	736
Uşak	691
Giresun	687
Mardin	677
Osmaniye	671
Adıyaman	644
Batman	641
Rize	607
Aksaray	602
Nevşehir	559
Edirne	517
Isparta	505
Kırklareli	485
Kastamonu	481
Yozgat	475
Amasya	445
Niğde	423
Bolu	406
Karaman	393
Yalova	386
Burdur	364
Şırnak	345
Bartın	303
Karabük	299
Bilecik	291
Bingöl	281
Sinop	280
Erzincan	278
Kırşehir	260
Artvin	244
Kırıkkale	240
Siirt	233
Bitlis	216
Ağrı	213
Çankırı	212
Muş	192
Kars	177
Iğdır	162
Gümüşhane	127
Kilis	119
Hakkari	117
Tunceli	93
Bayburt	77
Ardahan	57
Tamsayım Toplamı	**38.698**

Örnekleme Yapılan İllerin Adı	10+ Örneklem İşyeri Sayısı
Adana	1.677
Ankara	1.982
Antalya	1.745
Bursa	1.838
Denizli	1.507
Diyarbakır	1.422
Gaziantep	1.472
İstanbul	2.132
İzmir	1.881
Kayseri	1.440
Kocaeli	1.737
Konya	1.658
Mersin	1.572
Muğla	1.478
Trabzon	1.393
Örneklem Toplam	**24.934**
Tokat (Pilot İl)	704
Samsun (Pilot İl)	1387
Araştırmada Seçilen Toplam İşyeri	**65.723**

İŞKUR